

نیکہ

نصیر احمد احمدی

Ketabton.com

د ډول غږ یو دم ودرېد، د نارینه وو غوړې څنې د دوی پر خولو شویو ټنډو راکښته شوي، بنځو چپغې کړې، ماشومانو کورونو ته منډه واخیسته.

د اتنې ګرده داېره ماته شوه... ټولو غونډۍ ته کتل...

آس وشنېد، وړې تیرې ور غږېدې، ګڼ سپاره کلي ته راغلل، سپرو زړې اغوستې وې، د پلته یې ټوپکو اوږدې نلۍ یې تر اوسپنیزو خولپو لورې ښکارېدې، په چرمي ټپکو (پوښونو) کې ټومبلو تورو ټال خوړ...

آسونه تر لوگي وهلو تورو دڀگونو راوگرڇڀڻ، د آسونو د ٽنڊو په تار تار سره بخونه زږو وښتو کي
د لمر ژپره رڼا پرته وه... د خولو کونجان يي سپينو ځگونو نيولي وو... ولاړو کليوالو په وږه ورته کتل
...

يو چاغ پوځي له تور آسه کښته شو، له سره يي اوسپنيزه خولي ليري کړه، يوه دږک ته ودرېد، تر دږک
سري لمبي راگرځېدي... .

پوځي له خپلي ملا اوږده چاره را خلاصه کړه، د دږک سر يي پري وښوياوه، خپلو ملگرو ته يي وکتل،
يودم يي وخنډل:

_د پسه ښوروا!

کليوالو ته يي سترگي ور واړولي، چيغه يي کړه!

_ولي غلي شوي؟! هله!

ډول وډنگېد، د اتن داپره جوړه شوه، اتن ورو وو، د اتن کونکو په سترگو کي وږه ښکارېدله... ټولو
پوځيانو ته کتل... .

پوځي چيغه کړه!

_ يو څه ژوندي شئ!

دېگ ته يې وکتل، ژېړه بنوروا اېشېدله... په سپينو ځگونو کې به کله کله د غوښې بڅري سر ته راغلل.

پوځي پر آسونو سپرو کسانو ته وکتل، ويې ويل:

_ هلي نو! خپلې گېډې ډکې کئ.

پوځيان له آسونو کښته شول، پر ليکي ليکي تڅرونو کښاستل.

چاغ پوځي چيغه کړه!

_ مېلمانه عزت غواړي!

څو کليوالو په بېره کاسې ور واخيستې. په دېگ کې يې څمڅې ووهلې، کاسې له غوښو ډکې شوې. شپېه وروسته د ټولو پوځيانو ژامې خوځېدلې...

د چاغ پوځي له خولې د غوښې وړې ټوټې باد شوې، نار ه يې کړه!

_ مړې سترگې مو راته نيولې دي! څه ته گورئ؟ حاصلات راوړئ!

ډول ودرېد، څو کسان کورونو ته ننوتل، يوه بوډا کړوپه ملا نيولي وه، راغی، وړه کڅوره يې پر خاورو کپښوده.

درب شو، پوځيانو ور وکتل، پر ځمکه د دوو ډکو بوجيو د لوېدو دوره لا نه وه ناسته. څو نورې غوټې هم راغلي...

چاغ پوځي خپلي وروځي سره ور وستې:

_بس ، همدومره!؟!

پر ملا کړوپ بوډا پر خپله توره ټنډه د خيرن څادر پيڅکه تېره کړه، ويې ويل:

_صيب! مور ټول اووه کوره يو، سړ کال د حاصلاتو ام چندان خونده نه وه.

چاغ پوځي ودرېد، ډېگ يې د بوټ پر څوکه پورې واهه، د نغري لوکي وهلي توري ډبرې وښويږي، ډېگ ړنگ شو، پر خړو خاورو د پخو غوښو ټوټې ولوېږي.

چيغه يې کړه!

په ودونو کي پسونه پخوئ، خو د ماليي ورکري ته بلا وهلي ياست...

غلي شو، رنگ دپگ ته نردي له ژپري لندي خاوري مره تاوونه پورته کپدل...کليوال وارخطا ول...و.

چاغ پوخي چيغه کره!

هلي، کورونه وپلتي!

پوخيان کورونو ته ور ننوتل، بنخو او ماشومانو چيغي کري، ټول له کورونو را ووتل. شپبه وروسته د اتن ميدان له غوتو او بوجيو دک شو... يوه پوخي خو چرگي تر پيسو نيولي وي، دوو نورو په اوزو پسي مندي وهلي...

چاغ پوخي تر ناوي راوگرخېد، ودرېد، په خندا يي وويل:

له کومه پوه شم چي بنايسته يي که نه؟

يوه كليوال خوان منده ور واخيسته، چاغ پوخي يي تر ستوني ونيو، خوان (اخ) کرل، تر زره يي نيزه ختلي وه.

چيغي شوي...د كليوالو سترگي ردي راختلي وي...

چاغ پوڻي وڃندل، د خپل سره ڪوٽ غاڙهه ٻي سمه ڪڙهه، د ناوڙي ٽڪري ته ٻي لاس ور وڇاوهه، نجلي لوڻ سر ودرېده.

ڪليوالو چيغي ڪري، يوه ولاڙ آس ته اوڙهه ورڪڙهه، آس پر سره دڀگ ورغي، پوڻي پر جوش بنوروا ولوڀد، چيغه ٻي ڪڙهه، لمني ٻي اور واخيست... ٻه سرو غورنجو ڪي پٽ شو... بل ڊبري ته لاس ڪڙهه، ڊبره د يوه پوڻي سر ته سيخه شوهه، له آسه ڪنٽه راولوڀد...

آسونه وڃنڊل، توري وڃنڊي، له توپڪو سپين لوڳي را ووتل... ڪوچيني ڪلي سرو لمبو ونيو... .

* * *

اوبن تودهه وهلهه، بار ڪور شو، دوو ڪسانو منده ور واخيسته، جوال ته ٻي اوڙي ورڪري.

يوه بوڊا وڃندل:

_ميرويس خانه! ٻه دي جوال ڪي ڇهه دي؟ ڊبر دروند مالومپري.

پر آس سپور ڇوان وويل:

_بابکه! په ملتان کې می مسی لوبنی ولیدل، خوند یې راکو، څه سکې راسره پاتې وې، درې زره دانې
می واخیستل.

آسمان وغرېد، بودا خپل آس ته پونده ورکړه، د کاروان مخې ته ورغی، له نارې سره یې کتار اوبنان،
آسونه او کچرې ودرېدې.

بودا په لور غږ وویل:

_هوا خړه ده، باید د د می جوړولو له پاره یو ځای پیدا کو.

پر آس سپور له عمره پوخ سړی راغی، اوږده برېره یې باد یوې خواته اړولې وه. له بودا سره ودرېد،
ویي ویل:

_سم وایي! کاروان ستړی دی، خو دا دښته مناسبه نه راته ښکاري.

بودا وویل:

_میرویس خانه، ته څه پکې وایي؟

میرویس خان وویل:

_بابکه! شاولی سم وایې، په دې دښته کې به څه کوو؟ آسونه هم وړي دي، دلته خو شین پکی هم نشته.

په عمر پاخه سړي وویل:

_تر دې ټیټې غونډۍ وړ هاخوا یو کوچینی کلی دی، ټول اووه کوره دي، خو اولس یې مېړنی دی، د مېلمنو په قدر پوهېږي.

بودا ناره کره!

_یاالله! حرکت.

د لیکه ولاړو واوښانو، کچرو او آسونو پینې و خوځېدې..

* * *

باران تيزي کوله... ځای ځای ښو سړي اوبه ولاړي وي، اوبو له وینو رنگ اخیستی و. د سوداگرو بار آسونه، کچري او اوښان یوې خواته ولاړ ول.

میرویس خان د یوه ماشوم په خټو لړلی جسد وړ پورته کړ، د ماشوم تر زړه غشی وتلی و.

نږدې غږ يې واورېد:

_ هېڅوک هم ژوندی نه دی پاتې.

میرویس خان ور وکتل، د بوډا له ریرې مړې اوبه څڅېدلې.

یوه ناره راغله:

_ هلی! دا بنځه ژوندی ده.

څو کسان ورغلل، یو نیم سوځېدلی لرگی یې پورته کړ. زړه بنځه یې له خټو راویسته. یوه سړي د اوبو د پټک سر خلاص کړ، د زړې بنځې په خوله کې یې یو غورپ اوبه ور واچولې، زړې بنځې وتوخل، یوه ځوان په بیره وویل:

_ څوک و؟ چا په دې حال کې؟

د بنځې سترګې نیمکبنه شوې، له وچو شونډو یې څو مات – ګوډ ټکي را ووتل:

_ د، د، ګر...

سر يې يوې خواته وځرېد.

بودا د بنځي اوږو ته ټکان ورکړ، چيغه يې کړه!

_ووايه، ووايه، د چا کار و؟

يو غږ يې واورېد:

_مړه ده.

بودا د زړې بنځي پر نيمکينو سترگو لاس تېر کړ، ولاړ شو، شاوخوا يې وکتل، په خټو کې د انسانانو غوڅ شوي اندامونه پراته ول... په روغو جسدونو کې غشي او نېزي ولاړې وې. ...

بودا ټيټ شو، به خټو لړلې له رنگه سور کوټ يې ورپورته کړ، ورو يې وويل:

_دا سره کوټونه يواځې د گرگين عسکر اغوندي.

يوه ناره کړه!

__ یوه خولی!

ټول ورغلل، بودا په خټو لړلې اوسپنيزه خولی ور واخيسته، وپې ويل:

__ اوس پوه شوی، د گرگین د عسکرو کار دی!

میرویس خان سور اسویلی وایست، وپې ويل:

__ ټول څو کسان دي؟

یوه ځوان ځواب ورکړ:

__ دوه شپېته، دوه ویشته نارینه، نور بنځي او ماشومان.

یوه نارہ راغله!

__ دلته راشئ!

ډله ورغله، ټولو خپلو سترگو ته لاسونه ونيول، په گڼو بوتو کې حلاله شوې، لوڅه لغړه ناوې پرته وه...

بودا خپل ځادر پرې واچاوه.

میرویس خان وویل:

_ دري شپېته قبرونه وکېندی.

* * *

آهنگر د آس پښه پر خپل زنگون کېښوده، ورو یې وویل:

_ میرویس خانه، هاغه څټک راکه!

_ کوم؟

آهنگر وخنډل:

_ د هندوستان مساپری سترگې در کمزورې کړې دي، هاغه، بنی ته نږدې.

میرویس خان ورغی، څټک یې ور واخیست، آهنگر ته ودرېد.

آهنگر د آس د پښې پر پونده نال کېښود، ميخ ته يې خټک ونيو، آس وشنيد، ميرويس خان د آس قيصي ته لاس ور واچاوه.

آهنگر وويل:

_دېر مزل مو کړی، له پخواني ناله څه نه دي پاتي!

يو چا ناره کړه!

_هگی، تازه هگی، هلی، ارزانه شوي...

ميرويس خان شاوخوا وکتل، خلک دوکانونو ته ولاړ ول... د سماوار تر مخ څو کسانو کرکان (مرزان (جنگول...

ميرويس خان وويل:

_بازار څنگه دی؟

آهنگر د آس پر نال بل ميخ کېښود، سره ساه يې وايسته:

_ هغه پخوانی زور نه دی ور پاتي ، ته يې خپله ويني.

آهنگر ولاړ شو، د آس پر يال (د خټ پر وېنټو) يې لاس تېر کړ، ويې ويل:

_ بنکلی آس دی.

له سره انگاره يې توره چاچوشه ور پورته کړه، ميرويس خان ته يې خټينه پياله ونيوله، ويې ويل:

_ شني چايې دي، همدا اوس مي دم کړي.

غلی شو، آس ته يې وکتل، ويې ويل:

_ هغه سور آس دې څه کو؟

ميرويس خان د چايو پياله شونډو ته ور نږدې کړه، ويې ويل:

_ په ملتان کې را مړ شو، مجبوره وم، پر دې آس مي د سپينو زرو څلور سيکې ورکړې.

آهنگر وخنډل:

_ارزي. مخکي مي يې غابونه وکتل، له عمره يې ډېر وخت نه دی وتلی.

ميرويس خان دېوال ته ولاړ نوی قيمتي مسي لوبنی وړ واخيست، لوبنی ميناتوري شوي واړه گلان درلودل.

ميرويس خان وخنډل:

_ستا کار د تورو، لورونو، کړيو... او ځنځيرونو جوړول دي! دا لوبنی دلته څه کوي؟

آهنگر سره ساه وايسته:

_يوه ملگري مي راوړ، ويل يې چې يو چاته يې سوغات وړ لېږم، د يادگار له پاره مي سړ کال ورباندې وکېنده!

ميرويس خان لوبنی پر بل مخ واراوه، پر شايي کور خط کېنډل شوی و (۱۱۱۷ هجري، شمسي کال).

ميرويس خان سور اسويلی وايست، ويي ويل:

_ژوند څومره په منډه دی، مورکی مي لوستي بنځه وه، شاعري يې هم کوله، څو ورځي مخکي مي په کور کې څو زاړه کاغذونه وموندل، زما د زوکړې تاريخ يې ليکلی و. ۱۰۸۴ هجري، شمسي کال.

غلی شو. ویی ویل:

_دري دېرش کاله! څومره ژر تېر شول.

آسونه وشېدل، د پښو دربا راغله.

آهنگر او میرویس خان د آهنگری له دوکانه ووتل، آسان د کوڅې له سره تېز را راوان وو، عسکرو سره کوټونو اغوستي ول، اوسپنيزې خولې یې لمر ته ځلېدلې. ...

میرویس خان یو دم منډه واخیسته، توپ یې کرل، یو ماشوم یې په غېږ کې ونیو، دواړه په خاورو کې ورغړېدل... د آسونو نری پښې یې تر څنگ تیرې شوې...

میرویس خان کېناست، د ماشوم سترگې رډې راختلې وې.

ماشوم یو دم چیغه کړه، میرویس خان په غېږ کې ونیو، ورو یې وویل:

_اه گرانه! مه ژاړه، هر څه تېر شول.

ماشوم ژړل...

ماشوم يې له ځانه بېل کړ، د هغه پر سر، اوږو او لاسونو يې خپلې گوتې وټپولې، ويې خندل:

_گوره! روغ، رمت يې، هېڅ هم نه دي درباندي شوي.

يوه بنځه راغله، ماشوم يې په غېږ کې ونيو، ويې ژړل...

آهنگر وويل:

_وه خورې! ته خو پوهېږې چې دا د گرگين اولاده...

بودم غلی شو، شاوخوا يې وکتل، ورو يې وويل:

_پر ماشومانو پام کوه!

بنځې ماشوم ور واخيست، په ژړا له هغه ځايه لاره.

ميرويس خان او آهنگر بېرته د آهنگرې دوکان ته راغلل. آهنگر د چايو پيالو ور واخيسته، ورو يې

وويل:

__ تېره ورځ يې همدلته له يوه ځوانه سر پرې کو، گناه يې دا وه چې د گرگين له يوه عسکره يې خپل پور غوښت.

ميرويس خان سره سا وايسته:

__ د عبدالباري او د هغه د ملگرو کيسه څنگه وه؟

آهنگر بنی ووهله، تر سره انگار شنه، نری لمبه راوگرځېده، ورو يې وويل:

__ عبدالباري يې تېره جومه له اتلسو ملگرو سره په چوک کې زندی کو، جارچي ويل چې د صفوي حکومت پر ضد يې بغاوت کړی.

د نجاری د دوکان په وره کې يو بوډا ودرېد، يوه بېلچه يې واخيسته

بوډا روان شو، بېرته لنډ راوگرځېد، ورو يې وويل:

__ زويه، ستړی يم، يوه پيالې چاي خو راباندې ولوروه!

آهنگر د چايو پيالې ور ډکه کړه. وېي ويل:

_بابا! ناولده (نابلده) راته بنکاره شوی، د کوم خای یی؟

زاره سړي وتوخل، په سینه کې یې غږ هاری و. ویې ویل:

_کوچی یم.

میرویس خان وخنډل:

_نو بېلچه څه کوی؟

بودا سور اسویلی وایست:

_زویه، په خدایکه تر اوسه لا په بېلچه پوهېږم، ټول عمر مې له رمې سره تېر کړی، د بنار لمر خاته خواته پراته یو، بس! د حکومت بېگار دی، پرون یې عسکر راغلل، ویل یې چې یوه کلا جوړوو، له هرې کېږدی به دوه تنه راځی!

میرویس خان وویل:

_له کومې خوا راغلي یاست؟

_ اوري د غزني ناور ته ور خپڙو، بس، د هوا په سپږډو سره کنډار ته راځو.

_ د غزني خواته څه خبرې دي؟

بودا وتوخل، له چايو يې غورپ وکړ، ويې ويل:

_ ورک يې که زويه، خدای دي يې نه در ويني، بنه ورځ مو نه ده ليدلې، د مغلو لښکرو سلامت کلي وسوځول.

_ نو خلک ولي غلي دي؟

_ څه وکي، د بي اتفاقی دي رنگ ورک شي، په يوه خوله نه دي، داسي څوک نشته چې يو څو کسان ورباندي راټول شي.

بودا له آهنگری ووت.

آهنگر وويل:

_ د گرگين عسکرو ته نوي پلته يې ټوپک راغلي، يو ډز کوي، خو وار يې خطا نه ځي.

آهنگر غلى شو، يوه لور ته يي خٽڪ ونيو، ويي ويل:

_ د گرگين دېرش زره گرجي او ايراني عسکر بايد زمور په غوښو ماړه شي!

دوهمه برخه

* * *

لس کلن ماشوم راغی، د خپل پلار تر څنگ کېناست، په خوابدي غږ يي وويل:

_ ابا! د آس پينه ماته شوه.

ميرويس خان ور وکتل، ماشوم د لرگي آس ورته نيولی و.

ميرويس خان مات انار په لوبني کې کېښود، آس يي ور واخيست.

ماشوم وويل:

_ ابا! حسين ماته کړه. بل آس راته راوري؟

ميرويس خان وڃندل:

_ دا آس مڃي له هندوستانه درته راوري و، دلته په کندهار کي نه پيدا کيږي.

د ماشوم سر وځړېد.

ميرويس خان د هغه پر تورو وپښتو لاس تېر کړ، ورو يې وويل:

_ راجه!

ماشوم يې تر لاس ونيو، څو گامه يې واخيستل، ولاړو آسونو ته ودرېد، وپي ويل:

_ محموده زويه، ته اوس لوی يې، په دې واقعي آسونو کي يو خوښ که.

د ماشوم سترگي وځلېدې، په خوند يې وويل:

_ ابا! رښتيا وايي؟

يوه بل ماشوم منده راواخيسته، په وره ژبه يې وويل:

_ ابا! زم پر آس سپرپرڻم.

محمود چيغه ڪره!

_ حسينه، تا زما د لرگي آس را مات ڪر.

ميرويس خان وخنڊل:

_ محموده، ورور دي تر تا کوچيني دي، غوسه مه پري ڪوه!

ميرويس خان دواړه ماشومان پر يوه سپين آس ڪېنول. د آس قبضه يي ونيوله، په انگرکي راوگرځېد.

يوه ځوانه بنځه له کوټي راووته، محمود په خوشالي چيغه ڪره!

_ ادي! سپين آس زما شو.

بنځي وويل:

_ وه سرپه! اولادونه لا کوچينيان دي، ونه لوپري.

ميرويس خان وخنڊل:

_ محمود او حسين بايد د آس سورلي زده ڪري.

چيغه يي ڪره!

_ دوران اڪا!

د غواوو له غوجلي په عمر پوخ سري را ووت، لاسونه يي په خوشايو ڪڪر وو.

ميرويس خان وويل:

_ داسي څوڪ شته چي د آس په سورلي پوه وي؟

په عمر پوخ سري وويل:

_ هو صيب! يو څوڪ پيڙنم، عبدالروف نومبري، سليمان خېل دي، په خانگه (د آس په واسطه يوه لوبه

ده) ڪي يي وري ده.

ميرويس خان وويل:

_سمه ده، تنخوا ورته وټاکه، زما دواړو زامنو ته باید د آس سورلی ور زده کي.

میرویس خان د آس قیضه پرېښوده، ښځې منډه ور واخیسته، میرویس خان تر لاس ونيوله، ویی ویل:

_مه کوه!

خپلو زامنو ته یی وکتل، ویی ویل:

_دوی دواړه خدای د لویو کارونو له پاره پیدا کړي دي.

چوترې ته ور وگرځېد، مات انار یی ور واخیست، ویی ویل:

_زینبه لورکی چپرې ده؟

ښځې وویل:

_په کوټه کې خپل کتابونه وایي.

میرویس خان د انارو سرې دانې خولې ته واچولې، په ډکه خوله یی وویل:

_مولوی صیب نورمحمد غلجی لوی عالم دی، پپر څه به ترې زده کړي.

غلی شو، وپي ويل:

_کوچینی وم، مورکی می څو عالمانو ته تنخوا ورکوله، ما به سبقونه ترې ويل، عربي ژبه او نور علوم به می ترې زده کول.

غلی شو. سور اسویلی یې وایست:

_مورکی به می یوه خبره پوره راته کوله، ويل به یې چې میرویسې زویه، ځان ورسوه! ته خدای د لویو کارونو له پاره پیدا کړی یې. بس! له ماشومتوبه می د مورکی همدا خبره په یاد ده، غواړم چې په خپلو اولادونو هم سبق ووايم، پوهېږم، دوی د لویو کارونو له پاره پیدا شوي دي.

غلی شو، سره ساه یې وایسته:

_خو ما تر اوسه کوم لوی کار نه دی کړی!

بښځې د خپل خاوند پر اوږه سر کېښود، ورو یې وویل:

_د مورڪي خبره دي ربتيا ده، په ٽول بناڙ ڪي سٺا غوندي ڪاميابه سوداگر نشته. غريبانو ته لاس نيسي، اولس درباندي راتول دي.

ميرويس خان وويل:

_خو لوي ڪارونه لا پاتي دي.

بنخي په حيراني ورته وڪتل...

ميرويس خان وويل:

_زره مي خپلو خلکو ته خورين دي، پردو يي پر غارو پيني ايڻي دي، تر څه وخته؟!

غلي شو، خپلو زمانو ته يي وڪتل، محمود د آس قيضه ٽينگه نيولي وه، آس په انگڙ ڪي راگرڇپه...

ميرويس خان ڄمڪي ته وڪتل، ورو يي وويل:

_دا داني ويني؟

بنخي تر چوتري لاندې وڪتل... په خاورو ڪي د انارو سري داني پرتي وي.

ميرويس خان وويل:

_ زموڙ خلکو په زړورتيا کي وړي ده، خو دوه په يوه لاره نه ځي، اتفاق نه لري، په يوه خوله نه دي، د
يو بل پښې وهي... هر يوه ته خپل قوم او خپل خپل مهم دي، دوی د انارو دي دانو ته ورته دي چې په
خاورو کي يې ويني...

ناڅاپه درب شو، د چوټري پر سر له سايبانه وړي لوتي راولوېدي... آس وشنيد، ماشومانو چيغي
کړي... ميرويس خان منډه ور واخيسته، د آس قيضه يې ونيوله.

د بنځي رنگ تک ژپر و.

ميرويس خان خپل زامن له آسه کښته کړل، په منډه له کوره ووت.

* * *

گڼه گوڼه وه، ميرويس خان د خلکو په مينځ کي په زحمت لار وايسته، ودرېد، عسکر پر آسونو سپاره
ول، دوی به پر هغو کسانو د قمچينو وار کاوه چې مخکي به ور تلل.

مېرپيس خان مخامخ وکتل، د ارگ (جنگي کلا) تر مخ د توپ خولي ته نږدې د بنيادم په وینو لړلي
پښې پرته وي.

میرویس خان د څنگ سړي ته وکتل، وپی ویل:

__ څه خبره ده؟

سړي په وپېرېدلي غږ وویل:

__ پهلوان ابراهیم بی توپ ته وتاره.

میرویس خان جنگي کلا ته وکتل، په برجونو کې ولاړو عسکرو سره کوټونه اغوستي وو، د اوږدو ټوپکو نلی بی خلکو ته ور اړولي وې.

ډول وډنگېد، د کلا دروازه خلاصه شوه. لیکه کتار آسونه راغلل، ودرېدل، د سر پوځي یو تاو شوی کاغذ خلاص کړ، غاړه بی صافه کړه، کاغذ ته بی وکتل، په لوړ غږ بی وویل:

__ په کندهار کې د صفوي حکومت د حاکم اعلیحضرت جلالتماب گرگین خان وینا!

پهلوان ابراهیم د برحاله حکومت پر ضد بغاوت کړی و، درې ورځې مخکې ونيول شو، توپ ته مو وتاره. هر څوک چې د صفوي حکومت پر ضد بغاوت وکړي او یا د ماليې له ورکړې انکار وکړي، نو حال به بی همدا وي...

ډول وډنگېد، کتار آسونه بېرته کلا ته ننوتل...

ډله تیت شوه، میرویس خان د آهنگري دوکان ته ورغی، آهنگر له انگاره راوتلي تکی سړي توري ته
څټک نیولی و...

میرویس خان کښاست، آهنگر وویل:

بس دی نور، هره ورځ مو وژني!

میرویس خان غلی و.

آهنگر وویل:

پوهېږي! په کلات کې یې سلامتې کورنۍ وسوځوله. په هلمند او هرات کې هم همدا حال دی، په یوه
مياشت کې یې اويا کسه توپ ته وتړل...

میرویس خان غلی و.

څغ شو، د اوبو پر سر مړ لوگی را وگرځېد.

آهنگر توره له اوبو را وايسته، سترگو ته يي ونيوله، بپرته يي خٽڪ را واخيست...

ميرويس خان وويل:

_ ملگري راتول كه!

آهنگر په حيراني ورته وکتل...

ميرويس خان وويل:

_ سبا بېگا زموږ په کور کې درته ماتله يم

* * *

يوه وويل:

_ همدا سبا پر ارگ (جنگي كلا) ورخېږو..

بل په خبره کې ور ولوېد:

_ سل جنگيالي زه راولم...

بل چيغه کره!

_ مه يي ماته کوي! د گرگين ظلمونه له حده تېر شول..._

ميرويس خان غلي و. ده اتو کتار ناستو کسانو ته کتل... هر يوه لاسونه خوځول... پر جنګي کلا حملې ته تيار ول..._

آسونه وشنېدل، له کوڅې د پښو دربا راغله. ميرويس خان د لمپي پلته تيټه کره..._

يوه نري سري وويل:

_ شرم دی، په خدای شرم دی، تر دې لويه بي غيرتي به چېرته وي چې د گرگين د گزمې له لاسه په خپلو کورونو کې نه شو غرېدلای.

د آسونو دربا ليري شوه، ميرويس خان لمپي ته لاس ور وغځاوه، پر خړ دېوال سپوري بنکاره شول.

ميرويس خان ورو وويل:

_ اوس هيڅ هم نه شو کولای! مور..._

يو چاغ سڀري په خبره ڪي ور ولوڀد:

_ولي، ڇه بلا وهلي يو، لاسونه نه لرو؟

ميرويس خان وويل:

_تاسو ٽول په خپلو خلكو ڪي نوم لري، ناز مو وري، د جگري له پاره څو ڪسان برابرولي شي؟

پوه وويل:

_سل جنگيالي بي پر ما!

بل وويل:

څلوڀنت به زه راولم!

د ڪوتي له ڪونجه بل غر راغي:

_زه او ٽوله ڪورني مي تر وطن ڄار. شير غبنتلي ڄوانان لرم.

چوپه چوپتيا شوه.

ميرويس خان وويل:

_ عبدالرحمانه، غلي بي!

ديوه بنايسته خوان سر وخرېد، ورو بي وويل:

_ اوس بي وخت نه دي، زموږ خلک اور نه خلي، دوی د گرگين ظلم مني، خو توري ته به بي تيار نه کي، وايي چي د گرگين لښکر مسلمان دي، ځنگه به بي وژنو!

ميرويس خان وويل:

_ د عبدالرحمن خبره سمه ده! ساړه خوري. په بناږ کي له ارگه پرته شير نوري پوځي کلاوي هم پرته دي. د شير حاجي کلا دولس توپونه او دوه زره عسکر لري، د دولت اباد کلا ته خو نږدي نه شي ورتلای. د قيتول د غره پر سر کلا هم اسانه نه نيول کيږي. د عليمردان خان او د چهل زينو د غره پر سر کلاوي هم له نيولو وتلي دي.

په ارگ او دي نورو کلاوو کي د گرگين يو دېرش زره عسکر پراته دي. يو هم بي توري او توپکه نه دي، يواځي د ارگ په پلنو دېوالونو څلوېښت توپونه اېښودل شوي دي.

يو چاغ سړی په خبره کې ور ولوېد:

_ خو مور غیرت لرو.

میرویس خان وخنډل:

_ له عقله پرته غیرت، تباھی ده. پوهېږې! بېخایه احساسات په درد نه خوري، د عتیق الله کیسه خو ټولو ته مالومه ده، له درېیو سوو احساساتي ځوانانو سره د قیتول پر کلا ور وخوت، خو تر دېوالونو ام ور و نه رسېدل، څه توپونو وخورل او څه هم توپکو. ...

ټول غلي شول... .

میرویس خان وویل:

_ څو توپکه پیدا کولای شئ؟

د ټولو سرونه وځړېدل... .

میرویس خان وویل:

_ له يو دبرش زرو په جنگ پوه عسڪرو، توپكو او توپونو سره جگړه اسانه نه ده، په پنځو- شپږو سوو جنگياليو او تشو لاسونو دې خدايکه شل كړه.

ټول غلي ول.

ميرويس خان وويل:

_ تر اوسه مو دوه پښتانه په يوه خوله سره ليدلي دي؟ هر يو په خپل خپل او قوم پسي گرځي... په خپلو مينځو كې بد بينه دي، ځيني داسې كسان هم شته چې پوره من دي، هر قوم تر بل يوه، ځان غټ گڼي... د گرگين ظلم په سترگو ويني، وطن يې ترې نيولى دى، خو ځيني وايي چې گرگين مسلمان دى، له هغه سره جگړه روا نه گڼي...

ميرويس خان غلى شو، ناستو كسانو په حيرانۍ ورته كتل...

ميرويس خان وويل:

_ خپل خلك په لوى لاس مه وژنئ!

يوه وويل:

_ نو څه وكو؟ همداسې په رډو سترگو ورته وگور!

میرویس خان وویل:

__زما خبره ومنی، اوس خپلي توري د گلابو تر پانو لاندې پتي کئ! مورن باید له عقله کار واخلو.

بوه وویل:

__یاالله، ته مخکي مور درپسي...

بل وویل:

__نیمه شپه شوه، په ورو گېږو اصفهان راباندې نیسي؟

ټولو وخنډل:

میرویس خان په خندا کي نارہ کره!

__محموده زويه! ډوډی مو پسي څه کره!

* * *

د آهنگر دوکان ته شپږ آسونه ودرېدل. آهنگر په بېره له دوکانه ووت، تعظیم یې وکړ، ویې ویل:

_حسن خانه! په خیر راغلی!

له رنگه سور ځوان له آسه کښته شو، آهنگر په بېره د لرگي څوکی ورته کښېوده، ځوان کښاست، آهنگر وویل:

_صیب! چایې واچوم؟

له رنگه سور ځوان وویل:

_کړی او زولني څنگه شوي؟

آهنگر د یوې بوجی خوله خلاصه کړه، ځنځیرونه وشرنگېدل، څو زولني یې ترې راوایستي.

ځوان یوه زولنه ور واخیسته، کش یې کړه، ویې ویل:

_تولي څو دانې دي؟

_ اٿيا، خو پنڄوس نوري پاڻي دي، بس، په لسو ورځو کي تيار پري.

د ځوان ٽنډه تروه شوه:

_ د تيروو زولنو خونده نه وه، يوه بندي يوه زولنه وشکوله...

غلي شو، يودم يي وخنډل:

_ خو ٽبٽبڊو ته پاڻي نه شو، تر زره يي گولي وخته.

ولايو عسڪرو وخنډل.

آهنگر وويل:

_ بېغمه اوسئ، دا ځل مي داسي زولني جوڙي ڪري ڇي زمري به يي هم ونه شڪوي.

سره ځوان وخنډل:

_ زمري؟! په کندهار کي زمري له کومه شو! دلته خو ٽول گيڊران دي.

ٽولو عسڪرو وخنډل...

د آهنگر مخ سور شو.

خوان وویل:

_سمه ده، تیاری شوی زولنی جنگي کلا ته راولپړه، خو پاتي هم باید تر لسو ورځو پوري جوړی وي.

خوان پر آس سپور شو.

آهنگر په خواره خوله وویل:

_صیب، یوه شپه صبر وکړئ!

آهنگر دوکان ته ننوت، یوه غوټه یې را واخیسته.

سره خوان وویل:

_دا څه دي؟

آهنگر خوله جینګه کړه!

__ صیب! په خپله یې وگورئ!

خوان غوټه خلاصه کړه، د شني چيني زرتار وځلېدل...

آهنگر وويل:

__ صیب! یو ملگری می سوداگری کوي، دا چینه یې له هندوستانه د زندان مشر ته راوړي ده.

خوان چینه سره واپوله، وېي ويل:

__ بنکلي ده، اصل ورېښم دي، زه به یې ور وسپارم، خو دا مور یې ولي هېر یو!

آهنگر وويل:

__ صیب! د بلا دي هېر شئ، زه به ورته ووايم، ملگری می صفوي حکومت ته پېر مخلص سړی دی، د

حکومت مامورينو ته احترام لري...

خوان آس ته پښه ورکړه. ټولو حرکت وکړ.

ميرويس خان راغي، کيناست.

آهنگر وويل:

_بيا هم فکر وکه! دا خلک به دي خوار کي.

ميرويس خان وويل:

دي خلکو ته د نردي کېدو له پاره بله لار نه لرم.

غلي شو. ويې ويل:

_داسې اعتباري کس شته چې د گرگين له قوماندانو سره شناخت ولري؟

آهنگر وويل:

_هو، د بارک دين په نوم يو څوک پېژنم، د قراوول له يوه مشر سره يې قرار داد کړی، د جنگي کلا
عسکرو ته خوراكي مواد برابروي.

ميرويس خان وويل:

د بارک دین په لاس باید ځینو قوماندانانو ته سوغاتونه ور ولېږو.

درېیمه برخه

* * *

یوه اونۍ وروسته دوه عسکر راغلل، آهنگر یې جنگي کلا ته بوت. په یوه لویه کوټه کې یې کپناوه،
عسکر ووتل، آهنگر لږزې اخیستی و.

شېبه وروسته چای ورته راغی، د آهنگر د زړه دربا ورو شوه. وخت ووت، آهنگر ځړېدلی سر ناست و.

دروازه خلاصه شوه، کوټې ته دوه کسه راغلل، دواړه له رنگه سره ول. په څېرو کې یې د غوسې نښې
نه ښکارېدلې.

آهنگر په بېړه ودرېد، دواړو لاس ورکړ، مخامخ پر څوکیو کپناستل.

آهنگر خپلې چپنې وپېژندلې.

یوه یې وویل:

_زه اسلم بېگ یم، د زندان مشر.

آهنگر خپل لاس پر ټټر کپنود.

بل وويل:

_ماته رضا علي وايي، په جنگي کلا کي يوز باشي (د سلو عسکرو مشر) یم.

آهنگر موسک شو.

د زندان مشر وويل:

_خبري لنډې بنې دي، بارک دين د جنگي کلا ځيني قوماندانان په ورېنمينو چينو او اصيلو غاليو ونازول، ويل يې چې ميرويس خان رالېرلي دي، بارک دين ته دا قيمتي سوغاتونه تاسو ورکړي وو، دا ميرويس خان څوک دی؟

آهنگر وويل:

_صِيب! ميرويس خان هوتڪ قومي مشر او لوى سوداگر دى، له ڪندهاره، هندوستان ته پشم، وچي مپوي او حيني گرانبيه بوتې وري او له هغه حايه ورېنم، مسي لوبني، زيورالات ... او نور د ڪار ور شيان راوري. ميرويس خان په خبره پوه سړى دى، پر ډېرو قومونو يې ناز چلېري...

آهنگر خبرې کولې، رضا علي او د زندان مشر وازې خولې نيولې وي...

آهنگر اوردي خبرې وکړې، ويې ويل چې ميرويس خان مخلص سړى دى، صفوي حکومت ته خاص احترام لري...

د آهنگر له خبرو وروسته د زندان مشر له هغه څخه وغوښتل چې له ميرويس خان سره د ليدو زمينه ورته برابره کړي.

* * *

دوي ورځې وروسته ميرويس خان له آهنگر او يوه بل ملگري سره جنګي ڪلا ته ورغى. په يوه مجل سالون کې يې پذيرايي وشوه، د زندان مشر، د ماليې ټولولو مسوول او علي حسين ښه راغلاست ورته ووايه.

يوه شېبه د ميرويس خان د تجارت په اړه وغږېدل، بيا سياست ته راغلل، ميرويس خان د گرگين صفت وکړ، ويې ويل چې ښه مديريت لري او په ډېر هوبنيارتوب يې ټوله سيمه تر واک لاندې راوستې ده.

رضاعلي او د زندان مشر خوشاله ول، له شتمن ميرويس خان نه يې ډېره استفاده کولای شواى، دا ځوان سوداگر، گرگين ته تر ټولو صادق کس ور بنکاره شو، خو د ماليې مسوول وويل:

_يوه پوښتنه، مور هره ورځ ستاسو لس- شل کسان توپونو ته تړو، خو ته بيا هم زموږ صفت کوي؟

د آهنگر لينگي ولرژېدل.

ميرويس خان وخنډل:

_مور له سلو کالو راپه دېخوا همدا حال لرو، تر غزني د مغولو لښکرې پرته دي، شمالي برخي د تزارې روسيې تر واک لاندې دي، خو په ټولو کې تاسې بنه ياست، که لس وژني، سل نور ژوند ته پرېږدي...بله خبره! زه تجار سړى يم، خپلې گټې ته گورم، په دې خبرو پسې دومره سر نه گرځوم...

غرمې ته ډوډۍ راغله، مختلف خواړه او کباب شوى سلامت پسه پر مېز کېښودل شو...د ماليې مسوول د کلات له څو کليو شکايت وکړ، ويل يې چې ډېر کليوال مو ووژل، خو لا هم حکومت ته سمه ماليه نه ورکوي...د گرگين په وړاندې مې اعتبار کم شوى دى... ميرويس خان ورياده کړه چې دا مشکل به دى حل کړي...

وروسته يې له جيبه څو وړې قوطۍ را وايستې، يوه يوه قوطۍ يې د کوربنو مخې ته کېښوده. د زندان مشر په بېره قوطۍ خلاصه کړه، يودم يې چيغه کړه!

_اوه خدايه، څومره بڼکلي.

دوو نورو هم قوطی خلاصی کړې. په ټولو قوطيو کې د سرو زرو يوه يوه گوتمی ايښي وه.

د زندان مشر وويل:

_وگورئ! ماته خو هندوستانی هنر بڼکاري، په دې گوتمی کې څومره ظريفه ميناتوري کار شوي ده.

ميرويس خان وويل:

_دلته تش لاس راتگ بڼه نه راته وايښېد، هيله کوم! دا واره سوغاتونه په ډېر څه ومنئ!

د زندان مشر گوتمی په گوته کړه، لاس يې د ماليې د مسول سترگوته ور نږدې کړ، په خوند يې وويل:

_بڼکلي نه ده؟

د ماليې د مسول ټنډه تروه شوه، څه يې ونه ويل.

ميرويس خان د تگ اجازه وغوښته، کوربانې ولاړ شول، ميرويس خان د سالون په دروازه کې د ماليې

مسول ته وويل:

_د ڪلات له هغو ڄو ڪليو بپغمه اوسه، ماليه به په خپله ڪندهار ته درته راوري.

د ماليه د مسوول سترگي وڃي...*

* * *

ميرويس خان ڪلات ته لار، خپل هغه قوميان يي راتول ڪرل ڇي صفوي حڪومت ته يي سمه ماليه نه ورڪوله.

ميرويس خان له هغوي ڄڻه هيله وڪره ڇي پاتي ماليه په خپله تر ڪندهاره راورسوي، يوه هم ڄه ونه ويل، خلڪو د خپل مشر په هوندياري باور درلود.

مياشت وروسته په خوراڪي موادو بار ڪوچيني ڪاروان جنگي ڪلا ته ننوت. په زرگونو پوڄيانو ڪي اواز ه گڏه شوه ڇي د ميرويس خان په نوم د هوتکو مشر ڄو ياغي ڪلي د ماليه ورڪري ته مجبوره ڪري دي.

په دوهمه ورځ ميرويس خان يو ليک تر لاسه ڪر، د ماليه مسوول مننه تري ڪري وه، ليکلي يي وو ڇي د گرگين په وړاندي يي له لاسه وتلي اعتبار بپرت ه خپل ڪر...*

ميرويس خان به ڪله ڪله جنگي ڪلا ته ورته، د پوڄ قوماندانانو او گرگين ته نردي ڪسانو ته به يي سوغاتونه ور وړل...ميرويس خان په لنڊ وخت ڪي اعتبار پيدا ڪر، د ماليه مسوول او ڄينو نورو ڪسانو

به په يو شمېر مسايلو کې مشورې ترې اخيستي، خو ځينې وختونه به له بناړه د باندي ووت، د مختلفو قومونو له اعتباري کسانو سره به يې ناستې درلودې، هغوی به يې په پټه پوهول چې د گرگين پر وړاندي سره يو موټی شي.

يوه ورځ د ماليې مدير له گرگين سره د ليدو زمينه ورته برابره کړه.

* * *

ميرويس خان شاوخوا وکتل، په جنگي کلا کې گڼ کورونه اباد وو، بازار يې درلود، يوې بلې خواته پلي او سپاره پوځيان گرځېدل...

ميرويس خان د دوو عسکرو په بدرگه مخکې لاړ، په جنگي کلا کې يوه بله وره کلا جوړه وه، دا کلا يې د نارنج ماني بلله.

ميرويس خان د نارنج ماني ته ور ننوت، بنکلي وه، په سپينو دېوالونو کې يې گچينه مېناتوري بنکارېدله.

ميرويس خان يوه ارت سالون ته ور غی.

گرگين له رنگه سور سړی و، شني کڅورني سترگې يې درلودې، دبلو سرو برېتونو يې لانديني شونډه پټه کړې وه.

ميرويس خان ورغي، تعظيم يي وڪر، شاوخوا يي وڪتل، سالون هسڪ و، پر مخامخ دپوال د غروب غٽه
منظره را ڇرپڻه. ٻه منظره کي لمر ٽيٽ و، د سمندر اوبه سري ٻنڪار پڏلي...

گرگين وڃندل:

_ستنا نوم مي پخوا اورپڏي و، اوس مي له نردي و لپڏي! ٻنه، نو ته ميرويس خان يي!

وڌرڀد، د گرگين ونه په تالار کي له ٽولو ولاڙو کسانو لوڙه وه.

گرگين د مڙ له سره يو جام ور واخيست، ميرويس خان ته ور نردي شو، له خولي يي د شرابو بوي ته!

ويي ويل:

_ملگرو مي ستا صفت راته وڪر، ويي ويل چي په کندهار کي صفوي حڪومت ته تر ٽولو مخلص
انسان ياست.

غلي شو، بوم يي چيغه ڪره!

_مېلمه ته يو څه راوري!

يو کس راغی، پر مېز يې پتنوس کېښود، شېبه وروسته يې ميرويس خان ته يوه پياله ونيوله. ميرويس خان پزه کش کړه، له پيالي د تورو چايو بوی ته.

ميرويس خان د زندان مشر ته اشاره وکړه، هغه لاسونه وپړکول. يو ځوان له يوه پتنوس سره راغی. ميرويس خان د پتناسه پر سر ورېښمينه ټوټه ليرې کړه. گرگين ته يې وکتل، ويې ويل:

_ اعليحضرته! تاسو په ډېر څه ارزی، تش لاس راتگ ښه نه راته وايښېد، د اوس له پاره مي يوه کوچينی سوغات ومنئ!

گرگين د پتناسه له سره نيم گز اوږده توپانچه ور پورته کړه، په ځير ځير يې ورته وکتل...

د ماليې مسوول وويل:

_ صيب! انگرېزي توپانچه ده، په لاستي کې يې سره زر کار شوي دي.

د ماليې مسوول په بېره کړکی ته ودرېد. د پردې څنډه يې پورته کړه، په خوند يې وويل:

_ صيب! ميرويس خان مخلص انسان دی، عاليجناب ته يې يو بل څه هم راوړي دي.

گرگين ڪرڪي ته ور نڙدي شو، لاندې تک سپين بنگلي آس ولاڙ و.

د مالي مسول وويل:

_ترڪمني آس دي، له جڻي (بدنه) اور بنگاري، خو په منڊه ڪي جوڙه نه لري.

گرگين بڙته پر خپله څوڪي ڪښاست، جام يي ڍڪ ڪر، ورو يي وويل:

_يوه پوښتنه!

ميرويس خان غلي و.

گرگين وويل:

_ميرويس خانه! مور ولي دومره درباندي گران يو؟

ميرويس خان وتوخل، غاره يي صافه ڪره، ويي ويل:

_صيب! مور پښتانه يو مثل لرو، وايو چي گته په تاوان ڪيري.

گرگين وخنڊل. ميرويس خان ته ٻي د کيناستلو اشاره وڪڙه.

گرگين وويل:

پوهڻدم، پيشو د خدای له پاره مورڪان نه نيسي.

ٽولو وخنڊل...

ميرويس خان وويل:

صڀب! زه تجار سڙي ٿي، له سياست سره مي نه ده جوڙه، تل په خپلو گڻو پسي گرڇم...

گرگين وويل:

خو مور تجاران نه يو، له جگري پرته په بل څه نه پوهڻرو، د گڻي له پاره مناسب خای ته نه ٿي راغلي!

ميرويس خان وويل:

برعڪس، تر دي ٻنه خای نه شم موندلي.

گرگین په حیرانی ورته وکتل...

میرویس خان ویل:

_زه لوی سوداگر یم، خو تر اوسه مې یواځې له هندوستانه مالونه راوړي دي، غوالم چې خپل تجارت اصفهان ته هم وغځوم. اورېدلي مې دي چې د اصفهان په لاره کې غله پېر دي، کله کله پر کاروانونو حملې وړ وړي، اوس به پوهېدلي یاست چې...

گرگین په خبره کې وړ ولوېد، په خندا کې یې ویل:

_بس! پوه شوم، هوبنیار سړی یې! د خپل تجارت امنیت ته دې پام کړی. سمه ده، مور به ستا د کاروانونو په ساتنه کې مرسته در سره وکړو، خو...

غلی شو، ویې ویل:

_مخکې دې څه ویل؟

میرویس خان په حیرانی ورته وکتل...

گرگين يودم و خندل:

_ اه! په ياد مې شول، گټه په تاوان کېږي! خو په دې کې مور تاوان کوو، ستا هر کاروان به زموږ
عسکر بدرگه کوي، نو زموږ گټه څه شوه؟

ميرويس خان وويل:

_ صيب! گټه مو مالومه ده! په هر کاروان کې مو عسکرو ته تنخوا او د لارې مصارف درکوم، ماليه هم
ستاسو خزانې ته درځي، پر دې سربېره جنگي کلا هم ځينې مصارف لري، هره مياشت به د سرو زرو
شل سيکې درته رالېږم. ...

گرگين وټوخل، جام يې پر سر واړاوه، ويې ويل:

_ بيا هم خپلې گټې ته گوري! ستا په خبرو کې مې صفوي حکومت ته د صداقت کومه نښه ونه ليده.

دماليې مسوول وويل:

_ صيب! ميرويس خان په کلات کې د څو ياغي کليو ماليه راټوله کړه.

گرگين چيغه کړه!

_ غلی شه! دا درپيم خُل دی چي همدا يوه خبره راته کوي!

د ماليي د مسوول سر وخرېد.

گرگين ميرويس خان ته وکتل، ويي ويل:

_ پوهيڙم! ته په خلکو کي دروند نوم لري، ډېر قومونه دي ناز اخلي، مور هم تر دي دمه کوم بد نه دي درنه ليدلي، خو يو شرط لرم، که دي پوره کړ، وبه منم چي صفوي حکومت ته مخلص يي!

* * *

باد تېز و، شنهاري يي خوت، سري شگي بادېدلي... آس رنگ شو، سري تري ولوېد، نور آسونه ودرېدل. دوه مول وهلي کسان راغلل، له آسه لوېدلي سري يي له شگو پورته کړ.

يوه چيغه کړه!

_ بلوخ څه شو؟!

د دورو له مينځه ناره راغله!

_ څه وايي؟

چيغه باد ورسره يو وړه.

له ونې لنډ سړی راغی، د مخکيني آس قیضه يې ونيوله. شپږ آسونه پسي روان شول، دورې وي... لاره نه بنکارېدله... شگي د سپرو کسانو پر لوڅو ټنډو تېرې لگېدې...

آسونه د شگو د يوې هسکې غونډۍ په لمنه کې ودرېدل...

سپاره کښته شول، هر يوه د خپل آس قیضه تر مټ تاو کړه، څارونه يې پر مخونو ورکش کړل، غلي پرېوتل...

شېبه وروسته باد له زوره ووت، د شگو دانې يې نه شوای پورته کولای، خو مړه دوره لا نه وه ناسته.

يوه سړي مخ لوڅ کړ، په زوره يې وويل:

_ بلوڅه! په څه غم دې واړولو.

څارونه ليرې شول، شپږ کسه کښاستل، مولونه يې خلاص کړل، يو بل ته يې وکتل، ويې خندل...

ټولو پر خپلو ټنډو ځادرونه تېر کړل.

میرویس خان وویل:

_ له اوبو پرته مو خدایکه مخونه پاک شول.

پوډم یې نارو کړه:

_ بلوڅه! څه شوی؟ تا خو ویل چې لاره را مالومه ده!

تک تور ډنگر سړي په خپله څوکړه بریره کې گوتې تېرې کړې، ورو یې وویل:

_ خان صیب! نه یم غلط، په دې دښته کې مې زلمیتوب تېر شوی دی، هره خوا یې رامالومه ده.

آهنگر په خبره کې ور ولوېد:

_ ای د ظالم زویه! دا څنگه زلمیتوب دی، دا درې ورځې دې په شگو کې روان کړي یو، شین ډکی مو ونه لید.

بلوڅ وويل:

_دې ته رېگ روان وايي، يوه ورځ د شگو گڼې غونډۍ جوړې شي، بله ورځ د ورغوي غونډې خلاص ميدان وي... دلته به لاره د ستورو له مخې پيدا کوي.

ميرويس خان وويل:

_خواره څومره پاتې دي؟

آهنگر ولاړ شو، د آس پر زین پرته بوجی يې په خپلو گوتو کې ټينگه کړه، ويې ويل:

_د آسونو وربشې کمې دي، خو زموږ چاره کېږي، دومره څه لرو چې دوي - درې ورځې مو ژوندي وساتي.

يوه بل وويل:

_خو پټکونه په تشېدو دي، له اوبو پرته گذاره سخته ده.

ميرويس خان له خپلې ملا د اوبو پټک خلاص کړ، ويې ويل:

_یو څه اوبه پاتې دي، که تېري یاست نو ويې څښئ!

غلی شو، بلوڅ ته یې وکتل، ويې ويل:

_څو؟

_نه صيب، د شگو طوفان ټوله لاره رانه گډوډه کړه، له ستورو پرته هېڅ هم نه شو کولای.

یو غږ راغی.

_خدای دي وریځ نه را پیدا کوي، که نه نو همدلته مو مړه بوله.

ټولو وخنډل.

شبهه وروسته ټولو تیمم وواهه، قبله نه مالومېده، اټکلي ودرېدل.

وخت ووت، د ماښام له لمانځه سره ستورې وځلېدل... ډله روانه شوه، ټوله شپه یې مزل وکړ، د سهار په څره کې یې اذان واورېد. ورغلل، په سپېره دښته کې اوه – اته څرې کومېدې ښکارېدلې... لږ ور هاخوا تورې رمې پندې وې.

بلوڅ څا ته ورغی، یوه وړه ډبره یې ور واخیسته، لاس یې د څا پر سر ونيو، گوتې یې خلاصې کړې.
بڼه شېبه غلی و، وروسته یې په اوبو کې د تېرې د لوږو غږ واورېد، ټنډه یې تروه شوه:

_ سل گزه لاندې دي، زما له وسه وتلې ده.

میرویس خان د ډولچې پرې ته لاس ور وغځاوه، خو تر هغه مخکې آهنگر پری ونيو، د څرخ غنجا
شوه، له مخامخ کوره یو څوک را ووت، بېرته کور ته ننوت، دوی خټینې کوزې یې راوړې.

ټولو اودسونه وکړل، په دښته کې په ملا پسې ودرېدل.

وروسته چای راغی، د شیدو چای، پیروی اوتوده ډوډی وه. یواځې بلوڅ خبرې کولې، نور د کلیوالو په
ژبه نه پوهېدل، بلوڅي یې ویله...

له لمر ختو سره یې پتکونه ډک کړل، ډله روانه شوه، ټوله ورځ یې مزل وکړ، د شپې د شگو د دوو
غونډیو په مینځ کې پرېوتل.

سهار د میرویس خان اوږه وخوځېده، سترگې یې رڼې کړې، لمر هسک ولاړ و.

میرویس خان په بېره کېناست، وپي ويل:

_ باید لمونځونه راوگرځو!

خواب يي وانه وڙپڻ.

ملگرو ته يي وڪتل، د ٽولو سترگي رڍي راختلي وي، مخامخ غونڊي ته يي په وڀره ڪتل.

د ميرويس خان زره وڙپڻ، د مخامخ غونڊي پر سر ڇو سپاره ولاڙ ول.

ميرويس خان شاته وڪتل، لس- دولس آسونه را روان ول...

آهنگر خيلي توري ته لاس ڪر.

ميرويس خان وويل:

_ د جگري له پاره نه يو راغلي!

آهنگر وويل:

_ غله دي!

ميرويس خان په خبره ڪي ور ولوڙپڻ:

_تر وخت مخڪي پرپڪره مه ڪوه!

غونڊي ته بي وڪتل، سپرو ٽوپڪي ورته نيولي وي...

ميرويس خان وييل:

_خانوه مه وڙني، خبره نه ده مالونه، د تورو او ٽوپڪو هم نه سره ڪيري!

سپاره راغلل، ڄو گامه ليري ودرپدل. آسونه او پر آسونو سپاره ڪسان تک تور ول.

يو رامخته شو، په لور غر بي ڄه وييل:

ميرويس خان خپل بلوخ ملگري ته وڪتل، بلوخ وييل:

_بلوڄان دي، وايي ڄي ڄوڪ ياست؟

_نو ولي غلي بي؟

بلوخ ناره ڪره!

ميرويس خان يواځي په خپل نوم او د هوتکو په ټکي پوه شو.

مقابل لوري څه وويل، ميرويس خان بلوڅ ته وکتل، بلوڅ وويل:

_وايي چې دلته څه کوي؟

ميرويس خان موسک شو:

_خو ورته ووايه چې د څه له پاره راغلي يو، ته نه پوهېږي؟!

بلوڅ ناره کړه!

ميرويس خان يواځي د بلوڅو د خان شهسوار په نوم وپوهېد.

مقابل لوري ناره کړه، بلوڅ وويل:

_وايي چې وسلې وغورځوي؟!

د آهنگر تندي تريو شو:

_دا نو نه منم!

ميرويس خان خيله توره وغورخوله. نورو ملگرو يي هم همداسي وڪرل، يواڻي آهنگر غلي ولاړ و. ميرويس خان د آهنگر پر پښه ور وخووت. آهنگر اخ ڪرل، توره يي له لاسه ولوږده.

يو بلوخ راغي، توري يي ور ټولي ڪړي. بل د ميرويس خان او د هغه د ملگرو لاسونه ور وتړل.

دوو سپرو د خپلو آسونو تشو ته پوندي وركړي، تور آسونه تيز ول، په لنډ وخت كې د شكو تر غونډۍ واوښتل...۰۰۰

د غرمي سيوري لا نه وړنگ چې تللي آسونه بېرته راغلل، خپلي ډلي ته ور وگرځېدل، يو يي له يوه مول وهلي دنگ سري سره ودرېد، څه يي وويل.

مول وهلي سري په بېره راغي، د ميرويس خان او د هغه د ملگرو لاسونه يي ور خلاص ڪرل. څو ځله يي يوه خبره وکړه. ميرويس خان خپل بلوخ ملگري ته وکتل، هغه وويل:

_بخښنه غواړي.

ميرويس خان او ملگري يي د بلوخو په بدرگه روان شول. ماسپښين يوي تنگي دري ته ورسېدل، ميرويس خان له پنځو ورځو وروسته ډبري ليدلي... شنو ونو ته ورسېدل، له ډبرو اوبه را تويېدلي... په

شنه چمن کی توری کپردی ولاری وی. دیوی کپردی تر مخ تر سرو لمبو پورته پر سیخ پبیلی سلامت
پسه راتاوپده.

یو دروند غبر راغی!

_سترگی مو روباننه، په خیر راغی!

له یوی کپردی یو تور چاغ سری راوت. تک تور ډبل برپتونه یی درلودل، په تورو شونډو کی یی سپین
غابنونه له ورايه بنکارپدل...

چاغ سری میرویس خان او د هغه ملگرو ته کلکه غبر ورکړه، مول وهلی کس یی تر غور کش کړ، په
خندا یی وویل:

_دا سوډر می زوی دی، خورولی خو به یی نه یاست؟

میرویس خان غلی و.

چاغ سری وویل:

_هلی نو، گرمی ده!

ټول کېږدی ته ننوتل. پر لیمڅو کېناستل، میرویس خان گرد بالښت ته ډډه ووهله! ویی ویل:

__ یاره شهسوار خانه! په دې دښته کې دې اجب شین ځای موندلی دی.

چاغ سړي وخنډل:

__ هو والله، په گرمۍ کې دلته راځم.

پوډم یې چپغه کړه! په بلوڅي یې څه وویل!

میرویس خان ته یې وکتل، ویی ویل:

__ شونډې مو سپېرې دي، ور غږ مې کړل چې اول ږوډی راوړئ!

میرویس خان غلی و.

شهسوار د وچکالی کیسې را واخیستې، ویی ویل چې د مالدارۍ خونده نشته، د ده قوم ته یې یې دروند تاوان ور واړاوه، رمې په نیمايي ودرېدې... بیا یې د گرگین د ظلم کیسې وکړې، یاده یې کړه چې قوم یې درني مالېي پر ملا مات کړ...

غلی شو، يودم يي خپل تندي په څپيره وواهه! په خدا يي وويل:

_اجب سري يم، دي تودو شگو مي ماغزه را وچ کري دي، ومي نه پوښتل چي دا اوږد منزل مو د څه له
پاره راوهلی دی؟ پوهېږم، بي څه خو نه ياست راغلي!

ميرويس خان وخنډل:

_درته وايم يي!

شهسوار يودم وخنډل:

_اه ظالمه! هغه باغ دي اوس هم شته، اجب انار يي لرل، پنځه کاله ووتل، تر اوسه مي لا په ژبه د انارو
څکه پرته ده.

غلی شو، ويي ويل:

_بڼه نو، د څه له پاره راغلي ياست؟

ميرويس خان وخنډل:

_ لڪه ڇي له مېلمنو په تنگ ڀي؟

شهسوار خپل ٽيڙ وڊباوه: !

_ شهسوار خان د غيرتي خلکو نوکر دی.

د سنيو دسترخوان هوار شو، دوو کسانو غٽ پٽنوس راوور، سلامت پسه پکي ايښی و.

شهسوار خان وويل:

_ ياالله.

د پسه سلامت ورون ڀي ور وشکاوه. غابونه ڀي پرې ٽينگ کرل، ناستو کسانو ته ڀي وکتل، په ډکه خوله ڀي وويل:

_ څه ته کورئ؟

ميرويس خان وويل:

_نه يې خورو.

د شهسوار خان سترگې رډې راوختې.

ميرويس خان وويل:

_نوه مو نيولې ده!

شهسواز خان وويل:

_روژه؟!

آهنگر وويل:

_په پښتنو کې يو دود دی، په بدې او يا بله ستونزه کې يوه خوا د تاواني شوي کس کور ته په جرگه ورځي، تر څو چې جنجال نه وي حل شوی او يا يې قاتل نه وي بښلی، د هيڅ شي ځکه نه کوي. دې ته نوه وايي.

شهسوار خان وخنډل، خپله چاره يې د کباب شوي پسه په سينه کې خښه کړه، په ډکه خوله يې وويل:

_ وایه! له ناموسه پرته هر څه ته درته ولاړ یم، سر مې بېل که، څه به ونه وایم، د هوتکو خان او خپل پخوانی ملگری به ولې خپه کوم.

میرویس خان وویل:

_ ژمنه ده؟

شهسوار وخنډل:

_ شهسوار خان له خپلې خبرې نه اوړي، اوس ډوډی درواخلئ.

میرویس خان وویل:

_ شل گرجي عسکر غواړم.

شهسوار خان یو دم وتوخل، لارې یې باد شوې، ورون یې کېښود، د اوبو ډک جام یې پر سر واړاوه، د خپلې تورې لونگې پیڅکه یې پر خوله تېره کړه، تندې یې تریو شو، ویې ویل:

_ ډوډی دې را زار کړه!

_خو تا ژمنه کړې!

شهسوار خان وویل:

_ما کوم گرجی عسکر نه دی لیدلی!

میرویس خان وویل:

_دا عسکر شل ورځې وړاندې د رباط په سیمه کې تری تم شول.

شهسوار خان په خبره کې ور ولوېد:

_په بلوڅو کې خو کم خانان نه دي، بل ځای یې پسې غواړه!

میرویس خان وویل:

_خو په رباط کې ستا قوم پروت دی، ته یې مشر یې او ستا له اجازې پرته هېڅ هم نه شي کولای.

شهسوار خان وویل:

_دودی درواخلی!

میرویس خان خپلو ملگرو ته اشاره وکړه، ټول ودرېدل.

شهسوار په بېره تر پایڅې ونيو، میرویس خان کېناست، شهسوار وویل:

_په گرجي عسکرو څه کوي؟

_گرگین رانه غوښتي!

شهسوار چیغه کړه!

_ته د خپلو خلکو له دښمن سره مرسته کوي، پوهېږي، گرگین سلامت کلي وسوځول، بنځي يې بي ستره کړي، ماشومان يې تر تبغ تېر کړل، يواځي په بلوڅو کي يې اته سوه کسان ووژل...

میرویس خان وویل:

_پوهېږم.

شهسوار خان په حیرانی ورته کتل.

میرویس خان وویل:

پر ما څومره باور لري؟

تر ځان هم زیات!

نو زما خبره ومنه، زه داسې څه نه کوم چې د خپلو خلکو او وطن په تاوان وي.

شهسوار فکر په مخه کړ، یو دم یې وخنډل:

سمه ده، اوس ډوډی وخورئ!

چیغه یې کړه!

زما چیلیم راوړئ. د هوتکو خان ته پسه کم بنسکاره شو، پوهېده چې زه ډېر خوراک کوم، اشتها یې را

وسوځوله...

ټولو وخنډل...

څلورمه برخه

* * *

د سمڻي په خوله ڪي دوو ولاړو مسلح بلوڅو پر خپلو سڀنو لاسونه کښنودل.

شهسوار وويل:

_ميرويس خانه! سمڻي ته ور کښته کپرو!

په سمڻه ڪي تياره وه، ميرويس خان او ملگري يي ودرېدل.

شهسوار چيغه ڪره!

_يو ڇه راوري!

د سمڻي په خوله ڪي سره رڻا را وگرځېده، يو څوڪ راغي، د لرگي په سر ڪي له تاو شوي غوري ٽوتي
سري لمبي پورته کښلي.

ٽول مخڪي لارل...

ميرويس خان ودرېد، په حيراني يې وويل:

_ دا دې څه کړي؟

مشعل يې ور واخيست. د ناستو کسانو پينو ته ځنځيرونه ور لوېدلې و، ټول څلور هډوکي بڼکارېدل. بېرو
رېرو او سرونو يې د سمڅي پر ډبرو تېره سيوري جوړ کړي ول... د ټولو سترگي رډې راختلې وې...

شهسوار خان يو بندي په پښه پورې واهه، ځنځيرونه وشرنګېدل...

شهسوار خان وخنډل:

_ شل ورځې مې يواځې شرومبي ورکړې دي!

ميرويس خان مخکې لار، بنديانوپه حيراني ورته کتل...

شهسوار وويل:

_ راځئ! ساه مې بنده شوه، له دې سرکوزو د شرومبو تروش بوی لټېږي.

ټول د باندي ووتل.

میرویس خان وویل:

_ ما وگنل، تول اتلس کسان وو.

شهسوار وویل:

_ خه یی کوی، همدا بوخه!

_ خوگرگین راته ویلی و چی شل تنه دی، د دی عسکرو مشر د گرگین نردی ملگری دی.

شهسوار وخنل:

_ راءه!

یوی وری کندي ته کبنته شول، گن مچان والوتل.

شهسوار خپلی پزی ته لاس ونیو.

ویي ویل:

_ دا يي هم شل.

ميرويس خان مخڪي ورغي، د ڊبرو په مينځ ڪي دوه ڪسان پراته ول، د يوه په ٽير ڪي لوي پرار
بنڪار ڀڏه.

شهسوار وويل:

_ همدا چاغ سرڪوزي يي مشر و، ڊبري چيغي يي وهلي، بس، حوصله يي راختمه ڪره. هغه بل يوڅه
تازه دي، دوي ورځي يي نه دي وتلي، په سمځه ڪي مار وچيچه.

دوآره بڀرته پورته وختل.

شهسوار وويل:

_ خو يوه خبره! د عسڪرو ٽوپڪ او آسونه به نه رانه غواڙي!

ميرويس خان وويل:

_ نو دا څلور هڏوڪي گرجيان به دا دومره اورده لاره څنگه وهي! په شرومبو دي ڪولمي ور سوري ڪري
دي، پلي هم نه شي تلاي!

شهسوار وڃندل:

_ غم مه ڪوه! بني مستي خري به درڪم.

ميرويس خان وڃندل.

شهسوار په خدا ڪي وويل:

_ يوه بله، د عسڪرو د ڪوٽونو پوښتنه به هم نه رانه ڪوي، اجب سره پنډ ڪوټونه ول، خرو ته مي ڳاللي

ڪتي تري جوڙي ڪري!

* * *

ميرويس خان خپل لومړني هدف ته ورسېد، د گرجي گرگين شرط يې پوره او د هغه اعتماد يې تر لاسه

کر، دا خبره د اصفهان تر درباره پورې ورسېده چې يوه پښتون هوتک خان، اتلس گرجي يرغمل

عسکر راخوشي کړل...

ميرويس خان به ڪله ڪله په ارگ ڪي د نارنج ماني ته ورته، گرگين او لوړو مقاماتو ته به يې مشوري

ورکولې... ده د خپل شناخت او په خلکو ڪي د گرانبخت په برکت له ځينو هغو قومونو ماليې راټولي

کړې چې د ماليو په ورکړه ڪي يې سستي کوله.

میرویس خان د گرگین د وسلو له مسوول سره وپېژندل، مېلمستیا یې ورته وکړه او په مختلفو سوغاتونو یې وناز او ه... میرویس خان ته مالومه شوه چې دا سړی د پیسو په مقابل کې تر هر څه تېر دی. یوه ورځ یې د وسلو د ډېپو مشر ته د سرو زرو پنځوس سیکې ورکړې، هغه هم د شپې په تیاره کې دوه سوه نوي دهن پر توپک ورته راوړل...

آهنگر یو توپک ور واخیست، د توپک په خزانه کې یې پټاکي کېښوده، باروت او غټه چره یې د توپک له خولې ور واچوله، پر اوسپنیز سیخ یې تخته کړل، د ونې پر تنې یې ډز وکړ.

آهنگر خوشاله و، خو دا یې هم وویل چې تر انگریزي توپکو ښه نه دي.

میرویس خان خپل ورور عبدالعزیز کابل ته ولېږه، ورته ویې ویل چې په یوه چل د کابل له مغولي حکمران څخه انگریزي توپک واخله...

مياشتې ووتې... میرویس خان او د هغه ملگرو به وسلې زېرمه کولې...

دی به د پخوا په شان د گرگین مهمو جلسو ته ورته... په جنګي کلا کې یې محبوبیت ډېر شوی و، خبره یې چلېدله... ان د کلا ځینو لوړو مقاماتو به د گرگین پر ځای له میرویس خان مشورې اخیستې... دې کار گرگین په غوسه کړ، خو په خوله یې څه نه ویل، گرگین پوهېده چې میرویس خان په جنګي کلا او ان د اصفهان په دربار کې ښه نوم لري، ځکه یې له دلیلې پرته څه نه شوای ورته ویلی، خو په پټه یې د میرویس خان د څارلو له پاره ځینې کسان وگومارل!

ميرويس خان هم پوهيدلي و، ده داسي گام نه اخيست چي گرگين ته ثبوت پرپردي... خو يوه ورخ هر
خه بدل شول... سهار يي کور ته د گرگين عسکر ورغلل او ميرويس خان يي جنگي کلا ته بوت.

* * *

د ميرويس خان سترگي ردي راوختي، لينگي يي ولرزېدل، پر دېوال يي لاس کښنود.

آهنگر د لوی سالون په مينخ کي ولاړ و، له خولي يي وينې بهيدلي، لاسونو او پښو ته يي خنځيرونه ور
لوېدلي وو.

ميرويس خان د گرگين په غر جتکه وخوره!

_ها! ميرويس خان! راءه، تاته ماتله وو.

ميرويس خان ورغي، تعظيم يي وکر، شاوخوا يي وکتل، په سالون کي ولاړ ټول مقامات شناخته ول.

گرگين وويل:

_وبخبنه، په دي شنه سهار کي مو مزاحمت درته وکر.

ولار شو، زانگې وانگې راغی، میرویس خان ته مخامخ ودرېد، له خولې یې د شرابو بوی ته، بیا تر
آهنگر راوگرځېد، ویې ویل:

_ میرویس خان! دآسری پېژنې؟

میرویس خان آهنگر ته وکتل، سترگه یې تکه شنه وه. . . .

میرویس خان وویل:

_ هو، زما ملگری دی!

گرگین وخنډل، لار او پر څوکی کېناست. جام یې پر سر واړاوه، ویې ویل:

_ آهنگر مو له دېرشو ټوپکو سره ونيو!

د میرویس خان زړه ولوېد.

گرگین وویل:

_ پوښتنه نه کوي چې څنگه؟

میرویس خان غلی و.

گرگین و خندل:

تیره شپه زمور گزمی و نیو، خبره مالومه شوه، د ډیپو مشر خیانت کری، پر آهنگر یی و سلی خرخی کری وې.

میرویس خان وویل:

بڼه نو، خاین معلوم دی، د ډیپو له مشره پوښتنه وکړئ! زه مو...

گرگین په خبره کې ور ولوېد:

د هغه په اړه می فکر کری، خو دی سړی دا توپک تاته اخیستل.

میرویس خان و خندل:

زه تجار سړی یم، په بېخایه شیانو پیسې نه ورکوم، له توپکو می کرکه کېږي، همدا اوس راته وگورئ، د نوکانو د اخیستلو چاقو هم نه راسره گرځوم.

_خو د ڊيپو مسوول بل ڇه وايي. په دوو قمچينو بي اقرار وڪر چي دا وسلي بي پر تا پلورلي!

ميرويس خان وويل:

_د يوه نفر خبره ثبوت نه ده، تاسو ما پڙئي چي صفوي حڪومت ته صادق انسان یم.

گرگين وخنل:

_اسانه ده، اوس به بي دوه نفره ڪرو.

لاسونه بي سره و جنگول، له وني ٿيٽ، تور سري راغي، چاري او امبورونه پسي ڇرپل.

گرگين وويل:

_آهنگر په خبرو راولي!

تور سري په خواره خوله وويل:

_ صيب! دا سري له ډبرې جوړ دى، دوه غاښه مو وړ وایستل، د کين لاس گوتې مو وړ ماتې کړې، خو اقرار يې ونه کړ.

گرگين چيغه کړه!

_ احمقه! د گوتو نوکان يې لا پاتې دي!

تور سري د آهنگر نوک ته امبور ونيو، آهنگر چيغه کړه، ځنځېرونه وشرنگېدل، پر ملا تاو شو، کپناست. پر غولي سور نوک ولوېد.

ميرويس خان سترگي پټې کړې.

گرگين آهنگر ته ورغى، تور سري آهنگر تر وليو ونيو، آهنگر ودرېد.

گرگين چيغه کړه!

_ ووايه! وسلې دي چاته اخيستي؟

آهنگر تو کړل، د گرگين پر سره مخ سري لارې وبهږدې...

تور سري آهنگر پر ژامه وواهه! آهنگر ولوږد، ويې توخل...

گرگين پر خپل مخ لاس تېر کړ، ويې ويل:

_ همدا نن يې توپ ته وتړئ!

تور سري آهنگر تر وليو ونيو، دواړه له سالونه ووتل.

گرگين وويل:

_ ميرويس خانه! ته خاين يې!

ميرويس خان وويل:

_ نه! زه صفوي پاچا ته صادق يم.

گرگين چيغه کړه!

_ دا خاين زندان ته يوسي!

دوه عسکر راغلل، د ميرويس خان لاسونو ته يې کړۍ ور واچولې، له سالونه يې وايست.

چوپه چوپتيا شوه، گرگين پر څوکۍ کښاست، له دېرې غوسې يې سره ډبل برېتونه لړزېدل.

شېبه وروسته يې د جنګي کلا ټول مقامات راټول کړل، گرگين او ځينو نورو گرګي قوماندانانو ټينګار کاوه، ويل يې چې ميرويس خان خيانت کړی، بايد توپ ته وتړل شي، خو د جلسې دېره برخه په دې باوري وه چې ميرويس خان ساده سړی نه دی، د هغه وژل به قومونه راوپاروي، په کندهار او شاوخوا سيمو کې به د گرگين حکومت کمزوری کړي او کمزوری گرگين به صفوي پاچا ته هم خوند ورنه کړي.

په پای کې ټولو پرېکړه وکړه چې ميرويس خان لاس تړلی اصفهان ته ولېږي.

* * *

اورده زېرميني له چيغو، نارو او زگرويو ډکه وه... دواړو خواوو ته اوسپنيزې پنجرې ولاړې وې... تر پنجرو ور هاخوا بنديان پراته ول...

ميرويس خان پنجرې ته ور وښويېد. د پنجرو په پای کې پراخ ځای ښکارېده. په دېوالونو کې غټې شمعي بلي وې، له ميخونو پر ډکې څوکۍ يو ځوان تړل شوی و، ځوان چيغې وهلې... تر پاڅو يې سرې ويني روانې وې...

بل تن يوه بوڊا ته ولاړ و... نوکان يې ترې ايستل...

له چته د دار حلقې را خورنډې وي...

د زندان ډبله دروازه وچونگېده، رڼا راغله... په زينو کې يو چا چيغه کړه! ميرويس خان د زندان د مشر
غږ وپېژاند.

د زندان مشر راغی، د زندان يوه ساتونکي په بېره کيلي را وايسته، پنجره خلاصه شوه.

د زندان مشر وويل:

_ميرويس خانه! وبنه، دا احمقان ستا په قدر څه پوهيږي.

ميرويس خان ولاړ شو، د زندان له مشر سره پر زينو وخت، لنډ راوگرځېد. د زندان يوه ساتونکي يو
ور خلاص کړ. په وړه کوټه کې د پوزيو کټ، بالبت او د وړوکي لرگين خيړن مېز پر سر بله شمع
بنکارېدله.

د زندان مشر وويل:

_په ټول زندان کې تر دې بڼه ځای نه لرو.

میرویس خان پر کت کیناست. د زندان مشر ته یې وکتل، هغه د ده په گوته کې د سرو زرو گوتمی ته کتل. ...

د زندان مشر وویل:

_ستنا را کړي سوغاتونه نه شم هېرولی، خو همدا مې په وس پوره ده، پوډی او د اوداسه اوبه به مو پر وخت راځي!

میرویس خان مننه ترې وکړه، له خپلې گوتمې یې گوتمی را وایسته. د زندان مشر لاس ور وغځاوه، خو میرویس خان خپل موت ټینگ کړ، ویې ویل:

_وژني مې؟

د زندان مشر د کوتمې دروازه پورې کړه، ورو یې وویل:

_نه! اصفهان ته دې بندې لېږي. خو فکر مه خرابوه، هلته مې ځینې ملگري شته، بس، مازې یو څه لاس ورته نیسه، هرې خبرې ته دې ولاړ دي.

میرویس خان خپلې گوتمې خلاصې کړې، د زندان مشر په بیره گوتمی ور واخیسته، په ځیر یې ورته وکتل، په سرو زرو کې غټه فېروزه تومبلی وه.

ميرويس خان وويل:

_يو بل ڪار به هم راته ڪوي!

د زندان مشر وخنڊل:

_سمه ده، خو لڙ مصرف لري.

_غوارم چي له خپل ورور سره ووينم.

درب شو. پر چت لوڊلي لرگي وچونگېدل، د شمعي سره لمبه ولرزېده...

د ميرويس خان په سترگو ڪي اوبنڪي ورغږېدي، وروي وويل:

_آهنگر و؟

_هو، توپ ته يي وتاره.

ميرويس خان خپله شونڊه په غابونو ڪي ٽينگه ڪره.

* * *

په څلورمه ورځ د ميرويس خان ورو يحيى خان زندان ته راغى. ويل يې چې له ځينو قومي مشرانو سره مې خبرې وکړې، ستا د ازادولو له پاره مو څلور سوه سپاره او زر پلي کسان پر جنگي کلا حملې ته تيار کړي دي، خو ميرويس خان له دې کاره منع کړ، ويې ويل چې دا ځانوژنه ده، جنگي کلا په ديارلسو سوو کسانو نه نېول کېږي.

ميرويس خان خپل ورور زغم او حوصلي ته راوباله، ويې ويل چې اوس کمزوري يو، د حملې وخت نه دى... وروسته يې خپل ورور ته ور ياده کړه چې د آهنگر د کور مصارف پر غاړه واخلي او د راتلونکې له پاره وسلې ذخيره کړي، دا يې هم وويل چې پر کور او تجارت پام کوه...ووت.

دوى اوږدې خبرې وکړې. يحيى خان خپل ورور ته يوه وړه کڅوړه ورکړه او په ډکو سترگو له زندانه ووت.

گرگين پوهېده چې د ورځې لخوا له جنگي کلا د ميرويس خان ايستل خطرناکه ده.

يوه شپه څو کسان راغلل، د ميرويس خان لاسونه يې ور وتړل او له زندانه يې وايست. د باندې په څلورو آسونو پسې تړل شوي سر پټې بگې (گاډۍ) ولاړه وه. ميرويس خان په بگې کې کېناست، د څلورو آسونو پيښې وخوځېدې، شاته شپږ سپاره پسې روان شول.

بگې له بڼاره ووته، د جنگي کلا په برجونو کې رڼاوې بنسکارېدلې...پورته رانه ستوري ولاړ ول...ووت.

يو وخت د بگي د څرخونو غنجا ودرېده، ميرويس خان سترگي رني کړي، سپېدي چاودلي وي.

ميرويس خان د يوه سري په اشاره له بگي کښته شو، د شگو په ټيټو غونډيو کي ، په لسگونو پوځيان، اوبنان، آسونه او کچري ولاړ ول... ميرويس خان د يوه پوځي په اشاره يوې بلي سر لوڅي بگي ته ور وخوت.

شېبه وروسته کاروان حرکت وکړ.

نري باد چلېده، شگي پستي وي، د اوبنانو، آسونو او د کچرو د پښو دربا نه خته، کله کله به يو آس وشنېد، اوښ به غرمباري کړي... .

* * *

کاروان په اتلسمه شپه اصفهان ته ورسېد، تياره وه، ميرويس خان له رڼاوو وپوهېد چې اصفهان تر کندهاره لوی ښار دی.

ميرويس خان يې د ښار عمومي زندان ته بوت. د زندان هسک دېوالونه له ډبرو جوړ وو، په برجونو کي يې مشعلونه بل ول، په هر برج کي دوه وسلوال ښکارېدل.

ميرويس خان يې يوې وړې کوټې ته بوت. کوټه هسکه وه، پورته په دبرو کې يوه وړه دريځه بنکارېدلې.
په دريځه کې پنډ سيخان ولاړ ول...۰۰۰

د ميرويس خان سر درد کاوه، اوږده مزل بېسپکه کړې و. تر يو څه وخته وپېش و، وروسته خوب
پوور.

يو وخت يې سترگې رڼې کړې، له درېځې ژيرې وړانگې رالوېدلې وې، په وړانگو کې د خاور وړې
زړې گرځېدلې...۰۰۰

د کوټې د اوسپنيزې درنې دروازې غنجا وخته، ميرويس خان په بېره ور وکتل، يو څوک راغی، توره
چاچوشه، گيلاس او وچه ږوډی يې پر ځمکه کېښودل... ميرويس خان د مخ مينځلو اوبه ترې وغوښتې،
خو سړی په پټه خوله له کوټې ووت.

ميرويس خان يوه اونۍ په همدې کوټه کې تېره کړه، يواځې اوداسه ته به د باندې ايستل کېده. په اتم سهار
دوه پوځيان راغلل، سره کوټونه يې اغوستي ول، ميرويس خان ته يواځې د کوټونو پر سر دوي شني پټې
نوي بنکاره شوي.

ميرويس خان د باندې ووت. کلا لويه وه، له زيرزميني چيغې راتلې...۰۰۰

يوه سر پټې بگۍ راغله، ميرويس خان پکې کېناست. د بگۍ دواړو غاړو ته وړې کړکۍ پرې وې، دوو
عسکرو د کلا لرگينه درنه دروازه خلاصه کړه. بناړ و، گڼ خلک گرځېدل...۰۰۰

پاو ووت، بگی بالا حصار ته وخته.

بالا حصار پر يوه ټيټه غونډۍ جوړ و، هسک ډبرين دېوالونه يې لرل، په عمومي لرگينه لويه دروازه يې د دوو تورو او يوه زمري انځورونه رسامي شوي وو.

ميرويس خان د بالا حصار په مينځ کې له بگی کښته شو، غولۍ پر هوارو ډبرو فرش و.

ميرويس خان پوه شو چې د بالا حصار دېوالونه پلن جوړ شوي دي، د دېوالونو پر سر عسکر گرځېدل، خای خای به توپونه ولاړ وو.

يو ناڅاپه ډزې شوې، ميرويس خان په بېره کين لور ته وکتل، کتار ولاړو عسکرو د نښې وپشتلو تمرين کاوه.

په ونه لور پوځي راغی، ميرويس خان يې په اشاره پوه کړ چې په ده پسې روان شي.

گنی ودانۍ وې، يو خای توري تېرېدلې، بل خای خو کسانو کړۍ او ځنځيرونه جوړل... بل خای يوه لوی گدام ته ډکې بوجۍ ور وړل کېدې...

ټول بالا حصار له عسکرو ډک وو.

میرویس خان پر زینو و خوت، په ونه لور پوځي دروازه خلاصه کړه، کوته بنکلي وه، دپوالونه يې سپين ول، پر کړکیو ورېښمینی پردې راڅرېدلې.

میرویس خان پر یوه څوکی کېناست. شاوخوا يې وکتل، د بنکلي مېز پر سر د صفوي حکومت د حدودو نخشه پرته وه.

دروازه خلاصه شوه، یو ډنگر سړی راغی، سور نوی کوټ يې پر تن و، پر ټټر يې څلور شني پټي پرته وې.

سړي میرویس خان ته لاس ورکړ، ويې ويل:

زه د شاهي مانی د گارد مشر مین باشي علی خان یم.

میرویس خان د مین باشي په مانا پوهېده، په صفوي حکومت کې يې مین باشي د زرو کسانو مشر ته ويل.

علی خان پر څوکی کېناست، په وره کې ولاړ پوځي ته يې د چاپو د راوړلو امر وکړ!

د مېز پر سر واړه کاغذونه يې ور ټول کړل، میرویس خان ته يې وکتل، ويې ويل:

میرویس خان! تا تل له مور سره مرسته کړې، پاچا هم خبر دی، خو...

علی خان د دروازي په خلاصېدو غلی شو. یو عسکر راغی، پتنوس یې پر مېز کېښود او د باندې ووت.

علی خان میرویس خان ته اشاره وکړه، میرویس خان له تورو چایو ډکه پیاله ور واخیسته.

علي خان خپله خبره بشپړه کړه!

...خو له تا مو د صفوي حکومت پر وړاندې د خیانت تمه نه لرله.

میرویس خان وویل:

_زه اوس هم پاچا ته صادق یم.

علی خان گیلان ور پورته کړ، ویې ویل:

_خو د گرگین خان لیک بل څه وایي، پاچا ته یې لیکلي دي چې تاسو د کندهار له جنګي کلا وسلې ایستلي او د صفوي حکومت پر ضد مو بغاوت کاوه...

میرویس خان وویل:

_بناغلي گرگين خان ته احترام لرم، خو دا خبره يې د منلو نه ده. هغه داسې کوم ثبوت نه لري چې ما
خاين معرفي کړي.

علي خان په خبره کې ور ولوېد:

_لنډه به يې درته ووايم، دا د صفوي پاچا شاه حسين حکم دی، متاسفه يم! تاسو نور له بالاحصاره نه شئ
وتلی. گرگين پاچا ته ليکلي چې که ميرويس خان بېرته کندهار ته راشي، نو صفوي حکومت ته لويې
ستونزې جوړوي.

ميرويس خان هڅه وکړه چې د گارد له مشر سره خبرې وغځوي، خو علي خان وويل چې دی په شاهي
ماني کې يوې مهمې غونډې ته ور غوښتل شوی دی.

علي خان له کوتې نه د وتلو په وخت کې وويل چې د شاه حسين له حکم سره سم، ستا ساتل زما
مسؤوليت دی، فکر مې وکړ، بالاحصار تر ټولو سم راته ښکاره شو، د شاهي گارد يوه اون باشي (د
لسو کسانو مشر) ته مې امر کړی چې پام درباندي وکړي، پوهېږم! هوښيار انسان يې، داسې څه به نه
کوي چې ما او اون باشي خوابدي کړي.

له دې سره له کوتې ووت.

د شاهي گارد دوه عسکر راغلل او ميرويس خان يې د جنګي کلا يوه برج ته وخېژاوه!

په برج کې وره، خو پاکه کوته وه، دوی کړکۍ یې در لودې، یوه یې د ښار خواته پرې شوې وه، له بلې یې د بالاحصار مینځ ښکارېده، خو ښار ته پرې کړکۍ قوي اوسپنيز سيخان درلودل.

يو چا وخنډل:

_ په ټول بالاحصار کې تر دې ښکلې کوته نشته.

ميرويس خان په حيرانۍ ور وکتل. په وره کې يو گړدی ځوان ولاړ و. پر سره کوټ يې درې شنې پټې پرتې وې.

ځوان راغی، ميرويس خان ته يې لاس ورکړ، په خوند يې وويل:

_ ښاغلیه! ماته اون باشي حسن قلبي وايه!

د ښار خواته پرې شوې کړکۍ ته ودرېد، وېې خنډل:

_ دلته به خوشاله يې، ورته وگوره، ټول اصفهان ښکاري...

ميرويس خان غلی و.

حسن قلبي وويل:

_د ڪندهار د زندان مشر ڇنگه سڀري و؟

ميرويس خان وويل:

_بد مي نه دي تري ليدلي.

حسن قلبي يودم وخنڊل:

_بد به دي ولي تري ليدل، پوهڀري؟ هغه زما تره دي، زمور په ٽوله ڪورني ڪي بد سڀري نه شته!

يودم يي د ميرويس خان غور ته خوله ور نڀري ڪره!

_پوهڀري، تره مي اصفهان ته ستا تر راتگ مخڪي ليڪ راولپڙهه، ليڪلي يي و چي ميرويس خان ڀڀر
سخي سڀري دي، ڄان ور نڀري ڪه.

يودم يي وخنڊل.

_د خداي ڪارونه وگوره! پاچا گارد ته وسپارلي.

غلی شو، ويی ويل:

_خو په گارد کي مي دا خپل کمال و چي څنگه د گارد د مشر نظر جلب کړم او له شاهي ماني څخه خاص تاسو محترم ته د خدمت له پاره را ورسپرم.

بودم يي چيغه کړه!

_هلی نو، بناغلي ته چای راوړئ!

دا يي وويل او له کوتي ووت.

ميرويس خان خپل پټکی ليري کړ، له خولي يي د کندهار په زندان کي د خپل ورور يحيی خان لخوا ورکړل شوي وړه کڅوره را وايسته، سيکي يي وشمېرلي، د سرو او سپينو زرو اتلس سيکي وې.

غرمي ته يوه عسکر يو جوش شوی کچالو، د پښير وړه توټه او توده ټوټی راوړه.

ماسپينين حسن قلي راغی، په اصفهان کي يي د قيمتی خبري کولي، ويی ويل چي د کال يواځي دېرش تومنه تنخوا لري، وړه لور يي ناروغه ده او د بنار مشهور طبيب يي د تداوي له پاره دري تومنه غواړي.

ميرويس خان د سپينو زرو يوه سيکه ورته ونيوله. حسن قلبي خوشاله و، ويل يې چې په دې سيکه به خپله لور تداوي کړي او په پاتې پيسو به يې خپلې مېرمنې نه نوې جامې واخلي.

ميرويس خان يوه بله سيکه هم ورکړه، ځانته يې مسواک، د ځان مينځلو کيسه، توليا او جاينماز راوغوښتل.

حسن قلبي په بېره له کوتې ووت. له باندې يې غږ راغی، يو چاته يې ويل چې ميرويس خان ته د ځان مينځلو له پاره تودې اوبه راوړئ.

ميرويس خان کړکۍ ته ودرېد. لاندې لوی ښار پروت و، کورونه له خټو جوړ ول، د ښار د لوی جومات مر مړينې منارې تر ټولو هسکې وې، ليرې کور _ وور سيند پروت و...

پنځمه برخه

* * *

يوه اونۍ ووته، ميرويس خان له حسن قلبي او هغه عسکر پرته بل څوک ونه ليدل چې ده ته يې ډوډۍ راوړه.

حسن قلبي ډېرې خبرې کولې، خو هوبنيار سړی و، په لنډ وخت کې وپوهېد چې ميرويس خان د دربار په اړه د معلوماتو تېز دی... حسن قلبي ته د خرڅلاو وړ خبرې ور مالومې وې، مهم معلومات يې په اسانۍ نه ويل. ميرويس خان په يوه اوونۍ کې د سپينو زرو درې سيکې ورکړې وې.

دی دومره وپوهېد چې شاه حسين عياش سرى دى، ۱۰۰۰ رسمي بنځي لري، تل نشه وي، له ورکتوبه په دربار کې را لوى شوى او له اصفهانه پرته تر خپلې ولکې لاندې نورې سيمي سمې نه پېژني.

ميرويس خان ته دا هم معلومه شوه چې شاه حسين ته تر ټولو نږدې او اعتمادي کسان اعتماد الدوله او دېوان بېگ دى، خو له دې سره سره يې په دربار کې د ايران لوى شيعه امامان هم راټول کړي او تر ټولو لوى مفتي يې نږدې ملگرى دى!

حسن قلي ورته ويلې و چې اعتماد الدوله مذهبي سرى دى، په فال او جادو عقیده لري او په دنيايي کارونو کې يې يواځې له بنکار سره جوړه ده، خو په بنکار کې يې خونده نشته، له سپهسالار سره ټوکې لري، سپهسالار په دربار کې د ټولو تر مخ ورته ويلې و چې که يې کومه ورځ هوسى راوړه نو دى به خپل برېتونه خريبي!

اعتماد الدوله ضد نيولى، قسم يې کړى چې سپهسالار به خپل برېتونه خريبي! خو د سپهسالار برېتونه ورځ تر بلې اوږدېږي!

ميرويس خان د دېوان بېگ په اړه هم معلومات تر لاسه کړل. د حسن قلي په خبره د گرجي دېوان بېگ ټېده تل تروه وي، ټوکې خوند نه ورکوي او هغه څوک نه بښي چې له صفوي حکومت سره يې خيانت کړى وي.

حسن قلي دا هم ويلې و چې د دېوان بېگ وراره لوى سوداگر دى، ډېر وخت عربو او هندوستان ته ځي او د قيمتي ډبرو او زېورالاتو تجارت کوي.

د حسن قلبي په خبره لوی مفتي هم له عتيقه او پخوانيو اثارو سره مينه درلوده!

ميرويس خان يوه ورځ حسن قلبي را وغوښت، يو ليک يې ورکړ، ورته ويې ويل چې دا ليک په کندهار کې ده تر وروره ور ورسوي.

حسن قلبي ډاډ ورکړ، ميرويس خان ته يې وويل چې په دې ورځو کې کندهار ته يو پوځي کاروان روان دی، اعتمادي کس به پکې پيدا کړي.

حسن قلبي د باندي ووت، ليک يې خلاص کړ، ميرويس خان خپل ورور ته ليکلي و چې ژر تر ژره اصفهان ته راشه!

* * *

په زندان کې د ميرويس خان مياشت پوره شوه، خو چا يې پوښتنه ونه کړه. کله کله به حسن قلبي ورته راته، خو خبرو يې داسې نوي څه نه لرل چې د پيسو په ورکړه وازي.

خو يوه ورځ حسن قلبي ته لويه تمه پيدا شوه، ميرويس خان ورته وويل چې که يې هندوستان ته د دېوان بېگ د وراره د سفر د وخت په اړه معلومات ورته راوړل، نو د سرو زرو په دوو سيکو به يې ونازوي.

حسن قلبي ته دا غوبنتنه حيرانونڪي وه، خو وروسته يي سر پسي ونه گرڇاوه، سترگو ته به يي يواڻي د سرو زرو ڙيري سيڪي نيغي نيغي ڪڍلي. ...

حسن قلبي يوه ورڇ خپلي سيڪي تر لاسه ڪري، ميرويس خان ته يي وويل چي د دٻوان بڀگ وراره د نوي مياشتي په پيل ڪي هندوستان ته ڃي.

بله ورڇ د ميرويس خان ورور او يو بل په ونه لور بلوڅ د حسن قلبي په مرسته زندان ته راغلل، ميرويس خان له حسن قلبي څخه و غوبنتل چي دوي يواڻي پرپردي، خو د حسن قلبي زړه نه و، ويل يي چي دي بايد د خپل مسوليت له مخي پاتي شي، اخبر يوي سيڪي له ڪوتي وايست. ميرويس خان له راغلو ڪسانو سره اوږدي خبري وڪري، ورور ته يي د دريو ڪارونو مسوليت ور وسپاره... حسن قلبي تر پايه خپل غور پر دروازه ايښي و، خو پوه نه شو چي دوي څه سره ويل.

مياشت ووته، ميرويس خان خوشاله و، سترگي يي ځلڍلي. ...

يوه ورڇ په ونه لور بلوڅ راغي، له ميرويس خان سره لنډ و غرږد. ميرويس خان حسن قلبي راو غوبنت، هغه ته يي وويل چي بلوڅ به يو باز درڪري، دا باز اعتماد الدوله ته ور ورسوه.

دوي اوني ووتي، ميرويس خان چرتي و، اعتماد الدوله يي پوښتنه ونه ڪره!

خو يو سهار يي په بالاحصار ڪي د گني گوني غر واورڊ، ميرويس خان تر دريځي ور وڪتل، دوره ولاړه وه، گنو ڪسانو د غولي هوارې تيري جارو ڪولي... آسونه گرڇڍل، پر توپونو باندي لندي ٿوتي ٽبرڍلي... ..

شېبه وروسته چای راوړونکی راغی، میرویس خان ته یې وویل چې نن بالاحصار ته اعماد الدوله تشریف راوي.

د چای راوړونکي خبره رښتیا وه، په بالاحصار کې څو بگی ودرېدې، لومړی پوځي کسان ترې راکښته شول، شاوخوا ودرېدل، بیا یوه پوځي د بگی دروازه خلاصه کړه.

اعتماد الدوله له ونې ټیټ سړی و، په تور پټکي کې یې سپین مخ او سپینه ریره ښکاري.

وروسته یوه ډله عسکر راغلل، کتار ودرېدل، د بالاحصار مشر رامخکې شو، د اعتماد الدوله لاسونه یې ښکل کړل. ټولو حرکت وکړ، میرویس خان تر هغو ورته کتل چې د درېځي له لاندیني برخي پټ شول.

شېبه وروسته دروازه خلاصه شوه، اعتماد الدوله او د بالاحصار مشر کوتي ته ورننوتل، میرویس خان ودرېد، اعتماد الدوله کلکه غږ ورکړه، یوه سړي په بېره یوه څوکي راوړه، خو اعتماد الدوله میرویس خان ته نږدې پر کت کېناست. د بالاحصار مشر ته یې وکتل، ویي ويل:

__ هېله ده چې میرویس خان به نه وي درنه خوابدی شوی!

د بالاحصار د مشر ژبه بنده شوه:

__ نه، نه صیب، تل یې احوال اخلم.

خو ميرويس خان تر دي دمه دا سري نه و ليدلي.

اعتماد الدوله د ميرويس خان پر اوره لاس کيښود، په خوند يي وويل:

_اجب باز دي، په يوه ورځ يي دوي هوسي ونيولي... سپهسالار ته مي وويل چي برپتونه وخربيه!

ميرويس خان خان ناگاره وچاوه، داسي يي وښوده لکه په هېڅ چي هم نه وي خبر.

اعتماد الدوله وويل:

_زه د ښکار شوقي يم، په هفته کي يو ځل نږدې غرونو ته ځم، خو تر اوسه مي کومه هوسي نه وه راوړي، سپهسالار راته ويلي و چي که دي کومه ورځ هوسي راوړه، نو زه به خپل برپتونه خرېم. تېره ورځ مي دوي هوسي ور وړي، برپتونه يي ونه خرېيل، ويل يي چي دا هوسي دي په باز نيولي دي، خو يوه خبره يي وکړه، توبه يي وايسته چي بيا به د ښکار پېغور نه راکوي... پوهېږي! لويه هيله مي د سپهسالار د خولي بندول و...

اعتماد الدوله اوږدې خبرې وکړي، خوله يي د ميرويس خان لخوا د ورکړل شوي باز په صفت نه مړېده

...

ميرويس خان ورته وويل چې دا بازي يې په ترکمنو کې پيدا کړی و. ترکمن بنکاريان د باز بچيان نيسي، په سخته يې تربيه کوي، په سلو کې يو باز داسې راوړي چې هوسۍ وهي...
چای راغی، ميرويس خان پوه شو چې اعتماد الدوله ولي بنکار نه شي کولی، د هغه په بني لاس کې نيولي پياله لړزېدله...

دوی اوږدې خبرې وکړې، اعتماد الدوله خوشاله و. ميرويس خان ته يې ځان پر باله، ويل يې چې په زندان کې يې د يوه لوی خان پوښتنه نه وه کړې.

د تگ په وخت کې يې د بالاحصار مشر ته وويل چې ميرويس خان په خپله سيمه کې لوی سړی دی، ډېر پام ورباندې کوه! درنه خوابدی نه شي.

د اعتماد الدوله له تلو وروسته په کوټه کې زور کت، شکېدلی فرش او خيرنه بستره نوي شول.

* * *

ميرويس خان د خپل دوهم هدف تر لاسه کولو ته ورځې شمېرلې، دوه ځله يې د حسن قلې په مرسته بلوڅ ملگری زندان ته راوغوښت، خو د خوشالي وړ خبره يې ترې وانه ورپده.

يوه غرمه درب شو، د کوټې دروازه په زوره له چوکاټ سره ولگېده، د حسن قلې سترگې رډې راختلې وې، راغی، ميرويس خان يې تر گړپوان ونيو.

ميرويس خان په حيراني ورته کتل...۰۰۰

حسن قلبي چيغه کړه!

_ووايه! د دېوان بېگ وراره دې په کومه بلا خورلي؟

ميرويس خان د هغه لاس له خپل گربوانه ليري کړ، دروازه يې پوري کړه، حسن قلبي دروازي ته ورغی، په غوسه يې وويل:

_همدا اوس دېوان بېگ ته ورخم.

ميرويس خان تر لاس ونيو، ورو يې وويل:

_څه خبره ده؟

حسن قلبي په ملنډو وويل:

_ياني ته نه يې خبر؟

_نه، په دې څلورو دېوالونو کې به له څه شي خبر شم!

حسن قلی وویل:

_ د دېوان بېگ وراړه له بسته کاروان سره ژوندی ورک دی.

د میرویس خان سترگی وځلېدې، پر کټ کېناست، وپي ویل:

_ نو ته ولي ماته په غوسه پي؟

حسن قلی د دروازي لاستی ونيو، له خولي يي لاري باد شوي:

_ زه ماشوم نه يم، پوه شوم چي تا ولي د دېوان بېگ د وراړه د تگ د وخت مالومات رانه غوښتل. هر څه چي دي، خو د دېوان بېگ د وراړه پر سر دا بلا تا راوستي ده... همدا اوس دېوان بېگ ته ورځم او ورته وایم چي...

میرویس خان په خبره کې ورولوېد:

_ کم عقلي مه کوه! له ژونده ستړی پي؟

حسن قلی د دروازي لاستی پرېښود.

ميرويس خان وويل:

_فڪر ڪوي ڇي دٻوان بڳ به دي په سرو زرو ڪي پٽ ڪري؟! نه! دٻوان بڳ به پوه شي ڇي له ما سره دا مرسته تا ڪري! پوهيڙم، هونديار سري يي، نه غواري ڇي د خيانت په تور توپ ته وٽل شي!

حسن قلي پر ڪٽ ڪٽناست، سر يي په غبرگو لاسونو ڪي ونيو.

ميرويس خان وويل:

_دٻوان بڳ دي خپل دي؟

_نه

_ملگري؟

_نه، تر سڀي مي هم بد ايسي!

_نو بيا ولي دومره خپه يي؟

حسن قلبي تر ڊبره غلي و، بيا يي سر پورته ڪر، ويي ويل:

_سمه ده! خو د سرو زرو پينڻه سيڪي غوارم!

* * *

په لنڊ وخت ڪي دي اوازي ٽول اصفهان پر سر واخيست چي د ڊپوان بېگ وراره هندوستان ته پرلار تری تم شوی دی.

ڊپوان بېگ په غوسه و، کندهار ته يي څو سپاره ولېږل، گرگين ته يي پيغام ور وور چي وراره يي د ده د واکمنی په سيمه ڪي ورک شوی دی او په پيدا ڪېڊو ڪي يي بايد مرسته وکړي.

وخت ووت، خو د ورک کاروان درک ونه لگېد...

ميرويس خان پوهېده چي د ڊپوان بېگ وراره پر ڊپوان بېگ ډېر گران دی، ڊپوان بېگ به اخير د ده لېډو ته ورشي. فکر يي سم وخوت، يوماخستن د کوټي دروازه خلاصه شوه، يو قوي سړی راغي، ځان يي ڊپوان بېگ معرفي ڪر.

ڊپوان بېگ په خټه گرجی و، لوړه ونه يي درلوده، ورو سترگو يي شنه رنا کوله...

دی ميرويس خان ته مخامخ کيناست، هڅه يي کوله چي ځان ارام وښيي، خو غر يي لږزېده.

دېوان بېگ پخوانی خبرې راواخيستي، صفوي حکومت ته د ميرويس خان پر اخلاص و غرېد، ويې ويل چې يو وخت يې له بلوڅو اتلس گرجي عسکر راخوشي کړل... .

دېوان بېگ اوږدې خبرې وکړې، ټولې خبرې يې د ميرويس خان له ستاينې او صفوي حکومت ته د هغه د وفاداري په اړه وې... . ځان او دربار يې ملامت کړ، ويې ويل چې په زندان کې يې د هوتکو د مشر پوښتنه نه ده کړې... .

ميرويس خان غلی و، ده کومه بېره نه درلوده، پوهېده چې دېوان بېگ به اخبر اصلي خبرې ته راشي... . انتظار يې لنډ شو، دېوان بېگ د خپل وراره ورکېدل ياد کړل... . ميرويس خان ته يې يو ځل بيا د اتلسو گرجي عسکرو د راخوشي کېدو خبره وکړه، ويې ويل چې تاسو په بلوڅو کې ډېر شناخت لری... .

ميرويس خان د دېوان بېگ د وراره پيدا کول اسانه کار وگانه، ويې ويل چې د بلوڅو له ډېرو خانانو سره شناخت لري... . دی به تر خپله وسه د دېوان بېگ د وراره درک مالوم کړي. خو دېوان بېگ ته يې دا هم وويل چې په دې کار کې د بالاحصار د مشر مرستي ته ضرورت لري... .

د دېوان بېگ وړې سترگې وځلېدې... . ميرويس خان ته يې وويل چې ده ته به هر راز سهولتونه برابر کړي، دېوان بېگ په خوشالي له کوتې ووت.

سهار د بالاحصار مشر له يوه بل کس سره راغی، ويې ويل چې دا کس به د ميرويس خان هر امر ته تيار وي.

ميرويس خان د خپل وورو ملگري بلوڅ راوغوښت، هغه ته يې وويل چې څو نور بلوڅ پيدا کړي او ده ته دې په دوو، دريو ورځو کې يواځې يو ځل د نمايش له پاره راځي.

دېوان بېگ هم غلی نه و ناست، ده به هره ورځ زندان ته نفر رالېږه او له ميرويس خان څخه به يې د نويو خبرو پوښتنه کوله، خو ميرويس خان به ورته ويل چې دی هره اوونۍ ځينې بلوڅ زندان ته راغواړي، په کندهار او شاوخوا سيمو کې يې هم قومي مشرانو ته خبر ورکړی چې د ورک شوي کاروان درک ولگوي.

يو سهار يې دېوان بېگ ته احوال ور کړ چې د وراره درک يې موندلی دی، د ده وراره او ورسره ملگري روغ جوړ دي.

غرمې ته دېوان بېگ راغی، ميرويس خان يې په غېږ کې ونيو، ويې ويل چې د وراره ځای او ادرس ورکړي، خو ميرويس خان ور ياده کړه چې دا کار ماته پرېږده، ځکه په هغه سيمه حمله يې وراره او د هغه ملگرو ته خطر پېښوي...

وخت ووت، په ټول ښار او دربار کې همدا يوه خبره راگرځېده چې ميرويس خان د دېوان بېگ د وراره د ورکېدو ځای پيدا کړی دی.

يوه ورځ ميرويس خان خپل بلوڅ ملگري را وغوښت، ورته ويې ويل چې يحيی خان ته حال و ر ولېږه چې اوس نو د دېوان بېگ د وراره او د هغه د ملگرو د راوستلو وخت دی.

* * *

میرویس خان او د هغه ورور یحیی خان یوه بڼکلی هسک سالون ته ور ننوتل. د اوږده مېز دواړو غاړو ته ناست کسان ولاړ شول، چکچکي یې کړې... دېوان بېگ مخي ته ورغی ، میرویس خان ته یې کلکه غېږ ورکړه... تر لاس یې ونيو ، تر څنگ یې کېناوه.

میرویس خان ناستو کسانو ته وکتل، ټولو نوي قيمتي جامي اغوستي وي، له رنگ او بڼي اسر اتمند بڼکارېدل...

دېوان بېگ ودرېد، غاړه یې صافه کړه! ويي ويل:

_بناغلو! دا مېلمستيا مي د هغه چا په افتخار جوړه کړې چې زه يې صفوي حکومت ته تر ټولو صادق انسان گڼم! دا کس قومي مشر میرویس خان دی چې زما ورک وراره او د هغه پنځه ويشت ملگري یې پيدا کړل...

چکچکي شوي.

میرویس خان د منني په بڼه سر وخوځاوه.

دېوان بېگ وويل:

... ٽول ڪاروان اصفهان ته روغ جوڙ راورسپڊ، ان د ڪاروان يو وڀنٽه هم نه دي ڪم شوي... ٽول
تجارتِي مالونه سلامت دي...

دڀوان بڀگ اوردي خبري وڪري، د اتلسو گرجي عسڪرو پخواني ڪيسه يي بيا تازه ڪره چي د ميرويس
خان په مٽ راخوشي شوي ول... ٽولي خبري يي د ميرويس خان د صداقت او وفاداري په اڙه وي... په
پاي ڪي يي د ميرويس خان له ورور يحيي خان څخه هم مننه وڪره چي د ده د وراره په راخلاصولو ڪي
يي زيار وايست...

د دڀوان بڀگ له خبرو وروسته يو بل تن چي مخ يي تر سترگو په وڀنٽو ڪي پٽ و، ودرېد. دڀوان بڀگ د
ميرويس خان غور ته خپله خوله ور نږدي ڪره، ورور يي ويل:

_ دا د خزاني وزير دي!

د خزاني وزير لنڊي خبري وڪري، ويي ويل چي ميرويس خان په خپل ولس ڪي دروند نوم لري، خلڪ
يي ناز وري، يو وخت يي په ڪلات ڪي څو ياغي ڪلي مجبوره ڪرل چي صفوي حڪومت ته ماليه ورڪري
...

د خزاني د وزير له خبرو وروسته يو بل تن چي پر پزه يي د ڪالداني نڀنه وه ودرېد، ويي ويل چي پاچا
ته بايد د ميرويس خان شفاعت وڪرو چي په بالاحصار ڪي يي له نظر بندي راوباسي...

دٻوان بٻگ يي په خبرو ڪي ور ولوڀڊ، ويي ويل چي په دي اڙه به وروسته وگرڀڙي. ميرويس خان په تيٽ غڙ له دٻوان بٻگ څخه د دي سڙي نوم وپوښت، خو دٻوان بٻگ په خندا خبره واروله او له خپل وراره څخه يي وغوښتل چي د ڪاروان د ورڪډو كيسه ووايي.

په بر سر ڪي يو ډنگر ځوان ودرڀډ، ويي ويل چي له لسو ورځو مزل وروسته يوه غره ته ورسڀډو، په تنگه دره ڪي روان و چي له لويو ډبرو مول وهلي توپڪوال را ووتل... مور يي يوي زڙي ڪلا ته بوتلو، په يوه سمڅه ڪي يي واچولو او لاسونه يي را وتړل، تياره وه، د لاس گوتي سمې نه مالومڀډي، يواځي د ډوډي په وخت ڪي به يي لاسونه را خلاص ڪړل...۰۰۰

ځوان اورډي خبري وڪړي، له لوري او تندي وگرڀډ، سختي يي يادي ڪري... ويي ويل چي يو وخت مو د توپڪو ډڙي او ناري واورڀډي... چيغي شوي، آسونه وشنڀډل، د سمڅي دروازي اور واخيست...۰۰۰

ځوان غلي شو، يحيي خان ته يي وکتل، ويي ويل:

_دي ځوان له بنده راخوشي ڪرو.

د دٻوان بٻگ په سترگو ڪي اوبنڪي وگرڀډي، ولاڙ شو، لومړي يي خپل وراره او بيا يي يحيي خان په غڙ ڪي ونيول...۰۰۰

ببرته خپل ځاي ته راغي، ويي ويل:

_ دا ټول د ميرويس خان له برکته، ده خپل ورور ته احوال ور لېرلی و چې د بلوڅو له خانانو سره وويني او هغوی دې ته مجبور کړي چې زما د وراره د راخلاصولو ځای پيدا کړي. وروسته د ميرويس خان ورور د بلوڅو د خانانو په مرسته پر زړه کلا پر غل ور وور او غله وټېټېدل...

دېوان بېگ غلی شو، جام يې پر سر وړاوه، ويې ويل:

_ غلو دومره وخت نه و موندلی چې د کاروان آسونه، اوبنان، کچرې او تجارتي اجناس له کلا وباسي، هر څه په خپل حال وو...

دېوان بېگ وټوخل، شېبه وروسته يې په لور غږ وويل:

_ هلی نو، رايي چې زما د وراره د خلاصېدو د خوشالی په مېلمستيا کې گډون وکړو!

ټول د څنگ لويې کوټې ته ورغلل، پر مېز مختلف خواړه پراته ول... ميرويس خان د دېوان بېگ څخه ليري کېناست، ده له دوو، دريو نورو کسانو سره سياسي بحث را واخيست، د صفوي پاچا شاه حسين صفتونه يې وکړل، خو له مغولو او تزاري روسيې يې ښه خوله ونه وهله...

له ډوډۍ وروسته انگر ته ووتل، په شنه چمن کې د مرمرو له تيرو کوچيني حوض جوړ و، په حوض کې رنگه ماهيان گرځېدل... ميرويس خان د چاپو پيالو وراخيسته، څو کسان ترې راوگرځېدل، ميرويس خان خبرې کولې... نورو سرونه ورته خوځول...

ميرويس خان دوه- دري ڇله دٻوان بٻگ ته وڪتل... د شرابو جام يي په لاس ڪي و، ده ته يي وچي سترگي نيولي وي... ٽنڊه يي تروه بٻگار ٻده.

ماخستن پر دوو آسونو پوري ٽرلي بگي راغله، ميرويس خان او د هغه ورور يحيي خان يي بالاحصار ته يورول.

ميرويس خان دريڇي ته ودرٻد، لا هم په ځينو ڪورونو ڪي رٿا بٻگار ٻده.

ورور يي په خندا وويل:

_ڇنگه لالا! ستا نخشه خومي سمه عملي ڪره!

ميرويس خان ورغي، پر ڪٽ ڪٻناست، سترگي يي ڇلڊلي...موسڪ شو، د خپل ورور پر اوڙه يي لاس ڪٻنود، ويي ويل:

_ما دري ڪارونه در سپارلي وو، اصفهان ته د اصيل باز رالپرل او د دٻوان بٻگ د وراره نيول او خوشي ڪٻڊل پوره شول، خو دربٻم يي لا پاتي دي! لوي مفتي ته دي ڇه راوري دي؟! پيسي او قيمتي سوغاتونه دي ڇنگه ڪرل؟

ورور يي په بٻره وويل:

_ لوی مفتي ته می پخوانی تسبیح پیدا کری، دہری قیمتی دی، ہرہ دانہ یی لہ اصیلی فبروزی جورہ دہ،
تسبیح او نور قیمتی سوغاتونہ لہ بلوڅ ملگری اخیستی شی!

میرویس خان د خپل ورور اورہ ٽینگہ کرہ!

یحیی خان وویل:

_ باز می په اسانی وموند، بس، ترکمنو ته می یو څوک پسی ولپرل، خو د دہوان بیگ د ورارہ نیولو
سنری کریم.

غلی شو، ویی ویل:

_ لہ محمد خان بلوڅ نہ می مرستہ وغوبنتہ، هغه څلوبنت سپارہ برابر کرل، ستا د راکرو مالوماتو لہ
مخی مو اتہ ورځی په هغه غره کی تیری کری چی د دہوان بیگ د ورارہ کاروان پرې راتہ. یو سہار د
اوبنانو زنگولی وشرنگیدی، سرونہ مو پورته کرل، کاروان په تنگہ درہ کی روان و.

محمد خان ته می ویلی و چی تول ژوندي غوارم، ملگرو هوایی ٻزی وکری، تعداد یی ٻہر و، کاروان
ووہرېد، لاسونہ یی پورته کرل.

دوی مو یوی زری کلا ته بوتلل او ستا لہ ہدایت سرہ سم مو په گپہ مارہ ساتل...

میرویس خان وویل:

_د کندهار وضع څنگه وه؟

یحیی خان سور اسویلی وایست:

_د گرگین ظلمونه له حده واوښتل، میاشت مخکې د گرگین یوه عسکر کومې بنځې ته لاس ور اچولی و، کلیوالو وواژه، گرگین سلامت کلی تر تبغ تېر کړ. ...

میرویس خان وویل:

_وسلې مو څنگه کړې؟

_تر اوسه مو ایله یونیم زر ټوپکې پیدا کړې دي، د جنگي کلا د ډپپو واک له گرگین سره دی، یو ټوپک هم نه شي ترې را ایستی، خو له مغولو او تزارې روسیې څخه په ډېره سخته خال خال وسلې راوړو. ...

غلی شو، ویې ویل:

_لالا! نور نو د گرگین ظلم له حده تېر شو، دوه نیم، درې زره ځوانان دي ته تیار دي چې پر جنگي کلا حمله وکړي.

ميرويس خان وويل:

_ببره مه ڪوئ! تر اوسه لا وخت شته!

* * *

مياشت ووته، يو حل اعتماد الدوله بالاحصار ته ورغي، له ميرويس خان سره بي وليدل، خو ٽولي خبري بي د بنڪار په اړه وي، د ميرويس خان له خوا د ورڪرل شوي باز په صفت نه مږده... .

دپوان بېگ هم ميرويس خان ته دوه ځله خونډور خواږه ور لېږل. ده له ميرويس خان څخه بخښنه غوښتي وه چي د ډېرو مصروفيتونو له لاسه بي ليدو ته نه شي ورتلاي.

ميرويس خان لوى مفتي ته قيمتي تسبيح هم ور لېږلي وي، خو د هغه درک نه و.

ميرويس خان له خپل بلوڅ ملگري څخه وغوښتل چي اعتماد الدوله، دپوان بېگ، لوى مفتي او ځينو نورو درباريانو ته وربښميني چيني، هندوستاني قيمتي ټوټي او نورې گران بيه ډالۍ ور ولېږي.

وخت ووت، هوا سره شوه، له لومړۍ واورې سره بي ڪوټي ته بخاري راوړه... .

ميرويس خان به ډېر وخت کړکۍ ته ولاړ و، د کورونو له دودکشو څخه به تور لوگي پورته کپدل... شاوخوا غرونه تک سپين ول.

يو سهار حسن قلي ورته وويل چي په دې ورځو کي د سپهسالار په کور کي لويه جلسه جوړېږي او د دربار ټول مقامات د صفوي حکومت د حدودو په ستونزو خبرې کوي.

ميرويس خان ته دا جلسه مهمه ښکاره شوه، دېوان بېگ ته يې احوال ور لېږه چي دې هم دې جلسې ته ور وېولي، خو د دېوان بېگ ځواب منفي و، ويل يې چي په دې جلسه کي د ميرويس خان گډون بې گټي دى.

ميرويس خان اعتماد الدوله ته ليک ولېږه، ويې ليکل چي د کندهار او شاوخوا سيمو ستونزې تر نورو ښي را مالومي دي، د مشورې له پاره به تر ما بل ور څوک پيدا نه کړي.

يوه ورځ يوه گاډۍ راغله او ميرويس خان يې د سپهسالار کورته بوت.

کور ښکلی و، د مرمرو ستنې يې درلودې، له دېوالونو يې سلامت گچيني هوسۍ راوتلي وې.

ميرويس خان دوهم منزل ته وخوت، لويه کوټه له درباريانو ډکه وه. ميرويس خان ټولو ته لاس ورکړ او د اعتماد الدوله تر څنگ کېناست. د ناستو کسانو څېرې يې تر سترگو تېرې کړې، نوې وې، يواځې درې- څلور کسان يې د دېوان بېگ په مېلمستيا کي ليدلي وو.

اعتماد الدوله ودرېد، مېرېس خان يې ناستو کسانو ته معرفي کړ. وروسته يې د راغلو کسانو نومونه واخيستل...ميرويس خان پوه شو چي ناست کسان د صفوي حکومت مهمې ستنې دي.

له معرفي وروسته سپهسالار ودرېد، ټولو ته يې ښه راغلاست ووايه، ويې ويل چې ميرويس خان يې تر دې دمه نه و ليدلی، خو صفوي حکومت ته يې د هغه د لويو خدمتونو په اړه ډېر څه اورېدلي و.

دروازه خلاصه شوه، ډېوان بېگ د ناوخته راتگ له سببه بخښنه وغوښته، کېناست، خو کله چې يې په ميرويس خان سترگي ولگېدې، ټنډه يې تروه شوه.

د غونډې په پيل کې سپهسالار اوږدې خبرې وکړې، د صفوي حکومت د حدودو ځيني برخې يې يادې کړې، ويې ويل چې خلک ياغي شوي دي... خو کله چې يې د ايران په شمال کې د لږگي سنيانو ياغيټوب ياد کړ، وزير اعظم فتح علي خان داغستاني يې په خبرو کې ور ولوېد او په غوسه يې وويل چې خبره دومره مه لويوه! هېڅ هم نشته، يواځې څو کسانو د ماليې له ورکړې انکار کړی او دا دومره لويه خبره نه ده چې د لږگيانو په ټول قوم پسې د ياغيټوب ټکي وټري.

خو سپهسالار په خبرو کې ور ولوېد، په غوسه يې وويل چې صفوي حکومت ته يواځې سنيان ستونزې جوړوي، ويې ويل چې په بم او کرمان کې هم بلوڅو بغاوت کړی.

د سپهسالار دې خبرې يوه بل له رنگه تور سړي ته خوند ور نه کړ، پاڅېد، ويې ويل چې دا خبرې په مذهب پورې مه تړئ، په مرکزي ايران کې هم پاڅونونه شوي دي، خو اوسېدونکي يې شيعيه دي... يو بل سړی ودرېد، په غوسه يې وويل چې شيعيه به ولي د خپل شيعيه حکومت پر ضد قيام کوي... ټول فساد په سنيانو کې دی...

په ڪوٽه ڪي شور مائشور شو، ٽولو سنيانو ته د ملامتي گوته نيوله، يواڻي وزير اعظم فتح علي خان داغستاني او له رنگه تور سري د سنيانو ملاٽر ڪاوه. ميرويس خان وپوهيد چي په دي شلو- پنځه وپشتو ڪسانو ڪي يواڻي همدا دوه ڪسه سنيان دي.

وروسته خبره لا پسي جنجالي شوه، پر يو بل يي تورو نه ولگول... هر يوه بل ملامتاه چي صفوي حڪومت ته صادق نه دي... خبره تر دي هم ور واوبنته، غلاوي يادي شوي... د ماليي د پٽيدو او د ڪاروانونو د وهلو خبري مينخته راغلي...

جلسه بي نظمه شوه، د خبرو وار نه ڪپده...

ميرويس خان غلي و، دي وپوهيد چي د صفوي حڪومت په د ننه ڪي څومره ژور اختلافات موجود دي.

سپهسالار څو ځله د نظم د راوستلو ڪوشش وڪړ، خو بريالي نه شو...

وزير اعظم خپله چپنه ورتوله ڪړه، ودرېد.

د سپهسالار رنگ ژپړ شو، له وزير اعظمه يي په ډېر احترام وغوښتل چي جلسه پرې نه بردي، خو د وزير اعظم خبره يوه وه، ويل يي چي په دي غونډه ڪي ده او د ده قوم ته سپکاوي شوي...

سپهسالار ٽينگار وڪړ، وزير اعظم ڪېناست.

ميرويس خان پوهېده چې په صفوي حکومت کې تر شاه حسين وروسته وزير اعظم دوهم لوی قدرت دی.

اعتماد الدوله په لور غږ وويل:

_ هېله كوم! غلي شئ! مور يو بل پېژنو، تل مو همدا حال وي، خو ميرويس خان لومړی ځل زموږ جلسې ته راغلی، دی به څه وايي...

ټول غلي شول.

وزير اعظم وويل:

_ ميرويس خان د سنيانو له سيمې راغلی دی، په حقايقو پوهېږي، دی به د خپلو خلکو كيسه راته وکړي!

ميرويس خان ودرېد، دی پوهېده چې د خپلو نخشو د عملي کولو له پاره يې دربار ته نږدې والی څومره ضرور دی. دا هم ورته مالومه وه چې تر دې ځايه په سخته راغلی دی او وره غلطي به يې ټوله خواري ور ډوبه کړي. ځکه يې د درباريانو د را جلبولو له پاره له هوبنياری کار واخيست. صفوي حکومت يې خپل وگانه، د هند مغولي حکومت، تزاري روسيه او عثماني امپراطوري يې يا د کرل، ويې ويل چې دا ټول تر ايران راتاو دي او د صفوي حکومت د ځينو سيمو د نيولو نخشي کاري... نو د قوم او مذهب خبرې مو کمزوری کوي او بڼه دا ده چې د يوې سيمې او يوه قوم پر ځای عمومي فکر وشي...

وروسته يې د گرگين خبرې راواخيستي، ميرويس خان پوهېده چې گرگين په دربار کې د گرجي دېوان بېگ غوندې دېر پلويان لري، خو دا هم ور مالومه وه چې د ځينو کسانو نه خوښېږي. فکر يې وکړ چې له دېرو درباريانو سره يې لا شناخت کمزوری دی او که په پيل کې د گرگين له ظلمونو پرده پورته کړي، په خپل راتلونکي پلان کې به بريالی نه شي، ځکه په احتياط غږېده، اول يې د گرگين صفت وکړ ويې ويل چې په کارونو کې قاطع انسان دی... ښه مديريت لري او په خبره پوهېږي... وروسته يې خبرې بلې خواته يووړې، په گرگين ونه لگېد، خو د هغه له کلانتر (ښاروال) او ځينو نورو قوماندانانو يې ښه خوله ونه وهله، ويې ويل چې د ځايي اوسېدونکو دود او کلتور نه دی ور معلوم، په ژبه نه ورسره پوهېږي، د خلکو مذهب او ناموس ته په سپکه گوري... همدا علت دی چې ځيني سيمي ياغي شوي او د ماليې له ورکړې يې انکار وکړ...

ميرويس خان روانه او فصيح ژبه درلوده، د ده د خبرو پر وخت ټول کسان غلي ول...

کله چې کېناست، تالار چکچکو ونيو.

ميرويس خان وپوهېد چې خبرې يې پر ځای وي، که يې له يوې خوا گرگين ستايلی و، خو له بل لوري يې په دېر ماهرانه ډول د هغه غندنه کړې وه... د ناستو کسانو ټنډې هوارې ښکارېدلې... يوه خوا هم خپه نه وه.

وروسته د هغو سيمو په اړه خبرې وشوې چې د ماليې له ورکړې يې انکار کړی وو، جلسه بېرته گډوډه شوه، يوه له رنگه سره سړي د خزانې وزير ته وويل چې د زوی په واده کې دي لسو زرو کسانو ته ډوډی ورکړه! زوم ته دې قيمتي کور واخيست... لور دې په زرو کې پټه کړه! دا پيسې له کومه شوي؟!!

د ماليي د وزير تور مخ له غوسې شين شو، مقابل لوري ته يې سپکې خبرې وکړې، عياش يې وگانه، ويې ويل چې په يوه مياشت کې يې لس باکري مينځي واخيستي....

دواړه ودرېدل، خو نورو سره بېل کړل.

خو د جلسې پای بڼه و، د ټولو گټه يوه وه، په دې اړه وغرېدل چې له پاچا سره بايد د دوی د حقوقو د ډېرېدو په باره کې خبرې وشي...۰۰۰

له رسمي غونډې وروسته ډوډۍ تياره شوه. ميرويس خان خان وزير اعظم ته ور نږدې کړ، له خبرو يې پوهېد چې له دېوان بېگ او نورو گرجي افسرانو کرکه لري.

د چاپو پر وخت له اعتماد الدوله سره وغرېد، ميرويس خان ته معلومه شوه چې دی له وزير اعظم او سپهسالار سره ډېر جوړ دی، خو له دېوان بېگ څخه يې بڼه خوله نه وهله...۰۰۰

ميرويس خان پوهېده چې دېوان بېگ هم په دربار کې لوی قدرت لري...ميرويس خان ته په دربار کې د دوو متضادو ډلو موجوديت مهم و، په اسانۍ مخکې پکې تلای شوای.

ده له اعتماد الدوله څخه وغوښتل چې له پاچا سره د ليدو زمينه ورته برابره کړي.

اومه برخه

* * *

وخت ووت، ميرويس خان د ڊپرو ڪسانو زرونه خپل ڪري ول، ڇيني درباريان به زندان ته ورتل او له
ميرويس خان سره به بي مشوري ڪولي... يو ڄل اعتماد الدوله ورغي، ويي ويل چي له پاچا سره بي د
ميرويس خان د ليدني زمينه چمتو ڪري وه، خو دپوان بپگ دا ملاقات د پاچا د وخت ضايع ڪول وگنل
...

اعتماد الدوله وويل چي دپوان بپگ ته د گرگين يو ليک را رسپڊلي دي، ليکلي بي دي چي ميرويس خان
هونبنيار سري دي، مخه بي ونيسه، له پاچا سره به بي ليدنه زما په گته نه وي.

د ڙمي په وروسيتو ڪي يوه بله جلسه جوړېده، ميرويس خان ته دا جلسه ڊېره مهمه وه، د صفوي
حکومت ٽول مهم ڪسان ورته راتل، پاچا ته بي بايد د خپلو تر ڪنٽرول لاندي سيمو په اړه معلومات
ورکري واي.

ميرويس خان اعتماد الدوله ته ليک وليږه، په خواب ڪي بي ورته ليکلي و چي دي به تر خپله وسه هڅه
وکري چي ميرويس خان دي جلسي ته ور وبلل شي.

خو يوه اووني وروسته بي بخښنه تري و غوښته، ليکلي بي و چي دپوان بپگ ستونزي ورته جوړوي،
هغه نه غواړي چي ميرويس خان په دي جلسه ڪي گڏون وکري، دا بي هم ليکلي و چي دپوان بپگ له
هغه چا سره جوړ دي چي د دي غونڊي د نظم او جوړېدو مسوليت لري.

ميرويس خان سپهسالار او وزير اعظم ته ليکونه ور وليږل، خو درک بي مالوم نه شو.

يو سهار حسن قلبي د غونڊي د قيقه ورځ ورته وويله. غونډه د نورو په ورځ جوړېده.

میرویس خان کرکی ته ودرېد، په ځینو کورونو کې د بادامو د ونو سپین گلان بنسکارېدل.

دی مایوسه و، ډېر فکر یې وکړ، خو چاره یې نه لیده، نوي کال ته یواځې درې ورځې پاتې وې.

* * *

درب شو، غولۍ ولرزېد، میرویس خان په بېرته کېناست، سترګې یې وموښلې، د بالاحصار خواته پرې شوي درېڅي ته ودرېد، تیاره وه.

له دوهم درب سره د بالاحصار د دېوال پر سر سره لمبه راوگرځېده، څو نور توپونه هم تش شول. . . .

میرویس خان بېرته پر کټ پرېوت، سترګې یې پټې کړې، دی په دې نیمه شپه کې د توپونو د ویشتلو په راز پوهېده، حسن قلې د صفوي حکومت له مراسمو خبر کړی و. نوی کال د توپونو په دربا پیلېده.

میرویس خان خواشینی و، ده په یوه مهمه جلسه کې گډون نه شوی کولای.

تر سپېده چاوده یې سترګې پټې نه شوې. لمونځ یې وکړ، له چایو وروسته یې تودې اوبه راوغوښتې، ولمبېد، جامې یې بدلې کړې، اوږد وغځېد.

غرمه يې ډوډۍ ورته راوړه، يوه گوله يې هم تر ستوني نه تېرېده...

ماسپينين دروازه خلاصه شوه، په بېره کېناست، سترگې يې وځلېدې... وزير اعظم جلسې ته ور غوښتې و.

د شاهي ماني عمومي دروازه د گارد دوو عسکرو پرانيسته. پراخ شين ځای و، د سرک دواړو غاړو ته د ناجو ونې ولاړې وې، په چمن کې هوسۍ گرځېدې... ور هاخوا د يوه طاوس بېره رنگه لکۍ لمر ځلوله...

ميرويس خان د ماني تر مخ له بگۍ کېننه شو، د دروازي دواړو غاړو ته د دوو زمريانو ډبريني مجسمې جوړې وې، د زمريانو له خولو رڼې اوبه بهېدلې...

ميرويس خان ماني ته ور ننوت، اوږد دهليز پر سرو غاليو فرش و، په دېوالونو کې يې ښکلې منظرې رسم شوي وې...

يوه گارد دروازه ورته خلاصه کړه، په هسک او لوی سالون کې گڼ کسان ولاړ ول. وزير اعظم، د خزاني وزير، سپهسالار، اعتماد الدوله او څو نور کسان مخې ته ورغلل، سترې مشې يې توده وه، ميرويس خان د نوي کال مبارکي ورته وويله.

سترگې يې پر دېوان بېگ او گرگين ولگېدې، مخکې ورغی، لاس يې ورکړ، خو د دېوان بېگ او گرگين گوتې مړې وې.

میرویس خان شاوخوا وکتل، د سالون په بر سر کې لوړه اېښودل شوې طلايي رنگه څوکی تشه وه.

خدمتگاران راغلل، چای او مختلفې وچې مېوې یې راوړې.

وړه دروازه خلاصه شوه، یو تک تور سړی راغی، په لوړ غږ یې وویل:

_ اعلیحضرت تشریف راوړي!

تول غلي شول.

لومړی د گارد دوه عسکر راغلل او د طلايي رنگه څوکی شاته ودرېدل.

شاه حسین په ونه لوړ سړی و، صاف سپین مخ یې درلود، پر سر یې طلايي تاج ایښی و.

شاه حسین پر طلايي رنگه څوکی کېناست، په سالون کې ټولو ولاړو کسانو تعظیم وکړ.

په پیل کې د ښار لوی مفتي غاړه صافه کړه، پاچا ته یې د نوي کال مبارکي وویلې او له خدایه یې ورته
اوږد عمر او خوشاله ژوند وغوښت.

وروسته وزیر اعظم د خبرو اجازه واخیسته، بڅښنه یې وغوښته چې پاچا ته په دې نوي کال کې ښه خبرونه نه لري. ده د صفوي حکومت ځینې یاغي سیمې یادې کړې او ویې ویل چې خلکو پاڅون کړی ...

بیا د خزانې وزیر خبرې وکړې، له والیانو یې نهیلې وښوده، ویې ویل چې د پخوا په څېر پوره مالیه نه رالېږي، د مرکزي حکومت د خزانې خونده نشته. ...

وروسته ځینو والیانو خبرې وکړې، د دوی په خبرو کې هم نا امیدې ډېره وه. ځینې سیمې یې له لاسه وتلې گڼلې. ... خو په ټولو والیانو کې یواځې گرگین ډاډه وغږېد. ... د ځان ستاینه یې وکړه، ویې ویل چې مالیه پر وخت راتولېږي، هېڅ ستونزه نشته ... او د ده تر حاکمیت لاندې سیمې خوندي دي. ...

د خزانې وزیر یې په خبرو کې ور ولوېد او ویې ویل چې تېر کال د گرگین خان لخوا حکومتي خزانې ته سل زره تومنه هم نه دي راغلي. ...

د گرگین رنگ سور شو او د خزانې وزیر یې په دروغو متهم کړ.

په دربار کې گنگوسي شوي... ډېرو کسانو د خزانې د وزیر طرفداري کوله، خو دېوان بېگ او ځینې نور د گرگین پلویان ول. ...

شاه حسین غلی ناست و، سترگي یې له خوبه ډکې ښکارېدې، کله کله به یې اوږد ارړمی وایست.

وزير اعظم ٽول ڪسان ارامي ته را وبلل، وروسته يي د ميرويس خان نوم واخيست، ويي ويل چي دي د منطقي سري دي، په واقعي پوهيڙي.

د دپوان بېگ او گرگين رنگونه سره شول.

شاه حسين وويل:

_ميرويس خان چيرته دي؟

ميرويس خان مخڪي ورغي، تعظيم يي وڪر.

شاه حسين د هغه د تپرو ڪارونو او صفوي حڪومت ته د صداقت ستاينه وڪره، ويي ويل چي اعتماد الدوله په هر څه خبر ڪري دي... وروسته يي له ميرويس خان څخه د هغه د صحت پوښتنه وڪره، دا يي هم وويل چي دوي مياشتي مخڪي يي د دربار طبيب د علاج له پاره ور لپرلي و... .

دپوان بېگ تعظيم وڪر، پا چا ته يي وويل چي ميرويس خان اوس بنه دي.

خو ميرويس خان حيران و، دي نه و ناروغه شوي. دا يي هم نه په زړه ڪپدل چي ده ته دي كوم طبيب ورغلي وي.

ميرويس خان له شاه حسين څخه مننه وڪره چي د ده په فكر ڪي دي.

شاه حسین دا هم وویل چې یو ځل یې میرویس خان لیدو ته ور و غوښت، خو دېوان بېگ ورته وویل چې ناروغه دی.

وزیر اعظم او سپهسالار ته د دېوان بېگ د ټکولو له پاره ښه موقع په لاس ورغلي وه. دوی دې خبرې ته پکې وواهه، حیراني یې وښوده، ویې ویل چې میرویس خان نه دی ناروغه شوی. ...

پاچا دېوان بېگ ته په غوسه شو، د دېوان بېگ سر وڅرېد.

وزیر اعظم له میرویس خان د خبرو غوښتنه وکړه. میرویس خان د دې ورځې انتظار ایست، لومړی د کندهار او شاوخوا سیمو په عمومي وضعیت و غږېد، د خپلو خلکو دودونه او رواجونه یې بیان کړل... بیا یې د گرگین د عسکرو ظلمونه او د خلکو ناموس ته په سپکه کتل یاد کړل، وروسته یې د ځینو قبیلو د پاڅونونو د علتونو په اړه خبرې وکړې... .

میرویس خان په خبرو کې وړې وه، خبرې یې هم هوایي نه کولې، دی د اسنادو له مخې غږېده، د هرې پېښې د قیق تاریخ یې بیانوله... د هغه قومي مشر نوم به یې اخیست چې له محلي حکومت سره یې ستونزه درلوده. د پاڅون ځای، قبيله او علت ټول ور مالوم وو... پاچا او ټول درباریان غلي ول.

میرویس خان د گرگین د عسکرو او قوماندانو د ظلمونو په اړه اوږدې خبرې وکړې... وروسته یې گرگین را واخیست، ویې ویل چې مدیریت یې کمزوری دی... ده د هر عسکر ظلم او ناروا ده ته راجع کېږي... په کندهار کې له صفوي حکومته دا ډول کمزورې نمایندګي به د لویو پاڅونونو سبب شي

....

گرگين ته غوسه ورغله، ميرويس خان يې د حکومت پر ضد په بغاوت تورن کړ، خو اعتمادالدوله، وزير اعظم، سپهسالار... دا خبرې يې بنياده وگنلې، د ميرويس خان تېرې کارنامې يې له سره تازه کړې او وې ويل چې گرگين عقدي اخيستی، د ميرويس خان پوهه او په خپلو خلکو کې د هغه درناوی او محبوبيت يې نه ورباندې لورېږي... .

د ميرويس خان له خبرو وروسته ځيني نور کسان هم وغړېدل... خو د ناستې تر پايه يواځې ستونزې يادې شوي... يوه هم د حل خبره ونه کړه.

وروستې خبرې شاه حسين وکړې.

ميرويس خان ته د پاچا خبرې حيرانونکې وې، شاه حسين د فال او پېشگويي په اړه وغړېد، وې ويل چې ځينو فال ليدونکو، ستورو پېژندونکو، د خوب تعبيروونکو او ملايانو بڼه زېرې ور کړې دي... نو کال به د صفوي حکومت د غښتلتيا او د د بښمنانو د ماتې کال وي... دا يې هم وويل چې لوی مفتي له کربلا راوړې خاوره دم کړې ده، که دا خاوره د جگړې پر وخت پر خپلو عسکرو وشيندې، د بښمن مو نه شي ليدلای، زړور پرې ورځی... .

مېلمستيا په بله کوټه کې نيول شوې وه. ميرويس خان له وزير اعظم سره کېناست، خو شاه حسين خپل مېز ته ور وغوښت.

د گرگين او دېوان بېگ سترگې رډې راختلې وې... خو ميرويس خان د خبرو موقع ونه مونده. شاه حسين له لوی مفتي سره غړېده. پر فال او خوب يې ډېر باور درلود، ځيني ستورې يې په بخت نيولي وو او د لوی مفتي پېشگويي مهمه ورته ښکارېدله... .

* * *

يوه اوونى وروسته د شاه حسين خاص نماينده بالاحصار ته ورغى او ميرويس خان يې نوي ځاى ته بوت.

ميرويس خان د پاچا مانى ته نږدې په يوه کوچيني بڼكلي کور کې واړول. نه گارډ و او نه هم کوم پيره دار. بس! يو آسپز او يو خدمتگار يې درلود.

ميرويس خان څو کتابونه راوغوښتل، حويلى شنه وه، ده به ډېر وخت د پسرلي پاسته لمر ته مطالعه کوله. ...

يوه ورځ پاچا ور وغوښت، خو دا ځل د گارډ د يوه عسکر لخوا يوه بل واړه سالون ته رهنمايي شوه.

په سالون کې د تبلي او باجي غږ راگرځېده... څو بڼكلي نجوني نڅېدلې. ...

ميرويس خان د پاچا په غوښتنه د هغه تر څنگ کېناست. پاچا اشاره وکړه، ساز ودرېد، نجوني ووتې.

يوه خدمتگار د شرابو جام ورته ونيو، خو ميرويس خان چاى وغوښت.

پاچا نشه و. ځينو درباريانو ته يې کنځلي کولې... ويل يې چې د غم خبرې ولې تر ما رارسوي... واک مې ورکړى، په خپله دې حل کړي. ...

ميرويس خان ته دا خبرې نوي نه وې. دی پوهېده چې شاه حسين راحت طلبه او عياش انسان دی، ټول وخت په حرمسرای کې له خپلو سلگونو بنځو او مينځو سره تېروي، تل نشه وي... خپل کارونه يې نورو ته ور سپارلي او خپله د هېواد له امورو سره چندان علاقه نه لري... .

پاچا بې واره غرېده... له خپلو ډېرو درباريانو، واليانو او مهمو قوماندانانو يې شکايت درلود... خو د گرگين نوم يې وانه خيست.

چای راغی، ميرويس خان له لنډې شيبې څخه استفاده وکړه. ده نېغ په نېغه د گرگين ظلمونه نه شواي يادولای. وار له واره يې د هندوستان د فال ليدونکو او جادوگرانو کيسې راواخيستي... د فال نيولو ځيني مهم کتابونه يې ياد کړل، ويې ويل چې له دې کتابونو څخه هر څوک استفاده کولای شي... .

ميرويس خان د فال، تاويز او جادو په اړه خپلې خبرې وغځولې... دی د پاچا له سترگو او وازې خولې وپوهېد چې شاه حسين ته د هندوستان د جادوگرانو دا حيرانونکې کيسې نوي دي او خوند ترې اخلي... .

په پای کې يې وخنډل، ويې ويل چې گرگين هم يوه داسې جادو ته ضرورت لري چې زړه يې نری کړي او له ظلمه لاس واخلي... وروسته يې د گرگين ظلمونه ياد کړل... ويې ويل چې د گرگين دا نارواوي به صفوي حکومت کمزوری کړي... .

خو د شاه حسين تندې تريو شو، خبرې يې بېرته فال او جادو ته ور واړولې او له ميرويس خان نه يې د هندوستان د جادوگرانو د کيسو دوام وغوښت.

میرویس خان ته د وزیر اعظم خبره ور په زړه شوه. ده ته یې ویلي و چې گرگین غبنتلی او عصبي سړی دی، ان شاه حسین هم ترې وپېرې او د هغه د گوبنه کېدو یا تبدیلیدو زړه نه لري.

میرویس خان نا امیده له مانی را ووت، خو په دې خوشاله و چې ازاد گرځېده، نه چا پیره پرې کوله او نه هم تر نظارت لاندې و. میرویس خان به کله کله د هغو درباریانو کورونو ته ورته چې پر ده یې اعتماد درلود.

میرویس خان پوهېده چې نور یې په اصفهان کې پاتې کېدل بې گټې دي. د اوړې په لومړۍ میاشت کې شاهي مانی ته ورغی، له شاه حسین څخه یې د حج فریضې ته د تلو اجازه وغوښته، خو شاه حسین یې خبره ونه منله. په دوهم ځل اعتماد الدوله، وزیر اعظم او ځینې نور درباریان واسطه شول، شاه حسین نشه و، دا ځل یې (نه) ونه ویل.

* * *

میرویس خان د مني په اولو کې مکې ته ورسېد. مکې کوچینی بازار درلود، کورونه او دوکانونه له خټو جوړ ول، گرمي وه، د عربو لمر سوځولو تورو مخونو غوړ را ایستلي ول.

میرویس خان د حج له مراسمو وروسته ځینو دیني عالمانو ته تحفي ور وړې، لویو مفتیانو ته یې د گرگین ظلمونه تشریح کړل... د گرگین پر ضد د جهاد لیکلي فتوا یې ترې واخیسته.

میرویس خان بېرته اصفهان ته لاړ. دا ځل یې د شاه حسین او درباریانو په وړاندې باور نور هم زیات شو.

وزیر اعظم او اعتماد الدوله پاچا ته ورغلل، ويې ويل چې ميرويس خان کندهار ته تلې شوای، خو دی صفوي دربار ته صادق انسان دی، اصفهان ته راغی، بڼه به دا وي چې د صفوي حکومت د ټينګښت په خاطر گټه ترې واخلو.

شاه حسين هم پوهېده چې ميرويس خان په خپلو خلکو کې دروند نوم لري، ډېرې قبيلې پرې راټولې دي، ده ته به د منصب ورکړه د صفوي حکومت په گټه وي.

ميرويس خان په ژمي کې د کندهار خواته حرکت وکړ. له ده سره د شاه حسين په مهر، مهر شوي دوه مکتوبونه ول.

* * *

يو ساتونکی راغی، تعظيم يې وکړ، ويې ويل:

_صیب! د ښار زياتره دوکانونه وتړل شول.

گرگين د شرابو جام کېښود، خپلې وروځې يې سره وروستي:

_ولي؟

_ نه پوهېرم! خلک له بناره په وتو دي.

گرگين ولاړ شو، له سالونه ووت. د جنگي کلا نږدې برج ته وخوت. خلک د بنار لوېديځ لور ته روان ول... له دښتې د ډول غږ راته... .

يو افسر راغی، ويي ويل:

_ صېب! ټول خلک د ميرويس خان استقبال ته ور روان دي.

گرگين د يوه توپ پر ميل لاس کېښود، لوېديځ لور ته يې وکتل، ليرې په سپېره دښته کې نړۍ توره ليکه را روانه وه... .

افسر وويل:

_ ميرويس خان په همدې کاروان کې دی.

د گرگين ټنډه تروه شوه، خپلې کوتي ته لاړ، کړکۍ ته ودرېد، پرده يې چوله کړه. ورو زرو د بنار لوېديځ لورته منډې وهلې... .

گرگين د پردې تر ژۍ خپلې گوتي تاو کړې، کش يې کړه، له پردې سره د سپين گچ وړې توتي راولوېدې. چيغه يې کړه، خدمتگار راغی، غلی ودرېد.

گرگين وويل:

_ شراب راوره!

* * *

ميرويس خان کندهار ته تر راتگ يوه اووني وروسته د نارنج ماني ته ورغي. گرگين ته يي احوال ور ولبره چي غواړي ورسره وويني، خو گرگين يي غوښتنه ونه منله. ويلي يي و چي دی يوه مهمه غونډه لري، ميرويس خان په دوهمه ورځ بيا جنگي کلا ته ورغي، د گرگين ځواب دا ځل هم منفي و.

خو په څلورمه شپه گرگين تر سهاره سترگه پټه نه کړه، له ډبرې غوسي خوب نه ورته، سپيده چاود يي څو کسان د ميرويس خان کور ته ور ولپړل، خو ميرويس خان ورته وويل چي کار لرم، بل وخت به سره گورو.

د گرگين زړه اور واخيست، خپلو عسکرو ته يي امر وکړ چي د بازار ټول دوکانداران جنگي کلا ته راوغواړي. غرمي ته لوی سالون له خلکو ډک وو.

گرگين په غوسه بنکارېده، دوکانداران يي وگواښل چي که ماليه ور نکړي، دوکانونو ته به يي اور ور واچوي. خو د ټولو دوکاندارانو خبره يوه وه، ويل يي چي دوی ته د ميرويس خان خبره تر هرڅه ډېر ارزښت لري.

د گرگين له خولې لارې باد شوې، ځينې دوکاندارن يې بنديان کړل، په سبا يې خپل دوه سوه عسکر د دوکانونو د نړولو له پاره بازار ته ور ولېږل، خو غرمې ته بېرته راغلل، گرگين ته يې وويل چې سلگونه ځوانان له تورو او تېرونو سره ورته ولاړ ول.

گرگين د کلا يوه برج ته وخوت، د څلورو توپونو خولې يې بازار ته ور واړولې.

يوه عسکر د توپ گولۍ راوړه، بل عسکر چيغه کړه!

_ميرويس خان جنگي کلا ته را را روان دی.

گرگين لاندې وکتل، په تېز آس پسې مړه دوره پورته کېدله...

گرگين له برجه کښته شو، خپلې کوتې ته لاړ، د شرابو جام يې پر سر واړاوه.

ميرويس خان راغی، گرگين ته يې د ستړې مشې له پاره لاس ور وغځاوه، خو خلاصې گوتې يې په هوا کې پاتې شوې.

گرگين په غوسه وويل:

_ته خلک بغاوت ته هڅوي!

ميرويس خان وخنډل، په سره سينه يې وويل:

_نه، خو ستا دا درانه ماليات به بغاوت ته لاره هواره کړي.

گرگين چيغه کړه:

_تا دوکانداران د ماليې له ورکړې منع کړي دي.

چای راغی، سور و.

ميرويس خان د چايو پيالو بېرته په پتناسه کې کېښوده، ويې ويل:

_د دوکانونو مالیه دوه چنده ډېره شوېده...

گرگين چيغه کړه:

_خو دا په تا پورې اړه نه لري!

ميرويس خان وخنډل، د خپلې سدرې جېب ته يې لاس کړ، گرگين ته يې مهر شوی کاغذ ونيو.

گرگين تاو شوی کاغذ ور واخيست، خلاص يې کړ، سترگې يې رډې راوختې.

ميرويس خان وويل:

_ اوس خو وپوهېدي چي په ما پوري اړه لري؟!_

گرگين غلي و، کاغذ ته يي په حيراني کتل.

ميرويس خان وويل:

_ لومړی خبره! زه د شاه حسين په امر د کندهار بنار کلانتر ټاکل شوی يم، له دې وروسته به زه د بنار دوکانونو ته ماليه ټاکم، نو هيله کوم، زما په کار کې مداخله مه کوه.

گرگين بل جام ور پورته کړ!

ميرويس خان د پاچا په مهر دوهم مکتوب ورته ونيو، ويي ويل:

_ دوهمه خبره، هېڅ کار زما له مشوري پرته مه کوه!

گرگين مکتوب ولوست، برېټونه يي وځړېدل. ...

ميرويس خان وويل:

_درېيمه خبره! بندي دوکاندارن بايد همدا نن را خلاص شي.

ميرويس خان له کوتي ووت.

گرگين په غوسه و، خمکي خای نه ورکاوه، ده د جنگي کلا ټول مهم کسان خپلي کوتي ته ور وغوښتل. د صفوي پاچا مکتوبونه يې ور وښودل، ويې ويل چې پاچا په يوه داسي انسان باور کړی چې د صفوي حکومت ريښې وهي. ...

خو نورو کسانو مشوره ورکړه چې د شاه حسين امر ته په سپکه کتل د گرگين په گټه نه ده. دی بايد له ميرويس خان سره گزاره وکړي.

اتمہ برخه

* * *

ترنگ شو، رباب وترنگېد، گرگين د شرابو جام پر سر واړاوه، يودم يې چېغه کړه!

_بس که! په دې تکراري نغمه دې غوړونه را وخوړل.

د زور ربابي توري گوتي ولرزېدي، د رباب تارونه يې کش کړل، بله نغمه يې ونيوله.

گرگين پر څوکی کښاست، جام يې وټنگاوه، تر څنگ ولاړ سړي د شرابو سرايي کړه کړه، سره شراب د جام تر ژی راپورته شول.

يو عسکر راغی، تعظيم يې وکړ، ويي ويل:

_صيب! د کاکړو د قبيلې هغې پښې ماليات راوړل چې دا څو کاله يې ماليات نه ورکول.

گرگين کښاست، عسکر ته يې په حيراني وکتل.

عسکر وويل:

_صيب! سل اوبنان او څلوېښت کچرې په غنمو او نورو خوراكي موادو بار دي.

گرگين ولاړ شو، زانگې وانگې برنډې ته ووت. له پورته يې لاندې وکتل، له اوبنانو او کچرو ډکې بوجی کښته کېدلې. ...

د مالياتو مسوول راغی، سترگي يې ځلېدلې. ...

په بېره يي وويل:

_تول د ميرويس خان برکت دی، دا قبيله يي د مالياتو ورکړې ته مجبوره کړې ده.

د گرگين ټنډه تروه شوه، بېرته خپلې کوټې ته لاړ.

مياشت وروسته د اصفهان شاهي دربار ته دا خبره ورسېده چې ميرويس خان يوه بله داسې قبيله د مالياتو ورکړې ته مجبوره کړه چې څو کاله يي ماليه نه وه ورکړې.

* * *

يحيی خان په خواشینی وويل:

_وروره، ځيني خلک په غوسه دي.

ميرويس خان بېلجه وړ واخيسته، د تاكونوله ډکې جووې يي اوبه واړولې، ورو يي وويل:

_پوهېرم!

چيغه يي کړه!

_ بازگله!

د ونو له مینځه په ونه لور سړی را ووت. په بېره راغی، ویی ویل:

_ خان صېب! څه دې ویل؟

میرویس خان وویل:

_ د دې بېلچې لاستې چاک کړی، د ورغوي غوښه نیسي.

سړي په بېره وویل:

_ خان صېب، ماته یې پرېزده، اوبه زه لگوم!

میرویس خان وخنډل:

_ ستا له پاره وایم، لاس دې ژوبل نه کړي.

سړي بېلچه ور واخیسته، ویی ویل:

_ خان صيب! له کوچنيوالي يواڻي ببلچه پڙنم، بلد یم، له کلونو راهيسي ستاسو باغواني کوم.

ميرويس خان وخنڊل، ڄادر يي هوار ڪر، کپناست.

يحيى خان وويل:

_ ٽول قومونه باور درباندي لري، خو ڇيني ڪسان په غوسه دي، وايي چي لا اوس هم صفوي حڪومت ته ماليه راتولي!

ميرويس خان وويل:

_ نو ڇه وايي؟

_ وايي چي نور نو د توري وخت را رسپڊلي دي. تپره ورځ هم څو ڪسانو د گرگين پر يوه ڪلا حمله ور وره!

ميرويس خان وويل:

_ ڪلا يي ونيوله؟

_نه، ټول تر تبغ تېر شول.

میرویس خان سور اسویلی وایست. له خاورو یې یوه مړه غومبسه را پورته کړه، د یوه تور مېرې تر مخې یې واچوله، وېی ویل:

_ورته وگوره!

یحیی خان ځمکې ته وکتل. مېرې راغی، تر غومبسي را وگرځېد، تر وزر یې کش کړه، نه کېده، غومبسه تر مېرې څو چنده غټه وه.

میرویس خان ټیټ شو، تر غومبسي یوه لویشت لېرې څو نورو روانو مېرینانو ته یې ور پوه کړل، تور مېرینان پر خړو خاورو ور غږېدل. یو پر غومبسه ولگېد، روان شو، خو بېرته راوگرځېد، غومبسه یې تر پښې ونيوله. نه کېده، دوو مېرینانو دومره لویه غومبسه نه شوای ورسره وړلای.

څو نور مېرینان راغلل، خو غومبسه درنه وه.

یحیی خان خپل ورور ته په حیرانۍ وکتل.

میرویس خان وویل:

_ حوصله وکه!

وخت ووت. پر غومبسه خواره واره مېرپيان راتول شول. غومبسه يې له ځمکې پورته کړه.

ميرويس خان وويل:

_ صفوي حکومت د همدې غومبسي په شان دی، په څو کسانو يې نه شو پورته کولای.

ميرويس خان غلی شو، ورور يې په حيرانۍ ورته کتل. . . .

ميرويس خان وويل:

_ لنډه منډه گټه نه لري، له فکره پرته قوي دښمن ته غېږه ورکول، د ځان تباهي ده. مور بايد له ارامو اعصابو کار واخلو، دښمن ته ځان ور نږدې که، کار پکې وکه، له مينځه يې مات که.

يحيی خان غلی و.

ميرويس خان د خپل ورور پر اوږه لاس کېښود، ورو يې وويل:

په احساساتو او ځانځانۍ دې خدايکه شل کړه. دا غومبسه د خلکو هوبنياري او اتفاق، پورته کولای شي.

يحيی خان سره سا وايسته:

ميرويس خان وخنډل:

_گوره! گرکين هم کرار نه دی ناست، ځيني قبيلي يې پر ځان راټولي کړې دي، د خلکو په بي اتفاقی کې خپله بقا ويني، نه غواړي چې په يوه خوله اووسي، خو ما له ډېرو قومي مشرانو سره خبرې کړي، په ډېرو کسانو کې د آزادۍ د اخیستلو احساس را ژوندی شوی دی، مه نا امېده کېږه، بس، يو څه وخت نور هم صبر وکه!

يو ناڅاپه آس وشنېد، درب شو، د باغ لرگېنه دروازه له دېوال سره ولگېده، آس پر جووه راغی، پښې يې په خټو کې ننوتې، پر آس سپور سړي توپ کړل.

يحيی خان خپلې تورې ته لاس ور وغځاوه، خو ميرويس خان تر مټ ونيو، ورو يې وويل:

_ساره خوره! عبدالحميد دی.

سړی راغی، وار له واره يې چيغه کړه!

_د ابداليو مشر دولت خان يې وواژه!

يحيى خان ودرېد، خو د ميرويس خان په پښو کې د ولاړېدو سپکه نه وه پاتې.

راغلي سړي وويل:

_گرگين د شپې لخوا په شهر صفا کې د دولت خان پر کور يرغل وړ وور. دولت خان او د هغه زوى
نظر محمد خان، دواړه يې ووژل.

ميرويس خان په راوتلو رډو سترگو ورته کتل. ...

چوپه چوپتيا شوه، جووې ته د اوبو د تويېدو جوړ را راتله. ...

د راغلي سړي په سترگو کې اوبنکې راټولې وې. په غريو کې يې وويل:

_د شپې يې د کلا دروازه ماته کړه، دولت خان ونه ټښتېد، مخې ته ورته راغى، خو د گرگين عسکرو د
تورې وار ورباندې وکړ، د دولت خان زامنو او د کلا ساتونکو جگړه وکړه، خو شمېر يې کم و،
نظر محمد خان يې په غشو وويشت، خو د دولت خان دوه نور زامن رستم خان او محمد زمان خان
وتښتېدل. ...

يحيى خان خپل ورور ته وکتل، په غوسه يې وويل:

_اوس هم بايد صبر وکو؟

ميرويس خان ولاړ شو، ځادر يې ور واخيست، شونډې يې وخوځېدې:

_ هو! صبر وكړئ!

* * *

گرگين په غوسه و، دى د اوږده سالون تر سره لاړ، بېرته راوگرځېد، د مېز له سره يې د شرابو جام ور پورته كړ، چيغه يې كړه!

_ څه پكې وايي؟

ميرويس خان غلى و.

گرگين وويل:

_ نه اورې! درته ومې ويل چې د ارغستان ابداليانو پاڅون كړى. يوه كلا يې نيولې ده.

ميرويس خان ولاړ شو، گرگين ته مخامخ ودرېد، د گرگين د غټو سترگو په سپينو كې سره رگونه تېر ول.

ميرويس خان وويل:

_ دا اور دي په خپله بل کړ!

گرگين جام پر ځمکه و وپشت، لار، په خپله څوکی زړېدلی سر کېناست.

ميرويس خان وويل:

_ تا د ابداليانو مشر وواژه!

گرگين غلی و.

ميرويس خان وويل:

_ له ارغستانه خپل عسکر راوغواړه!

د گرگين له خولي لارې باد شوي!

_ نه!

ميرويس خان وويل:

_ او د دولت خان زوی رستم خان د ابداليو د قوم د مشر په توگه ومنه!

گرگين ودرېد:

_ امکان نه لري.

ميرويس خان د چايو پياله ورپورته کړه، ورو يې وويل:

_ بله لاره نه لري.

ميرويس خان له سالونه ووت. د جنگي کلا مخي ته يې ورور ولاړ و. دواړه پر آسونو سپاره شول. يحيی خان وويل:

_ څه يې ويل؟

_ د ارغستان د پاڅون په باره کې راسره غږېده.

_ څه مشوره دې ورکړه!

_ ورته ومې ویل چې خپل پوځیان راوغواړه او د دولت خان زوی د قوم د مشر په توګه ومنه!

د یحیی خان تندی تریو شو:

_ دا مشوره به دې نه ورکوله، که نور نه وي، په ارغستان کې خو باید د ګرګین له عسکرو سره
وجنگېږو.

میرویس خان وخنډل:

_ د غومبسي کیسه دې هېره شوه؟

* * *

تیاره وه، تالنده وغرمبېده، د ولاړ سړي په سترګو کې سپینې کږې لیکې تېرې شوې.

سړی یوې اوږدې کوتې ته ننوت. په دېوال کې اېښودل شوې لمپې ژېړه رڼا کوله...

ګڼ کسان ولاړ شول. سړي ته یې غېږ ورکړه.

سړي خپل لوند ځادر پر ترلي بستره وغوراوه. کپناست، يوه ځوان د چايو ډکه پياله ور ته کپنبوده.

يوه بوډا وويل:

_ميرويس خانه! ناوخته شوي!

ميرويس خان وخنډل، پر خپل لاندې تندي يې لستونې تېر کړ، ورو يې وويل:

_حاجي کاکا! پخوا به تر خاکرانه په دوه ساعته کې را رسېدم، خو د نن لنده بل ته مې پام نه و، په باران او چکرو کې د آس پينو سم کار نه کاوه، دوه ساعته يې تر څلورو ساعتونو هم ور واړول.

غلی شو، شاوخوا يې وکتل، ويې ويل:

_اکرم خان نه ښکاري!

د کوټې له کونجه يوه غږ کړل!

_يوآخي اکرم خان نه دی، ځينې نور قومي مشران هم نشته!

یوه بل وویل:

_ ټول خبر ول. احوال مو ور لېږلی و، خو رانه غل، جرگې ته یې په سپکه وکتل.

میرویس خان د چایو غورپ وکر، ورو یې وویل:

_ دومره ژر یو څوک مه ملامتوئ، شرایط خراب دي، یا به احوال نه وي ور رسېدلی، یا به یې باران د راتگ مخه نیولې وي.

ټول غلي شول.

یوه وویل:

_ میرویس خانه! ستا تر راتگ مخکې مو خبرې کولې، بس! یواځې پر جنګي کلا د حملې ورځ رابنیه!

یوه بل وویل:

_ خو زه په اوس وخت کې د جګړې مخالف یم!

درېم په خبره کې ور ولوېد:

__ ياره سيدال خانه، (نه) مه پکي وايه!

يوه بل وويل:

__ سيدال خان ناصري سم وايي! تر اوسه لا کمزوري يو، ټول قومونه مو نه دي غړولي!

د کوټي له کونجه يو را مخته شو، ويي ويل:

__ قومونه نو سپين وي که تور! دا دی، د اوو، اتو قومونو مشران شته. نور څوک غواړي!

يوه بوډا وويل:

__ ميرويس خانه! ته څه پکي وايي؟

ميرويس خان وويل:

__ د هر چا نظر د قدر وړ دی، خو د ناصري صاحب خبره مي خوښه شوه!

غلی شو، د چايو پيالو يي ور پورته کړه، ويي ويل:

پر گرگين حملاه، وره خبره نه ده.

يوه وويل:

نو ڇه وڪو؟

ميرويس خان وويل:

د ليري سيمو اوسيدونڪي هم پري را گڏ ڪري! ڪه زما مني، ان د هزاره گانو مشران هم راو غواري!

يوه وويل:

خو ڇيني خلڪ له گرگين سره جگره ناروا بولي، وايي چي پر مسلمان به ڇنگه توره پورته ڪووا!

سيدال خان ناصري وويل:

ميرويس خانه! د مڪي د علماو وفتوا دي ڇه ڪره؟

میرویس خان د خپلې سدری جیب ته لاس کړ، کاغذ یې را وایست. سیدال خان په بېره کاغذ ور واخیست، ویې ویل:

_ د باران اوبه ور رسیدلې دي، نم یې کش کړی، دا کاغذ ډېر ارزښت لري.

کاغذ ته یې ور پوه کړل، پر بالښت یې کېښود. ورو یې وویل:

_ له ځینو کسانو یې ښځې بوتلې، خو اور یې وانه خيست، دا فتوا به یې خولې ور بندې کړي.

میرویس خان وویل:

_ اوس نو یوې بلې جرگې ته هم ضرورت دی؛ تردې لویې جرگې ته!

* * *

د جارو ډکي پر ځمکه وښوېدل، خاوره او د زرتارو وړې توتې یې ورسره یوورې.

یوه دوکاندار چیغه کړه!

_ اه! خان صېب! مه!

بل دوکاندار راغی، د میرویس خان له لاسه یې جارو وړ واخیسته، خړېدلی سر ودرېد.

تر میرویس خان گڼ دوکاندران را تاو شول، ټول غلي ول...

میرویس خان وویل:

__ که هر څوک د خپل دوکان مخه پاکه کړي، بنار په خپله پاکېږي.

یو سپین ږیری رامخته شو، میرویس خان یې پر ټنډه بنکل کړ، ورو یې وویل:

__ نور مو مه شرموه!

بودم یې چیغه کړه!

__ ټول خپل دوکانونه وتړئ! بېلچې او جاروگان راواخلي! تر غرمې د بازار د پاکولو اشر دی.

میرویس خان وویل:

__ زه هم یوه بېلچه غواړم.

سپین ږیری دوکاندار وویل:

__ تاسو د بنار کلانتر یاست، ښه نه ده چې...

میرویس خان په خبره کې ور ولوېد:

__ بابکه! کلانترې بېله خبره ده، زه هم د دې سیمې اوسېدونکی یم، غواړم چې د بنار په پاکولو کې برخه واخلم.

آس وشنېد، د کوڅې په سر کې یو مول وهلی کس ښکاره شو. راغی، د میرویس خان غوږ ته یې خوله ور نږدې کړه. څه یې وویل، د میرویس خان رنگ والوت.

میرویس خان یوه شېبه غلی و، بیا یې د سپین ږیرې دوکاندار پر اوږه لاس کېښود، ویې خندل:

__ بس! یواځې څو شېبې وروسته بېرته رآم.

روان شو، مخ یې را وړاوه، په خندا یې وویل:

__ زما بېلچه هېره نه کئ!

پر ونه پوري ترلي آس ته ور وگرڇڏ، له راغلي کس سره له بنااره ووت. دواړه د توت زري ونې ته ور وگرڇڏل. سيوري ته کښاستل. ميرويس خان ورو وويل:

_گرگين له کومه پوهيد؟

سري خپل مول خلاص کړ، ويي ويل:

_ستاسو له ډلې کوم پوه احوال ورته راوړی و، ويل يې چې څه موده مخکې مو په خاکران کې د ځينو قبيلو مشران راتول کړي وو او د گرگين پر وړاندې د قيام پر لارو چارو غږېدې.

ميرويس خان سره سا وايسته.

سري وويل.

_گرگين ور وغوښتم، په غوسه و، ويي ويل چې د جنگي کلا قوماندانان راوغواړه، شېبه وروسته يې په جلسه کې ستا نوم واخيست، د خاکران جرگه يې ياده کړه، ويل يې چې ميرويس خان خطرناکه دی.

له ونو څو پوځيان را ووتل، پر دوو تورو آسونو پسې ترلی توپ يې تپله کاوه.

خوان مول وواهه.

ميرويس خان وويل:

_ د جلسي نتيجہ ڇه راوخته؟

ٽول په يوه خوله ول، ستا پلوي يي ڪوله، ويل يي چي ميرويس خان د بنار ڪلانتر دي، بنه منصب لري،
په ڪندهار ڪي د صفوي حڪومت راپرزېدا يي په گٽه نه ده، ميرويس خان به ځنگه خپلو پينو ته، خپله
تبر نيسي. ...

سري ولار شو، ورو يي وويل:

_ زه درنه لارم! د گرگين جاسوسان ډېر دي.

ميرويس خان وويل:

_ حاجي نواب زرگر ته ورشه، د هغه بل ځل د احوال راورلو پيسي مي هم درته ايښي دي.

خوان پر آس پښه واروله، ويي خندل:

_خو د احوال راورلو بیه یو څه ډېره که، پوهېږې! په دې شرایطو کې کې اسانه کار نه دی.

سړي آس ته پښه ورکړه!

میرویس خان فکر په مخه کړ، شونډې یې وخوځېدې:

_گرگین به چا د خاکران د جرگې له حاله خبر کړی وي!!!

نهمه برخه

* * *

میرویس خان د انگورو واینکی ور واخیست، ورو یې وویل:

_د خاکران په جرگه کې اتلس کسان وو. څوک خاین درته ښکاري؟

سیدال خان ناصري د انگورو دانه خولې ته واچوله. ویې ویل:

_تول په وطن مین خلک دي، خو یواځې په دوو کسانو شک لرم.

ميرويس خان په بېره ور وکتل.

سیدال خان وويل:

_ عطاگل او ملک قاسم خو ځله په جنگي کلا کې ليدل شوي دي.

ميرويس خان وويل:

_ دواړه خبر که چې د راتلونکي جومي په شپه مو د قومونو مشران راتول کړي دي، غواړو چې پر جنگي کلا د حملي تياري ونيسو.

د سيدال خان سترگي رډې راوختي.

ميرويس خان وويل:

_ خو دواړو ته د جرگې د جوړېدو دوه مختلف ځايونه ور وښيه.

* * *

ملک قاسم په غوسه وويل:

_ دا نوڅه ملنډې دي، له ماښامه راهيسې مو په کوټه کې کښولی يم، د عبدالله کور ته څه وخت ورځو؟
نيمه شپه شوه.

سیدال خان ناصري ورو وويل:

_ ملک صېب، بس يواځې د يو څو شپو خبره ده.

عطاگل په خبره کې ور ولوېد:

_ سیدال خان! پر مور مو ملنډې ووهلې، په دې سپينه ږيره مي دوه ساعته مزل راوکر، دلته راغلم، خو
نه جرگه شته او نه هم مرکه!

دروازه خلاصه شوه، د لاس مينځلو اوبه راغلي.

سیدال خان وويل:

_ عطاگل کاکا، ځينې مشران رانه غل، جرگه مو بل وخت ته وځنډوله.

ملک قاسم چيغه کړه

_ نو مور مو ولي برمه کړي يو؟

سیدال خان وخنډل:

_ ملک صېب. تاسو زموږ مېلمانه یاست. غوره بنوروا، پاکه او پسته بستره، بڼکلي کوټه، نور څه غواړئ! هسې هم په دې توره شپه کې خپل کلي ته نه شې رسېدلې.

ملک قاسم ولاړ شو:

_ ملنډې مه وهه! تا خو احوال راولېږه چې د جرگې ځای د عبدالله په مهمانخانه کې دی، خو زه مو دلته راوستم.

سیدال خان وویل:

_ اوس خو جرگه نشته، نو ځای یې ولې درته مهم دی.

د ملک قاسم رنگ والوت، بېرته کېناست، لاسو نه یې چلمچي ته ونيول، څرې اوبه ترې تويي شوي.

سیدال خان ناصري د باندې ووت. بالا خانې ته وخوت. میرویس خان وړې کړکې ته ولاړ و.

سيدال خان ناصري وويل:

_ملڪ قاسم په پوست پاڪ نه راته بنڪاري، ڊپر نا ارامه دي.

ميرويس خان تر ڪرڪي سر وايست، پر ستورو د سپورمي تته رنا پرته وه.

ميرويس خان وويل:

_ملڪ قاسم ته دي ڇه ويلي وو؟

ورته ومي ويل چي ملگري د عبدالله په ڪور ڪي راتوليڀري.

_او عطاگل ڪاڪا ته؟

_هغه مي د عبدالرحمن د باغ ڪشمش خاني ته راغونبتي و. ورته ومي ويل چي ڪشمش خانه مو فرش ڪري ده.

دواړه غلي شول، چرچرڪ ناري وهلي. . . .

د آسونو د پينو دربا راغله. ميرويس خان کين لوري ته وکتل، گڼ سپاره د عبدالرحمان تر باغ تېر شول، د عبدالله د کلا لويې دروازي ته ودرېدل. ميرويس خان خپلې سترگې ټينگې کړې، خو ځله يې ورپولې. د کلا دېوال ته زينه ودرېده، خو عسکر تر دېوال واوښتل.

چيغې شوي!

ميرويس خان وويل:

_خان ور ورسوه

سيډال خان په بېره پر زينو کښته شو، چيغه يې کړه

_هلي!

له خو ځوانانو سره په منډه له کلا ووت.

ميرويس خان کوتي ته ورغی. ملک قاسم او عطاگل وارخطا ول.

ميرويس خان وويل:

_ملک قاسمه! ته خاین یی!

د ملک قاسم سترگی ردی راوختی.

میرویس خان وویل:

_تا گرگین ته د خاکران د جرگی احوال ور وړی و.

ملک قاسم چیغه کړه!

_چتیان مه وایه!

میرویس خان وویل:

_ مور پر تا او عطاگل اکا باندي شک درلود، د خاین د مالومولو له پاره مو دواړو ته د خیالی جرگی د جوړېدو مختلف ځایونه ور یاد کړل، پوهېدو چې خاین به گرگین ته د جرگی د ځای په اړه خبر ورکوي، د گرگین عسکر د عبدالرحمن تر باغ تیر شول او د عبدالله پر کور ور وختل.

میرویس خان غلی شو، د ملک قاسم سترگی ردی راختلی وي.

ميرويس خان وويل:

_ملڪ قاسمه، تاته مو د عبدالله ڪور در ياد ڪري و.

ملڪ قاسم گام واخيست، د بنوروا په ڪاسه ڪي وخوت، ميرويس خان يي پوري واهه. ميرويس خان پر بله لمپه ولوېد، تياره شوه.

ميرويس خان چيغه ڪره!

_ويي نيسي!

ميرويس خان د باندې ووت، د ڪلا دروازه خلاصه وه.

د چوٽري پر ڙي ڪېناست. خپل سر يي په دواړو لاسونو ڪي ونيو. نږدي غر يي واورېد:

_وتېنېد؟

ميرويس خان ور وکتل، عطاگل و.

ميرويس خان وويل:

_ اکا! درته شرمنده یم. مجبوروم، خاین مو باید پیدا کری وای...

عطاگل سره سا وایسته. د میرویس خان تر څنگ کیناست، ورو یی وویل:

_ بچیہ! خوا مه بدوه، که زه ستا پر ځای وای، ما هم همدا کار کاوه.

سیدال خان راغی، ویی ویل:

_ ملک قاسم څه شو؟

میرویس خان وویل:

_ وتینتېد.

دواړه غلي شول.

میرویس خان وویل:

_ د حاجي عبدالله په کور کې خو په څوک نه یی ژوبل شوي.

_ نه، مشر زوی یی مازي په لاس ولگېد.

عسکرو څه ویل؟

_ویل یې چې دلته د حکومت پر ضد خلک راټول شوي، خو څه یې ونه موندل، بېرته لاړل.

میرویس خان سره سا وایسته، ورو یې وویل:

_د دوهمې جرگې د جوړېدو کار څنگه شو؟!

* * *

ژېرې پانې ورغړېدې، نری بربوکی راغله، پر آس سپور مول وهلي سړي خپلو سترگو ته لاس ونيو، دوره د کلي په مینځ کې د پراته ډېران پر سر راوگرځېده، ډېران ته نږدې یې د ډنډ په خوسا اوبو کې سپکه وخته.

سړی له آسه کښته شو. مول یې خلاص کړ، له کلا گڼ کسان راووتل، سړي ته یې غږ ورکړه، یوه بودا وویل:

_میرویس خانه! لاره خو دې غلطه نه کړه!

میرویس خان وخنډل:

_ نه حاجي بابڪه! مانجي ته ڇو واري پخوا هم راغلي وم.

يو ڇوان راغلي، آس يي د ڪلا تر مخ ولارو ڪتار غواوو ته نبردي وتاره.

ميرويس خان وويل:

_ آس وري دي! له سهاره راهيسي يي ڙامي نه دي خوڇبلي!

بودا وويل:

_ غم يي مه ڪوه، په اوربشو به يي مور ڪو.

ڊله ڪلا ته ننوته. لمر ته ڪتار ڪوتي ولاري وي، د ڪوتي تر مخ چوتره له لمر وهلو سره بخونو انگورو
ڊڪه وه.

ميرويس خان وويل:

_ حاجي بابڪه! وامي وربدل چي دلته په مانجه ڪي انگورو مرض ڪري و.

بودا وویل:

_ هو! خونده یې نه وه، له درېیو زرو ټاکنو مو یواځې همدا ممېزو ته واچول.

ټول برج ته وختل، په وره کوټه کې سور لیکې لیکې تېغر هوار و. څنډو ته یې رنګارنګ توشکې
بنکاپدلي.

میرویس خان سره سا وایسته:

_ بابکه! دې کوټې د اصفهان بالاحصار را په زړه کېر.

کېناست. پيالي وکړپېدې، توره چایجوشه راغله، په خټین لوبني کې نیمه ممیز شوي انګور پراته ول.

میرویس خان وویل:

_ د جرګې له پاره څوک راغلي دي؟

بودا بالبنټ ته ډډه ووهله. ویي ویل:

__ هو! د ملک حبیب الله کوته ډکه ده. بس! یواځې د هزاره وو مشران یو څه وځنډېدل. نه وو ملامت، لاره لیرې وه. ايله پروون را ورسېدل.

میرویس خان د چایو پیاله ور پورته کړه.

بودا وویل:

__ سیدال خان ناصري، بابو جان بابی، میاجي بهادر خان. ...

بودم غلی شو، خپل تندي ته یې څپېره ورکړه، ویې ویل:

__ اوف! څه بلا یې بولي! گل خان بابېر.

وره ته نږدې ناست ځوان ته یې وکتل، ویې ویل:

__ بچیه! ماغزه مې سم کار نه کوي، له ما یې د نورو نومونه هېر شول.

ناست ځوان وویل:

__ یوسف خان، عزیزخان نورزی، نورخان برېڅ، نصررخان الکوزی، یونس خان کاکړ. ...

ميرويس خان له چايو غورپ وکر، ويي ويل:

_ هغه زما وراره، محمد خان او ملگري يي را رسېدلي دي؟

خوان وويل:

_ هو!

بودا وويل:

_ ميرويس خانه! وخت خراب دی، ولي دي دومره لاره يواځي را ووهله؟

ميرويس خان وويل:

_ بابڪه! وراره مي ڊپر راته ٽينگ و، ويل يي چي له مور سره يو ځای لار شه، خو د گرگين جاسوسان ڊپر دي. بنه مي وگنله چي د سهار په خره کي يواځي له کوره راووخم.

بودا سر وخواوه:

_ سم وايي زويه! سم وايي.

غلی شو، یو دم یې وویل:

_ هاغه ملک قاسم څه بد کړي و! وراره دې کیسه راته وکړه. سم اصول داره سړی و. شک مې هم نه پرې راته چې د پرديو جاسوس به وي.

میرویس خان سره سا وایسته:

_ بابکه! د انسان پېژندل سخته ده. د بدو ورځو یار مو گانه، خو خیانت یې وکړ، اوس د ولس له ویرې په جنگي کلا کې اوسي.

بودا توخي واخیست. په زحمت یې وویل:

_ ستړی به یې، له ډوډی او لمانځه وروسته یوه سترگه خوب وکه. د جرگې ځای مو د ملک حبیب الله کوټه ټاکلي ده. بېگاته به له خیره هلته ورځو.

* * *

د بالبنسټ پر سر ایښي قرآن شریف ته لاسونه ور وغځېدل، ټولو په یوه خوله لورې وکړه چې د وطن ازادې ته به ژمن وي.

هر يو بېرته په خپل ځای کېناست.

ميرويس خان وويل:

_ اوس بايد د جگړې په اړه خبرې وکو.

سيدال خان ناصري وويل:

_ پر جنګي کلا مستقيمه حمله مو له پښو غورځوي. پر دېوالونو ولاړ څلوېښت توپونه وړه خبره نه ده.
مور...

نور خان بربېخ په خبره کې ور ولوېد:

_ لومړی به له ارګه (جنګي کلا) د باندې پر نورو پوځي کلاوو بربېد وکړو.

يوسف خان غاړه صافه کړه!

_ خال خال، حملي گټه نه لري! د گرگين ټول زور جنګي کلا ده. د جنګي کلا نيول، د شپږو نورو کلاوو
د سقوط مانا ورکوي.

خبرې ډېرې شوي، نوبت له واکه ووت، هر يوه خپله خبره کوله...

ميرويس خان غلی و.

شېبه وروسته ټول په يوه خوله شول، ويل يې چې تلفات منو، خو پر جنګي کلا له حملې څخه نه تېرېږو.

سيدال خان ناصري، ميرويس خان ته وکتل:

_خانه! غلی يې!

ميرويس خان د چايو غورپ وګر، ورو يې وويل:

_پر جنګي کلا مې د حملې پر هر اړخ فکر وګر، د خپلو جنګياليو له ډوبېدا پرته مې څه ونه موندل.

د کوټې له کونجه يو غږ راغی!

_زرور اوسه! نر پسه د قربانۍ له پاره دی.

نصروخان الکوزي وويل:

_د ميرويس خان خبره سمه ده. ټول قرباني ته تيار يو، خو څومره قرباني!!!

ملک حبيب الله وويل:

_ودي وژل شو، خو چې منطق ولري، پر جنگي کلا مستقيمه حمله بي نتيجي ده.

ميرويس خان وويل:

_جگړه بي تلفاتو نه وي، خو بايد فکر وکو، کم تلفات او برياليتوب.

عزيز خان نورزي وويل:

_سخته ده، گرگين له ټوپکو او توپونو سره په جنگي کلا کې راته ناست دی، مور منډه پرې ور اخلو،
تلفات به خامخا ډېر وي.

ټول غلي شول.

ميرويس خان وويل:

_يو څه وخت راکړئ.

د باندې ووت. سپورمې په ورېځو کې پټه وه. له غونډیو د لېوانو انگولا راتله.

کېناست، ولي يې له دېوال سره ولگول.

بودم ولاړ شو، د کوتې په وره کې ودرېد، سترگې يې وځلېدې، په خوند يې وويل:

_له گرگين سره له بڼاره د باندې جگړه کوو.

ورمېړونه کاره شول، د ناستو کسانو سترگې رږې راوختې.

پوه وويل:

_گرگين دومره کم عقل نه دی چې جگړې ته له پخو دېوالونو را ووځي.

ميرويس خان وويل:

_پوهېرم! ځکه نو مور له هوبڼياري کار اخلو.

_څنگه؟

میرویس خان کپناست، ویی ویل:

زما خبری واورئ!

لسمه برخه

* * *

د جنگي کلا دروازه خلاصه شوه، پر دوو آسانو پسي تړلي سر پتي گادی ودرېده، گادیوان کبنته شو، کاره گامونه یې واخیستل، لاس یې پر دېوال ولگاوه، ولوېد.

عسکرو وړ منده کړه، پرمخي لوېدلی گادیوان یې ستوني ستغ راواراوه. تر اوږې یې مات شوی غشی راوتلی و.

یوه عسکر چیغه کړه!

نورو وړ وکتل، عسکر د گادی خلاصې پلي ته ولاړ و، گادی له مړو ډکه وه.

د تپي عسکر ځگیرووی وخوت، په زحمت یې د خپل سره کوټ جیب ته لاس کړ، په وینو لړلی کاغذ یې را وایست. ورو یې وویل:

_ دا کاغذ اعليحضرت ته ور رسوی!

پوه عسکر کاغذ ور واخيست، د نارنج ماڼۍ ته يې منډه ور واخيسته، پر زينو وخت. د لوی سالون دروازه يې خلاصه کړه.

د گرگين له خولي لارې باد شوي:

_ احمقه! نه ويني چي جلسه لرو.

عسکر په ماته خوله وويل:

_ صېب! صېب! ستا اوښی او د هغه ملگري يې وژلي دي.

په سالون کي ناست قوماندانان ودرېدل، د ټولو سترگي رډې راختلې وې.

گرگين چيغه کړه!

_ څه چتياوت وايي؟

عسکر په خواره خوله وویل:

_د کلا په مینځ کې گادی ودرېده، له مېرو ډکه ده.

مخکې ورغی، گرگین ته یې کاغذ ونيو، ویې ویل:

_یواځې گادیوان ژوندی پاتې دی!

گرگین په بیره کاغذ ور واخیست، رنگ یې سور شو، سترگی یې رډې راوختې، چیغه یې کره!

_اه! نو دومره زړه!

ولایو کسانو یو بل ته وکتل.

یوه کاغذ ور واخیست. شونډې یې خوځېدې:

((گرگین خانه! که روغې پینې غواړې، نو له دې وروسته بلوڅو ته په مالیه پسې مه رآه.))!

گرگین چیغه کره!

_ گادیوان راولی!

عسکر په بیره له سالونه ووت.

د گرگین له خولې لارې باد شوی:

_ د بلوڅو سیمې ته چا کسان لیرلي وو؟

یو ډنگر سړی را مخته شو، په رپرډېلي رخ یې وویل:

_ صېب! ما!

_ څو کسان وو؟

_ څه؟

گرگین چيغه کړه!

_ نه اورې! بلوڅو ته دې په مالیه پسې څو کسان لیرلي وو؟!!

_ صېب! سنا اوښي مي نه لپره، په خپله يې ويل. ...

گرگين چيغه كړه!

_ احمقه! خو كسان؟

_ صېب! پنځوس عسکر او پنځلس گادي!

گادېوان راغی، له اوږې يې تازه وينه بهېدله.

گرگين وويل:

_ نور ملگري دي څه شول؟

د گادېوان سر وځړېد:

_ صېب! تول يې ووژل.

گرگين لار، پر څوکی کېناست.

گادپوان وويل:

_صېب! کاکرو ته د ماليې له پاره لېږل شوي درې څلوېښت پوځيان هم وژل شوي دي، کاکرو هم په يوه خوله د ماليې له ورکړې انکار کړی.

کړنگ شو، جام ورغړېد، د گرگين سوک د لرگي د مېز له نړيو درو ووت.

چيغه يې کړه!

_لښکر تيار کړئ!

* * *

گرگين پر يوه لوره ولاړ و، ده د جنګي کلا په ارت ميدان کې څو زره منظمو پوځيانو ته خبرې کولې
...

غړېدا يې تونده وه، د بلوڅو او کاکرو چرګي او څاروي يې هم د رحم وړ نه گنل. ده هغو پوځيانو ته د انعامونو ژمنه ورکړه چې ډېر سرونه پرې کړي.

گرگين اوږدې خبرې وکړې، ټوله غړېدا يې د وينو او انتقام په اړه وه.

وروسته يې مهم جنگي قوماندانان را ټول کړل، پر مېز يې د بلوڅو او کاکړو د سيمو نخشه وغورځوله. د
حملې لوري يې وټاکل...

سالون ته د ميرويس خان په ورتگ يې نخشه ټوله کړه. ميرويس خان غلی ودرېد.

گرگين وويل:

__جگړې ته دې څومره کسان تيار کړل؟

ميرويس خان وخنډل:

__يو هم نه!

د گرگين سترگې رډې راوختې!

__بيا نو مه وايه چې صفوي دربار ته صادق يې.

ميرويس خان ټولي شوي نخشي ته وکتل، ويې ويل:

_ صداقت له باور سره ترلی دی.

د گرگین پر تنده خولي راغلي. نخشه يې بېرته پرانيسته. پر تورو نينو يې گوته کېنوده، ويې ويل:

_ د دې غونډيو وړ هاخوا د بلوڅو څو لوی کلي پراته دي. حمله له همدې ځايه پيلوو، وروسته نورو کليو ته ورځو... بيا د کاکړو وار دی.

ميرويس خان وويل:

_ د حملي له پاره مو څومره لښکر برابر کړی ؟

_ دوه زره پلي پوځيان، زر سپاره ، لس توپونه او يوسلو اويا جنگي بگي.

ميرويس خان نخشي ته وکتل، ويې ويل:

_ د بلوڅو او کاکړو ماتې دومره اسانه خبره نه ده. تر دې کليو وړ هاخوا مالداره بلوڅ پراته دي، ان بنځي يې هم په توپک پوهېږي.

غلی شو.

گرگين وويل:

_نو ته په څه درد خوري!

ميرويس خان وويل:

_ما څلور زره جنگيالي تيار کړي دي، خو نيمايي يې توپک نه لري. که د توپکو مرسته راسره وکړي، بريالي به يوو.

گرگين په خبره کي ور ولوېد:

_د توپکو خبره مه راته کوه.

_نو بيا خپل پوځيان ډېر که!

گرگين په حيراني ورته وکتل.

ميرويس خان وويل:

_د پوځيانو شمېره دې شپږو زرو ته ورسوه، توپونه هم بايد تر دېرشو کم نه وي.

یوه قوماندان وویل:

_ خو مور جنګي کلا یواځي نه شو پرېښودلای!

میرویس خان وویل:

_ جنګي کلا یواځي نه ده، نیمایي پوځیان پکې پاتې کېږي. شپږ نورې کلاوې هم له عسکرو پکې دي.

گرګین لار، پر څوکی کېناست.

میرویس خان وویل:

_ زه دا خلک پېژنم، بلوڅ او کاکړ غښتلي جنګیالي لري، ماتې به دې صفوي حکومت ته بي اعتباره کړي.

گرګین خپل سر په دواړو لاسونو کې ونيو، یوه شېبه غلی و، وروسته یې سر پورته کړ:

_ شل توپونه او شپږ زره پوځیان تیار کړی.

غلی شو، ويی ويل:

_ميرويس خانه! خپل ڪسان راتول ڪه، د هفتي په پيل ڪي حرڪت ڪوو.

ميرويس خان وويل:

_دري زره ڪسان تيار دي، د نورو غم مي هم خورلي، حيني قبيلي په لاره ڪي پرته دي، بس له دي خوا
پري ورخم، جنگيالي به بي تيار وي.

گرگين جام پر سر وراوه، ويی ويل:

_نوله مور سره ملگرتيا نه ڪوي!

ميرويس خان وخنډل:

_غم مه ڪوه! غونډيو ته به په يوه ورخ ور رسپرو.

* * *

ميرويس خان ماسپنين له جنگي کلا ووت، په هماغه مازديگر يې د بلوڅو او کاکړ و مشرانو ته دوه تکره سپاره ور ولېږل چې د گرگين د پوځ له شمېر، امکاناتو، د تگ له لارې... او د حملې له ځايه يې خبر کړي.

په دوهمه ورځ يې د ځينو قبيلو له مشرانو سره خبرې وکړې، ميرويس خان خوشاله و، تر دې ځايه يې خپله نخشه بريالۍ گڼله، له جنگي کلا يې د گرگين نيمايي پوځ او شل توپونه ايستلي ول.

وروسته يې په پاتې نخشه خبرې وکړې.

* * *

تور لوگي تر غونډيو پورته ولاړ ول. ميرويس خان آس ته پونده ورکړه، د غونډۍ سرته وخوت، لاندي په لمنو کې پراته کلي په تورو لوگيو کې پټ ول.

کله کله به د يوه توپ له خولې سره غورنجه را ووته.

ميرويس خان بېرته شاته وگرځېد، پر غونډۍ کښته شو، د خپلو زرگونو کسانو مخې ته ودرېد. په لور غږ يې وويل:

_همدلته اړوئ!

سیدال خان ناصري مخکي ورغی، سترگی یې له اوبنکو ډکې وې.

میرویس خان وخنډل:

_مه وارخطا کپړه! تشو کورونو ته یې توپونه نیولي دي.

سیدال خان وویل:

_وخت یې نه دی؟

_نه!

سیدال خان آس ته پونده ورکړه، دلبنکر تر سره لار، بېرته راوگرځېد، پر لوره ودرېد، چیغه یې کړه!

_خیمې ودریئ!

وخت ووت، میدان رنگارنگ خیمو ونیو.

میرویس خان وویل:

_ راءُ!

سيدال خان آس ته چوڪه ورڪره، دواړه پرغونډی وختل، لاندې د سوځېدلو باروتو بوی ته. پر غونډی کښته شول، د گرگين ځينو پوځيانو خيمې وهلې. نور د ټوپکو په پاكولو بوخت وو، ځينې يوي بلي خواته گرځېدل. كله كله به يو نيم آس وشنېدل.

ميرويس خان يوي لويې خيمې ته ور ننوت. گرگين پر څوکی ناست و، مخې ته يې نخشه پرته وه.

گرگين سر پورته کړ، سترگې يې سرې وې، په غوسه يې وويل:

_ په کليو کې هېڅوک نه وو، چا خبر ورکړی! ان خپل څاروي يې هم ايستلي دي.

ميرويس خان پر څوکی کښاست، وېي ويل:

_ ته بايد زموږ تر راتگه ماتله شوی وای.

گرگين وويل:

_ طاقت نه راته!

میرویس خان و خندل:

_ او تشو کورونو ته دې توپونه و نیول.

گرگین په خبره کې ور ولوېد:

_ ما قسم کړی، د بلوڅو او کاکړو یو دېوال به هم روغ رانه پاتې نه شي.

غلی شو، ویې ویل:

_ جنگیالی دې چېرته دي؟

_ تر غونډیو ور هاخوا!

_ غواړم چې ویې وینم.

گرگین له خیمې ووت. پر آس یې پینه واړوله، له میرویس خان او سیدال خان سره پر غونډۍ وخوت. لاندې سلگونه رنگارنگ خیمې ولاړې وې.

گرگین بڼې لور ته گوته و نیوله، لیرې د غره په لمنه کې گڼې ژبړې او سرې ونې ښکارېدلې.

ويي ويل:

_ سبا د همدې کليو وار دی.

ميرويس خان وخنډل:

_ نو دا حملي به مياشتي وخت ونيسي.

گرگين په حيراني ورته وکتل.

ميرويس خان وويل:

_ پوهېږې چې کاکړ او بلوخ دواړه منظم لښکر نه لري چې په يوه ځای يې ور سره مالومه کړو. د دوی جنگيالي په ورو ډلو وېشل شوي دي، دا ډلې په ځينو کليو کې پټې دي، شايد ځای ځای د ترپ او خرپ جگړه وکړي، په دوی پسې به زموږ د زرگونو کسانو يو ځايي ورتگ د وخت ضايع کېدل وي.

گرگين وويل:

_ نو څه وايي؟

_ ڪه زما مني لڻسڪر نيم ڪه، نيمايي يي ڪاڪرو ته ولڀره، پاڻي به د بلوڻو سيمي جارو ڪري. هسي مو هم شمڀر ڊپر دي، د ترپ او خرپ پر جگري غبنتلي يو. په ڪم وخت ڪي به دواړه قبيلي له پينو وغورڻو.

گرگين غلي و، ده د آس د يال په مرو وڀنتو ڪي گوتي تڀرولي.

يودم يي سر پورته ڪر، ويي ويل:

_ خبره دي په فڪر ڪولو ارزي.

ميرويس خان د غره په لمنو ڪي لرو پرتو ڪليو ته گوته ونيوله، ويي ويل:

_ دا ځل به يي زه ورسره مالومه ڪرم!

گرگين غلي و.

ميرويس خان وويل:

_ غم مه ڪوه! اوس زما وار دي ڇي صفوي حڪومت ته خپل صداقت ور وڀنيم. سبا نه، بل سبا به په هماغه ڪليو ڪي زما مڀلمستيا وڃوري.

گرگين آس ته پونده ورکړه، پر غونډۍ کښته شو.

ميرويس خان خپل لښکر ته ور وگرځېد، خيمي ته ننوت، د بلوڅو نويو راغلو مشرانو ته يې غږ
ورکړه، کښاست، ويي ويل:

_ خو جنگيالي مو تيار کړي دي؟

يوه په ونه دنگ بلوڅ وويل:

_ دوه زره.

ميرويس خان وويل:

_ سمه ده، اوس شپږ زره کسان لرو، خو که گرگين خپل لښکر نيمايي کړ، نو دې تعداد ته هم ضرورت
نشته.

وروسته يې خپل وراره محمد خان راوغوښت، ورته ويي ويل چې غونډۍ ته وځېږي او په پټه د گرگين
پوځ وڅاري.

محمد خان مازديگر بڀرته راغي، خپل تره ته يي وويل چي گرگين خپل نيمائي پوڄ جنوب لور ته ولڀره.

د ميرويس خان سترگي وڄلڀڀي، د لښڪر د تيارڀڀو امر يي وڪر، ڇو زره جنگيالي په شپه ڪي، د غره په لمنو ڪي پرتو ڪليوته روان شول.

* * *

ميرويس خان يوي لوري ته وخت، لمر و، له خرو ڪورونو تور لوگي پورته ڪڀدل.

وري ڊبري ور غڙڀڀي، ميرويس خان ور وڪتل، سيدال خان پورته را خوت.

ميرويس خان پر يوه لويه تيره ڪڀناست، سيدال خان وڃندل:

_ڇنگه! ڇوڪ به وايي چي دلته جگره نه ده تڀره شوي.

غلي شو، د ميرويس خان تر ڇنگ ڪڀناست، په سوڄڀلي سا يي وويل:

_ڇو ڪادانو ته مو اور ورته ڪر، وينې يي، د پروڙي لوگي تر ڊبرو وي.

غلي شو، ليري يي گوته ونيوله، ويي ويل:

_ تر هاغه چنارانو ور هاخوا غوته لوگی بیا د وچو پانو دی.

میرویس خان وویل:

_ گرگین ته مو څوک ور ولپړه؟

_ هو، د گرمي مېلمستیا ته مو را وغوښت.

میرویس خان سور اسویلی وایست:

_ خو زما زړه درېږي، گرگین دومره کم عقل نه دی چې د څو زړو کادانو په سوځېدو دي غلط شي.

دومره خو به وایي چې جگړه بهي مرو نه وي.

سیدال خان وخنډل:

_ خو دا ستا نخشه وه، ودي ويل چې گرگین باید له لري دا لوگي وويني.

میرویس خان ودرېد، سره سا يي وایسته:

_ که مری نه لرو، اسیران خو تیارولی شو.

سیدال خان په حیرانی ورته وکتل.

میرویس خان وویل:

_ د یو څو خپلو بلوڅو ملگرو لاسونه ور وتړئ!

گام یې واخیست، خو بېرته ودرېد، ویې ویل:

_ هاغه ځای وینئ؟

سیدال خان خپل لاس پر تندي کېښود، سترگوته یې سیوری جوړ کړ، ویې ویل:

_ لاندې د توت زړې ونې یادوي؟

هو، هماغه ځای دښتې ته نږدې او له کلیو لیرې دی، شاوخوا تکره نښه وپشتونکي پټ که!

یوولسمه برخه

* * *

ميرويس خان دڻسٽي ته وڪتل، لري د تت سيوري غوندي تڪه توره را روانه غوته بنڪار پدله.

ميرويس خان د سره انگار پر سر پيپلي پسه ته ور وگرخپد، د پسه ورون ته يي چاقو ونيو، وره توته يي تري ببله ڪره، په ڊڪه خوله يي وويل:

_ هر ڇه سم دي؟

يوه چاغ بلوخ وويل:

_ نه پوهيڙم! دوولس پسونه مو اور ته نيولي دي.

ميرويس خان وويل:

_ بس دي، گرگين خو به هم ڊوڊي ته سلامت لڻنڪر نه راولي!

لاڙ، د توت سيوري ته له خيلو قوماندانو سره ڪپناست.

ويي ويل:

_توپانچې مو ډکې دي؟

يوه ځواب ورکړ!

_هو، مخکې مو باروت او غټه چره ور واچوله!

سيدال خان وويل:

_پنځه سوه نښه ويشتونکي همدلته دي، نور جنگيالي په شاوخوا ونو او لويو بوټو کې پټ شوي.

ميرويس خان دښتې ته وکتل. تور آسونه را روان ول.

ويي ويل:

_د حملي له پاره بيره مه کوئ! د گرگين لښکر ستړی دی، خيمي وهي، له ډوډۍ وروسته به يې نيم جنگيالي ویده وي.

د گرگين لښکر ودرېد، د ميرويس خان تندۍ تريو شو:

_ ليري يې وارول، فکر نه کوم چې د توپک گولی ور ورسپري.

په بېره ودرېد، ويې ويل:

_ له ما سره راجئ!

پر آس سپور شو، دولس، ديارلس کسان ورپسې ول. دبنتي ته ورغلل.

گرگين مخکې راغی، ميرويس خان ته يې کلکه غېږ ورکړه، په خندا يې وويل:

_ لوگي مې وليدل، پوهېږم، د ياغيانو بېخ دې ور ايستلی دی، خو لا هم ډېر کورونه روغ ښکاري.

ميرويس خان وخنډل.

گرگين وويل:

_ دښمن څومره تلفات لري؟

_ سل کسان.

د گرگين بربتونه وخرپدل.

ميرويس خان وخنډل:

_نور تښتېډلي دي، هغوى چي جگره کوله يا مو ووژل او يا مو ژوندي ونيول.

د گرگين سترگي وځلېډي:

_بيا هم بنه ده.

يودم يي چيغه کړه!

_پسي ورځو. يو وژنو، نه يي پرېږدو.

ميرويس خان شاوخوا وکتل، ويي ويل:

_دا ځاى مناسب نه راته ښکاري، لښکر ته دي ووايه چي مخکي لار شي، که دريپو زرو کسانو ته ډوډي نه شو ورکولای، اوبه خو به نږدې وي.

گرگين وخنډل:

_خو تا د مېلمستيا خبره کړې وه.

_اوس هم نه يم پېنېمانه، تر هاغه ونو لاندې مې ترتيبات نيولي دي، خو يواځې درېيو سوو کسانو ته ډوډۍ ورکولای شم.

گرگين په خبره کې ور ولوېد:

_خو غواړم چې اول د دېنمن پرې شوي سرونه ووينم.

ميرويس خان وويل:

_وبه يې ويني، خو د خولې خوند مه خرابوه! اول ډوډۍ وخوره.

ټول پر آسونو سپاره شول، حرکت يې وکړ، شپېه وروسته د ټوت زرو ونو ته نږدې د روانو اوبو پر غاړه ودرېدل.

گرگين درې سوه کسان بېل کړل، له ميرويس خان سره پورته وخوت. ټول تر زرو ټوتانو لاندې پر هوارو شويو ليځيو کېناستل.

گرگین شاوخوا وکتل، ویی ویل:

_ جگره خو بی پری شویوو اندامونو نه وی.

سیدال خان ناصری ویل:

_ صیب! جگره پورته په کلیو کی شوی ده، اوس هم د بلوڅو سرونه پراته دی.

گرگین پزه کش کره، په خوند یی ویل:

_ د کباب بوی نور هم وری کریم، خو اول اسیران راولی.

میرویس خان یوه پوڅی ته اشاره وکره، شپبه وروسته گن لاس ترلی کسان راوستل شول.

گرگین ودرېد، کتار ولاړو لاس ترلو کسانو ته ورغی، ټنډه یی تروه شوه:

_ ښه نو! تاسو د صفوی حکومت د مالیې مامورین ووژل!

بودم یی یو لاس ترلی ځوان تر څنو ونیو، چیغه یی کره!

_ احمقه! اور ته دي اچوم.

د خوان ژامي ته يي سوک ورکړ، د خوان ورمپر کور شو، له خولي يي وینو داره وکړه. ولوبد.

ميرويس خان منډه ور واخيسته، تر گرگين يي غبرگ لاسونه را وگرخول، ويي ويل:

_ مه کوه! زه يي خپله وژنم، خو اوس يي وخت نه دی، دودۍ تياره ده.

گرگين پر خپل خای کښاست، يودم يي توپانچه را وايسته، تک شو، لاس ترلی بلوخ لاندې ورغړېد.

د گرگين له خولي لارې باد شوي!

_ ټول اسيران ووژنی!

د گرگين پوځيانو له خپلو اوږو توپکونه کښته کړل.

ميرويس خان چيغه کړه!

_ حمله!

له نږدې ونو او ډبرو سپینې لوڅرې را ووتې، ډزې شوې، د گرگین څو عسکر ولوېدل.

میرویس خان خپله توپانچه گرگین ته ونيوله، خو د گرگین مخې ته د هغه یوه عسکر ځان واچاوه، تر خولې یې تېره کوهه را ووته، لاندې ولوېد.

گرگین منډه واخیسته، څرر شو، غشی یې تر غاړې ووت.

د گرگین درې سوه عسکر یو په بل پسې ولوېدل، میدان د سوځېدلو باروتو بوی ونيو.

میرویس خان ورمېر کور کړ، د گرگین گڼ سپاره په چټکۍ سره را روان ول.

د توپکو نلۍ ور واوښتې. آسونه وشنېدل، د گرگین څو عسکر یو په بل پسې ولوېدل.

درب شو، د توت د ونو لوی بناخونه را ولوېدل.

میرویس خان چيغه کړه!

توپچیان په نښه کړی.

له دوهم درب سره له ځمکې پورته شو، پر ونه ورغی، اوږه يې د ونې له تنې سره ولگېده، ولوېد،
سترگو ته يې دوره ودرېده.

ويې توخل، خپلې توپانچې ته ور وښويېد. نږدې چيغې يې واورېدې، يوه ډله جنگياليو د گرگين د لښکر
خواته منډې ور وهلې!

ميرويس خان چيغه کړه!

په خپلو ځايونو کې پرېوځي.

درب شو، د توپ گولۍ د جنگياليو په مينځ کې ولگېده، په ونه کې څرررررا شوه، له ژېرو پانو سره
سرې غوښې راولوېدې.

يو غوڅ شوی لاس ور باندې راغی، څنگ ته ولوېد، سره بوټی لا پورته پورته غورځېده.

ميرويس خان يوه توپک ته ور وښويېد. د سره رنگ اغوستي کوټ سپور يې په نښه کړ، سپور له آسه
ولوېد.

وږېد، د گرگين توپانچه يې ور واخيسته، منډه يې کړه، څغ شو، له ډبرې سوکې باد شول.

ميرويس خان چيغه کړه!

_ له همدې لورو يې په نښه کړی.

توپانجه يې د گرگين يوه پوځي ته ونيوله، ماشه يې کش کړه، تشه وه. بېرته شا ته وښويېد. توپک يې را واخيست، توت ته ودرېد. ليرې توپچي يې په نښه کړ، دوره راغله، پر سترگو يې لستونۍ تېر کړ، بېرته يې سترگه پټه کړه، دز شو، توپچي ولوېد.

په بېره يې توپک پک کړ، مخامخ را روان پوځي ته يې ونيو، ونه لگېد، پوځي را ورسېد، له آسه يې پر ميرويس خان ور توپ کړل، دواړه لاندې ور غرېدل، پوځي يې پر ټټر کېناست، ميرويس خان د هغه لاس ونيو، د تېره خنجر څوکه يې تر سترگو پورته ولاړه وه.

پوځي د خپل بدن ټول زور پر خپل مټ واچاوه، د چارې څوکه د ميرويس خان پر ټنډه ولگېده، پر ښۍ سترگه يې وینه راغله.

بودم د پوځي لاس مړ شو، د ميرويس خان پر ټټر ولوېد، ميرويس خان پورې واهه، د پوځي تر وليو نيزه ختلي وه.

چيغې شوي، د ميرويس خان جنگيالي له مورچو را ووتل. مخامخ د گرگين پر لښکر ورغل.

د گرگين پوځيانو د دښتي خواته منډې وهلي. يو- يو لوېده.

شبهه وروسته چويه چوپتيا شوه، دنبته له سرو کوتونو ڊکه وه.

ميرويس خان له خپل پٽکي ريتاره واپسته، تندي يي پرې وتاره. ورغي. آسونه او انسانان پراته ول، له
خينو خيمو سرې لمبي پورته کڍلي. . . .

اوبو ته ور وگرځېد، کښاست، لپه يي ڊکه کړه، سيوري ورباندې راغلل، د خوشالي ناره يي واورېده:

_ خان صېب! بريالي شوو.

ميرويس خان ور وکتل، سيدال خان او څو نور جنګي قوماندان ولاړ ول. ميرويس خان خپل مخ ته اوبه
ور واچولي، لستونۍ يي پرې تېر کړ.

سيدال خان وويل:

_ د تندي وينه دي لا نه ده درېډلي.

ميرويس خان ودرېد، شاوخوا يي وکتل، له ولاړو ژېرو بوتو په وينو لږلي پښي راوتلي وي.

ويي ويل:

__ څومره تلفات لرو؟

سیدال خان وویل:

__ نه پوهېږم! خو، اوو، اتو سووو ته رسېږي.

میرویس خان سره سا وایسته، له پورته سپکې سپورې راغلي، میرویس خان ور وکتل، دوو کسانو د گرگین مری له پینو نیولی و، په تیرو کې یې کشاوه.

میرویس خان وویل:

__ ورته ووايست چې د مرو بی احترامی بڼه نه ده.

یو کس ورغی، له دوو کسانو سره ودرېد، خو هغوی پورې واهه. بېرته یې د گرگین مری تر پینو ونيو، کش یې کړ، د گرگین سلامتته پایڅه راوخته.

میرویس خان گړندي گامونه واخیستل، د یوه ژامې ته یې سوک ورکړ، ولوېد. میرویس خان چيغه کړه!

__ په مور کې د مرو سپکاوی نشته.

لوڀلي سڙي ودرېڊ، په ويټو سڙي لاري يي تو کږي، سترگي يي رډي راوختي:

_خو ده زما ورور را زندي کړ!

ميرويس خان وويل:

_سمه ده، سزا يي وليده، بس، نور څه پرې کوي!

سڙي روان شو.

ميرويس خان کښاست. گرگين ته يي وکتل، د گرگين سترگي سپيني راختلي وي، له غاږي يي تازه وينه راتله.

ولاړ شو، په خاورو کې پروت څادر يي را واخيست، د گرگين پر لوڅ ورون يي واچاوه. دښتي ته يي وکتل، د مړو پر سر ټپوسان گرځېدل.

ويي ويل:

_د گرگين عسکرو ته قبرونه وکښي!

يو ڀرڻ ڀي واور ٻڌ:

_ صڀب! سخته ده، دوه، دري زره ڪسان دي.

ميرويس خان وويل:

_ دا سمه ده چي دبنمن دي، خو انسانيت ڀي هم ويلي، لوانو او ٽپوسانو ته ڀي نه پر ٻڌم.

غلي شو، سره سا ڀي واپسته:

_ د خپلو ڪسانو مري بايد د هغوي ڪورنيو ته وسپارو.

سيدال خان وويل:

_ صڀب! نه ڪيري! د اوو، اتو سووو جنازو انتقال اسانه خبره نه ده.

ميرويس خان په خبره ڪي ور ولوڻ:

_ نو دلته ڀي ٽپوسانو ته پر ٻڌي؟

سيدال خان وويل:

_گوره! مور بيره لرو، د گرگين په زرگونو عسکر لا په جنگي کلا او نورو کلاوو کې پاتې دي، که د خپل مشر له مړيني خبر شي، بنا ته به اور وړ واچوي. مور بايد د دوی تر خبرېدو مخکې پر جنگي کلا حمله وړ وړو.

ميرويس خان وويل:

_د گرگين درې زره کسان کاکړو ته ورغلل، زر نښه وپشتونکي سپاره د کاکړو د مرستي له پاره وړ ولېږئ.

يوه له رنگه تور سړي وويل:

_صېب! کاکړ په خپله په زرگونو غښتلي ځوانان لري، مخکې خبر ول، جگړې ته تيار دي.

ميرويس خان وويل:

_زما خبره ومنئ! همدا اوس زر غښتلي ځوانان تيار کئ!

له رنگه تور سړي وويل:

په سترگو!

روان شو.

ميرويس خان پر يوه هواره تيره کڻاست. وي وييل:

پر جنگي کلا حمله اسانه خبره نه ده!

يوه چاغ سري وويل:

پو خو دا د وږي خبرې بني نه راباندي لگيري، مور خو څه ټکري نه پر سر وو، غيرت مو ټولو ته مالوم دی، مخامخ پي ورځو، هر څه چي خدای پښن کرل.

ميرويس خان چيغه کړه!

د خدای روی ومنئ، همدې لويو لويو باتو غرق کړو، بس دی نور، همدا صفويان سل کاله پاچاهي درباندي کوي. يواځي غيرت مهمه نه ده، عقل يي هم ويلى. پوهېرم چي د جنگي کلا نيول مهم کار دی، خو په کمو تلفاتو.

غلی شو. دښتې ته يې وکتل، يوه جنگيالي يې د گرگين د عسکر سور کوټ اغوستی و، اوسپنيزه خولی يې لمر ته ځلېدله. څو نورو کسانو ورته خندل.

د ميرويس خان سترگې وځلېدې، په بېره يې وويل:

_د گرگين د عسکرو زړې، خولی، روغ کوتونه او بېرغونه را ټول کړئ.

ولاړو کسانو په حيرانۍ ورته وکتل.

* * *

ميرويس خان په خاورو کې کښلو لیکو ته وکتل. ويې ويل:

_د جنگي کلا لمر ختو خوا ته بازار پروت دی. که له دې خوا حمله وکو، نو عام خلک تاواني کېږي، دلته بايد يو ډز هم ونه شي. شمال ته يې غر دی او جنوب ته يې څو کلي او کروندې پرتې دي.

غلی شو، خپلو قوماندانانو او د قبيلو مشرانو ته يې وکتل، د لښتې څوکه يې يو ځای کېښوده. ويې ويل:

_دا کلي تر نورو نژدې دی، د توپ گولی يې خوري. بايد له خلکو تش شي.

سر یې پورته کړ:

_بابو جانه! دلته د لښتې پر ژۍ کتار ونې ولاړې دي، ته به څو تکره نښه ویشتونکي درسره کړې، په بل څه کار مه لرئ! بس د جگړې له پیل کېدو سره یواځې د کلا پر دېوالونو ولاړ توپچیان سر پورته کولو ته مه پرېږدئ!

غلی شو، لیکو ته یې وکتل، وېي ویل:

_بهدارخانه! دا ځای ویني؟

په ونه لور ځوان ور مخکې شو، د لښتې څوکي ته یې وکتل.

میرویس خان وویل:

_دلته څه دي؟

_زړې گندوالې!

میرویس خان وویل:

_ ته به له درٻيو سوو جنگياليو سره په همدې ڪنڊوالو ڪي پٽپري. له اول ڏڙ سره به ځانونه د ڪلا عمومي دروازي ته را رسوي.

پاتي شوه د جنگي ڪلا جنوبي برخه. دلته د انگورو باغونه دي، پاني به يي ڙپري وي، خو ڪه احتياط وڪو، سلگونه ڪسان پڪي پٽپڏاي شي.

سيدال خان وويل:

_ خو دا خوا هواره ده، له ڪلا هم بنه گلالي فاصله لري، جنگيالي مجبور دي چي پر ڪلا د حملي پر وخت له باغونو ور ووځي، تلفات به يي ڊپر وي.

ميرويس خان وويل:

_ بله چاره لرو؟

ٽول غلي ول.

ملا پيرمحمد مياجي وويل:

_ دا خوا ماته پرپردي! دوولس سوه ڪسان لرم، لومري به د توپچيانو غم وخورو.

ميرويس خان وويل:

_ دي خواته پنخه توپونه ولاړ ول، خو دوه يي گرگين پر بلوڅو او ڪاڅرو د حملي له پاره را کښته کړل. که يي بل نه وي ور خېژولي، له دريو توپونو سره چاره کېږي.

غلي شو، لښته يي ور واخيسته، ويي ويل:

_ پاتي شوه د ڪلا لوږديخ لور ته عمومي دروازه. دلته د پټېدو ځای نشته، له يو څو دېوالونو پرته يي ټوله مخه د ورغوي غونډې صافه ده. د لښکر ډېره برخه بايد په همدې هوار ميدان کې وجنگېږي، خو که مي فکر سم وخوت، تلفات به مو کم وي.

داوود خان هوتک وويل:

_ د گرگين له لښکره څو توپونه را پاتي شول؟

سيدال خان وويل:

_ گرگين له جنگي ڪلا شل توپونه را واپستل، خو اته يي ڪاڅرو ته له تلونکي لښکر سره ولېږل. مور ته دوولس توپونه په لاس راغلل.

داوود خان هوتک په خبره کې ور ولويد:

_ نو له دې توپونو استفاده نه شوی کولای؟

ميرويس خان وخنډل:

_ د همدې توپونو په مت خو زړور يو. پوهېږي! څلور توپونه د جنگي کلا د عمومي دروازي پر سر ولاړ دي، شپږ نور هم په هغو برجونو کې اېښودل شوي چې د کلا تر مخ پرته ميداني يې تر خولو لاندې ده. دا توپونه بايد د توپونو په واسطه له مينځه لاړ شي.

غلی شو، د لیکو تر څنگ يې يوه بله ليکه وايسته، ويې ويل:

_ دلته د اوبو څا ده. که زموږ له نخشي سره سم، د کلا ساتونکو دروازه راته خلاصه کړه او تر دې ځايه ور ورسېدو، نو بيا د جگړې گټل اسانه دي، د کلا د توپونو خولي دومره نه شي را تېټېدای چې دا ځای وولي.

بابو جان وويل:

_ نو څه ته ماته يو! نه پرې ورځو؟

ميرويس خان وويل:

_ تر اوسه لا وخت شته.

_ خو لڻڪر په جوش ڪي ڏي، ٽول حملي ته تيار ڏي، له دوو ورڇو مزل وروسته هم ڊ سٽريا نڀنه نه پڪي ڀنڪاري.

ميرويس خان وڃندل:

_ ٻيڙه مه ڪوه. ڊ حملي مناسب وخت مازديگر ڏي، لمر بايد يوه نيزه پورته وي.

ٽولو په حيراني ورته وڪتل.

ميرويس خان وويل:

_ خو له ورو ڇخه ڊ غنمو ڊ ايسٽلو ڇو ڇپري مي هم پڪار ڏي.

غلي شو، يودم يي وويل:

_ پام مو وي، په ڪلا ڪي ڊ نارنج ماني ده، ڊ لته ڊ گرگين ڊ ڇينو قوماندانانو ڪورونه، ڀنځي او ماشومان هم شته. مور يواڻي ڊ گرگين له عسڪرو سره جنگيڙو.

* * *

د روان لښکر پر سر د صفوي حکومت بيرغونه رپېدل. مخکي روانو سلگونو سپرو سره کوټونه اغوستي ول، په اوسپنيزو خوليو کي يي د مازديگرنې لمر ژېړه رڼا پرته وه.

ميرويس خان، ځيني قوماندانان او د قبيلو مشران د لښکر مخي ته روان ول.

سیدال خان آس ته پونده ورکړه، تر لښکر مخکي شو، ودرېد، لښکر ته يي وکتل. د لښکر تر مخي پر څو آسانو پسي ترلو څپرو له ځمکي مړه دوره پورته کوله... لمر د سپرو وليو ته سيخ و، د سپرو پر مخونو سيوري پراته ول. دورو او سپورو له پېژندلو ايستلي ول.

سیدال خان بېرته لښکر ته ور وگرځېد. په خوند يي وويل:

_ميرويس خانه! اوس د څپرو راز را مالوم شو، په دې هم وپوهېدم چي ولي دې دا وخت حملې ته مناسب گانه.

ميرويس خان وويل:

_خو لا مي زړه پر ځای نه دی، نه پوهېرم! ساتونکي به د کلا دروازه راته خلاصه کړي که نه!

سیدال خان و خندل:

_د گرگین په دې سره کوټ، زړې او خولۍ کې به نو څوک وایې چې گرگین نه یې!

لښکر ورو، ورو د کلا عمومي دروازې ته ور نیردې کېده. د میرویس خان د زړه دربا ډېره شوې وه، شاته لښکر گوته پر ماشه روان و.

یو ناڅاپه د دروازې غنجا وخته، میرویس خان تر څا تېر شو، خو د لویې دروازې پر سر، په برج کې ولاړ عسکر یو دم چيغه کړه!

_دورازه وتړئ! دښمن دی!

د توپک ډز شو، د میرویس خان ښی لاس ته سپور ولوېد.

میرویس خان چيغه کړه!

_دورازه بندېدا ته مه پرېردئ!

ډزې شوې، له پورته یو پوځي را ولوېد. توپونه وغرمبېدل. د لښکر په شاته پاتې وروستی برخه کې سرې لمبې راوگرځېدې.

د دروازي دوي پلي بېرته سره ولگېدې، خو کسانو آسونو ته پونده ورکړه، آسونه پر دروازه ولگېدله، يوه پله خلاصه شوه. آسونه يو په بل پسې ولوبدل، د دروازي پله پورې شوه، خو خای ته نه ورتله، د يوه پراته آس نيمايي تنه د دروازي تر ليڅک وتلې وه.

شاته توپونه وغرمبېدل، د کلا تر يوه برج سرې لمبې را وگرځېدې... د توپ بله گولۍ د دروازي له سره تېرې تيرې را بېلې کړې.

چيغې شوې، د کلا جنوب ته له پرتو باغونو گڼو کسانو منډې را وهلي. د توپ گولۍ پکې ولگېده، په ونيو لړلي پټکي او ځادرونه باد باد شول.

د دروازي دواړه پلي خلاصې ولارې وې، پلي او سپاره کلا ته د روانو اوبو غونډې ور ننوتل.

ميرويس خان د کلا په مينځ کې يوه دېوال ته کېناست، لومړۍ يې يوه توپچي ته توپک ونيو، ماشه يې کش کړه، توپچي پر توپ پرېوت. لاسونه يې يوې بلې خواته ځرېدلي پاتي شول.

دزي وې، چيغې وې، لمبې وې... د دېوالونو له سره د گرگين يو يو عسکر را لوېده.

شېبه وروسته خبره لاس او گربوان ته ورسېده، تورې او چرې په وينو سرې شوې. د کلا په مينځ کې څو دوکانونو اور واخيست، له برجونو، کورونو او زندانه تورې لوڅرې پورته کېدلې...۰۰۰

جگره تر ناوخته توده وه، نیمه شپه خال خال بزو ته ورسېده، سپېده چاود ته یواځې مړه لوگي پاتې ول.

دولسمه برخه

* * *

میرویس خان تیت شو، له خاورو یې یو ماشوم ور پورته کړ، د هغه پر سپېره مخ یې د خپلې لونگی
څنډه تېره کړه، د ماشوم سترگی پټې وې، پر تتر یې د توري سور پرار بنکارېده.

د میرویس خان سترگی ډکې شوې، د ماشوم پر سپېره مخ اوښکه ولوېده، ورغړېده، د هغه تر سپېرې
زني پورې یې توره لیکه جوړه کړه.

میرویس خان ماشوم پر خپل تتر پورې ولگاوه. سلگی یې شوې. ځان یې کابو کړ.

کین لور ته یې وکتل، د نارنج د مانی سپین دېوالونه تورو لوگیو نیولي ول.

مخ یې واراوه، د ده ځینې جنگیالي په کندوالو کې گرځېدل، څو نورو د گرگین د مرو شویو پوځیانو
جیبونه لټول...

میرویس خان ماشوم پرې ایست، خپل څادر یې پرې هوار کړ.

خگیروی یی واورېد. په بېره ولاړ شو، د چت را لوېدلي لرگي یی لیرې کړل، له خاورو یی د گرگین
تپي عسکر را وایست. د عسکر کولمې را وتلې وې.

د عسکر په وینو سرې شونډې و خوځېدې:

_اوبه! اوبه!

میرویس خان منډه واخیسته، د یوه مړه عسکر له تشي یی د اوبو پتک را خلاص کړ، بېرته راغی،
سترگي یی رډې را وختې، د تېرې، تپي پوځي غاړه پرې وه، ولاړ قومي مشر پر سره کوټ خپله سره
توره پاکوله.

میرویس خان چیغه کړه!

_ولې؟

قومي مشر یواځي وخنډل، روان شو.

له کنډوالو څو په ټوپکو بار کچرې را ووتې. میرویس خان منډه ور واخیسته، په بېره یی وویل:

_څه کوی!

يوه له وني ٿيبت مول وهلي کس خواب ورڪر!

_د وسلو ڊپيو مو مات ڪر، ولجه ده.

ميرويس خان چيغه ڪره!

_دا وسلي په بيت المال پوري اڙه لري.

ورغي، بار ته بي اوڙه ورڪره، ٿرلي توپڪي لاندې ولوڊي.

منڊه بي واخيسته، له مڙو جسدونو بي توپ ڪرل. خان بي په يوه سا د ڪلا تر عمومي دروازي پوري
ورساوه. چيغه بي ڪره!

_دروازه وٽرئ!

_درني پلي وغنڊي.

د دروازي پر سر برج ته وخوت، تر ڪلا د باندې بي وڪتل، د باغونو خواته پر غاليو، مڙونو،
الماريو... بار خري رواني وي.

ميرويس خان د خپل يوه جنگيالي له لاسه ٽوپڪ و ايست، له ٻڙ سره د يوي خري پښو ته مړه دوره پورته شوه.

خري ودرېدي.

ميرويس خان وويل:

_ هلي! غله راوگرخوي!

لاندي د كلا د دروازي تر مخ ولاړ پوخي ناره ڪره!

_ صېب! زمور خپل ڪسان دي.

ميرويس خان چيغه ڪره!

_ را ويي ڪرخوي!

خو پوخيانو منڊه ور واخيسته.

ميرويس خان بېرته له برجه کښته شو، د گرگين د غونډو سالون ته ننوت، غالی ټولې شوې وې، څوکى او مېزونه مات پراته ول.

د باندې ووت، يوه جنگيالي ته يې وويل:

_ هله! سيدال خان ته ووايه چې قوماندانان، د قبيلو مشران او ټول لښکر د کلا ميدانې ته را ټول کړي. يواځې په برجونو کې څو کسان پرېږدئ.

غرمي ته د کلا لويه ميداني له جنگياليو ډکه وه، ميرويس خان يوه بام ته وخوت. د بنځو، ماشومانو او اسيرانو په وژلو يې خواشيني وبنوده، ويې ويل چې مور يواځې د خپلواکۍ له پاره جنگېرو، که ظلم وکړو، نو زموږ او د گرگين فرق څه دى.

وروسته يې د چور کيسې را واخيستي، بار کچرو او خرو ته يې اشاره وکړه، ويې ويل چې د گرگين په وژلو به صفوي حکومت ضرور خپل غچ اخلي، همدا ټوپکې او توپونه به يې په درد خوري... د اتحاد او اتفاق په اړه وغږېد، د جگړې اخلاق يې تشرېح کړل، د بنځو، ماشومانو او اسيرانو وژنه يې بې غيرتي وبلله... .

ميرويس خان اوږدې خبرې وکړې، لمر ته د ولاړو زرگونو کسانو سرونه څرېدلي وو.

د ميرويس خان له غږېدا وروسته يو چاغ، په ونه لور قومي مشر را مخته شو، د بار کچرو درول يې د ځان سپکاوى وگاڼه، ويې ويل چې په دې جگړه کې ده او د ده اتو سوو جنگياليو برخه واخيسته، نږدې دوه سوه شهيدان يې ورکړل، حق يې دى چې له جنگي کلا څو ټوپکې وباسي... .

میرویس خان ناره کره!

_که د وطن د ازادی له پاره راغلي یاست، پاتې شی. که نه نو د کلا دروازه خلاصه ده.

چاغ په ونه لوړ قومي مشر چیغه کره!

_زما کسان دې راووخې!

له لښکره شل، پنځه ویشته جنگیالی ورووتل.

د قومي مشر ټنډه تروه شوه.

_زما خبره مو وانه ورپږده!

یو ځوان مخکې ورغی، ویې ویل:

_خپل قوم دې سپک کړ، مور په وطن مین خلک یو. نه دې غواړو.

قومي مشر خپلې تورې ته لاس کړ، بېرته یې گوتې مړې شوې، له شل، پنځه ویشته کسانو سره د کلا د لویې دروازې خواته روان شو، خو پنځه کسه بېرته ترې را وگرځېدل.

له لښکره یوه چیغه راغله!

_ خو دلته نورې نارواوې هم شوې دي. د جگړې پر مهال دوو سیاسرو ته لاس ور لوېدلی.

د میرویس خان سترګې رډې راوختې! په بېره یې سیدال خان ته وکتل.

سیدال خان وویل:

_ خبره یې سمه ده.

_ جنایتکاران معلوم دي؟

_ هو، څلور کسه!

میرویس خان وویل:

_ زندی یې کړئ!

د سیدال خان سر وځړېد:

_صڀب! خو يو يي ستا ترورزي دي!

ميرويس خان چيغه ڪره!

_زندی يي ڪري!

* * *

د جنگي ڪلا د نيولو په څلورم مازديگر ملا پير محمد مياجي په بېره ڪوتي ته راغي، ميرويس خان ته يي وويل چي ڪا ڪرو ته د ګرګين د تللي لښکر پاتي برخه را روانه ده.

ميرويس خان د ڪلا برج ته وخوت، ليري په تور لښکر پسي دوره پورته ڪېدله.

د ميرويس خان په امر توپونه ډک شول، د صفوي حکومت بيرغونه ودرېدل، په زرګونو جنگيالي د ڪلا دېوالونو ته وختل.

بهادر خان ته يي وويل چي د ڪلا په ميداني ڪي زر ټکره سپاره ودروي. ڪله چي د دېوال پر سر لومړني توپ تش شو، له ڪلا به ور وځي او پر دښمن به حمله ور وري.

ميرويس خان له خپلو ځينو قوماندانانو سره په يوه برج ڪي ودرېد.

ملا پير محمد مياجي وويل:

_ دا اووه، اته سوه کسان ناخبره راته بڻڪاري.

داوود خان هوتڪ سور اسويلى وايست.

_ خود دروازي پر سر رنگ برجونه به بي وپوهوي چي دلته جگره تپره شوي ده.

ميرويس خان وويل:

_ ڪار مه ورباندي لري! پر پرده چي نردي راشي.

د ملا پير محمد مياجي شوندي وڃوڻدي:

_ د گرگين مرينه پته نه پاتي ڪپري، خو ڪه په دي عسڪرو ڪي ڪوم يو وتبنتي، تاوان به مو لنڊ وي.

ميرويس خان پر زينو ڪبنته شو، د لڻڪر تر مخ ودرېد، وي ويل:

_ نه غوارم چي په دي اوو، اتو سوو کسان ڪي يو هم وتبنتي.

له پورته یې وارخطا نارہ واورېده:

_خانه! د گرگین لښکر ودرېد.

میرویس خان په بېره پر زینو وخت. آسونه خای پر خای ولاړ ول.

میرویس خان وویل:

_شک یې واخیست!

له لښکره خو کسان مخي ته راغلل.

میرویس خان ته نږدې د توپک دز شو.

میرویس خان منډه واخیسته. د کلا پر دېوال ولاړ پوځي یې پورې واهه!

چیغه یې کره!

_ما نه وو درته ویلي چې دزې مه کوئ!

عسکر په ماته گوډه ژبه وویل:

_ صېب! پام می نه و، ماشه رانه کش شوه.

میرویس خان په بیره د گرگین لښکر ته وکتل، مخکې راغلي آسونه بېرته گرځېدلي وو.

داوود خان هوتک وویل:

_ اوس څه وکو؟

میرویس خان وویل:

_ د توپک گولی ور رسېږي؟

_ فکر نه کوم.

چیغه یې کړه!

_ توپونه تیار دي؟

له يوه برجہ غڻ راغی:

_ هو، ستاسو امر ته مائله يو.

ملا مياجي وويل:

_ ورته وگوري! لڻڪر شاته وگرڇڏ.

ميرويس خان چيغه ڪره!

_ اور!!!!!!

دپوال ولرزڊ، څو پرله پسي توپونه تش شول.

د گرگين په لڻڪر ڪي سري لمبي را وگرڇڏي. د ڪلا دروازه خلاصه شوه. بهادر خان اوزر سپاره
له ڪلا ور ووتل. چيغي بي وهلي، د توپکو له خولو خړ لوگي را وتل.

وخت ووت، توري له تپکو را ووتي، تن په تن جگره ونبنته!

داوود خان هوتک چيغه کره!

_ هلته وگورئ! د گرگين يوه ډله پوځيان تښتي.

ميرويس خان ور وکتل، لمر لوېدو خواته په څو تورو آسونو پسې نړۍ دوره پورته کېدله.

ميرويس خان سره سا وايسته!

_ د صفوي دربار دومره ژر خبرېدا به مو تواني کړي.

* * *

ميرويس خان د جنگي کلا له نيولو وروسته د ښار په شپږو نورو کلاوو يرغل ور وور. څلور کلاوي له جگړې پرته تسليم شوي، خو د چهل زينو او قيتول کلاوو مقاومت وکړ.

جگړه ونښته، د دې کلاوو دېوالونه له گرگينه نيولو توپونو وخورل. څه عسکر ووژل شول، نورو لاسونه پورته کړل.

له جگړې وروسته د ميرويس خان لومړی کار صفوي شاه حسين ته د يوه ليک لېږل و. په ليک کې يې پاچا په دروند نوم ياد کړ، ويې ليکل چې اوس هم صفوي حکومت ته صادق او وفاداره دی.

وروسته يې د گرگين ظلمونه را واخيستل، يادونه يې وکړه چې ځيني خلک د گرگين د وحشت پر وړاندې راپورته شول، خو ټولې قبيلې لا اوس هم صفوي دربار ته درناوی لري، تاسو خپل مشر گني او د ماليې ورکړې ته تيار دي. ...

دا يې هم وليکل چې د اندېښنې وړ کومه خبره نشته، ورو، ورو به حالات کابو کړي. ...

ميرويس خان پوهېده چې صفوي دربار دومره ناپوه نه دی، خو دې ليک لږ تر لږه د دښمن په حمله کې ځنډ راوستی شو.

وروسته يې د ټولو قبيلو مشران را وغوښتل، لويه جرگه يې جوړه کړه، سلگونو کسانوته يې وويل چې کندهار سل کاله وروسته ازاد شو، خو صفوي حکومت کرار نه کېږي، دوی بايد تيار اوسي.

بيا يې د مکې د علماوو فتوا ور وښوده، د صفوي حکومت پر وړاندې جگړه يې جهاد وباله. ټول قومونه يې يووالي او اتحاد ته را وبلل، ويې ويل چې په يووالي کې مو بقا او په بې اتفاقي کې مو ورکه ده. ...
ميرويس خان اوږدې خبرې وکړې، ټولې خبرې يې د خلکو د يووالي او وطندوستي په اړه وې. ...

د ميرويس خان له خبرو وروسته د جرگې ټولو غړو پاچا غوښت. دوی په دې سلا شول چې ميرويس خان خپل پاچا وټاکي، خو ميرويس خان په دې وخت کې پاچاهي ښه ونه گڼله، ويې ويل چې له ډېر وخت وروسته ټولې قبيلې سره راټولې شوي دي، نه غواړي چې يو ځل بيا د واک او قدرت خبره په قومونو کې نفاق پيدا کړي.

ناسته اوږده شوه، اخېر يې پرېکړه وکړه چې ميرويس خان د ټولو قبېلو مشر کړي. ميرويس خان ومنله، خو شرط يې دا و چې له ده سره به د هر قوم يو نماينده هم موجود وي او ده ته به په کارونو کې سلا ورکوي.

يوه چيغه راغله!

_ته زموږ نيکه يې! ميرويس نيکه!

له هرې خوا د خوشالۍ نارې راپورته شوي:

ميرويس نيکه، ميرويس نيکه، ميرويس نيکه...

* * *

ميرويس نيکه پوهېده چې د کندهار ازادې به د کابل مغولي حکومت په وېره کې کړي، دی په دوو جبهو کې نه شواى جنگېدلې، ده د خپل ورور يحيى خان په لاس مغولي دربار ته احوال ور ولېږه چې د کندهار لخوا به مغولي حکومت ته کومه ستونزه نه پېښېږي.

بيا يې له مختلفو قومونو شتمن کسان را ټول کړل، له دوى يې د جنګي کلا او نورو شپږو کلاوو د ترميم له پاره مرسته وغوښته.

رنگو شويو برجونو ته تيري پورته شوي، لوږدلي دېوالونه ترميم شول، د کلاوو په مينځ کې رنگي شوي کوتي بېرته ودرېدې.

وروسته يې توپخانه منظمه کړه. په خرابو توپکو يې لاس ووايه. له هر قومه يې زړور جنگيالي وغوښتل، لس زره منظم لښکر يې جوړ کړ.

بيا يې د ښار مشهور کوتر بازان را وغوښتل، هغوی ته يې وظيفه ورکړه چې د پيغامونو د رسولو له پاره کوترې تربيه کړي.

دوی کوترې سره ووېشلې، سهار به يې په يوه کلا کې دانه ور اچوله، غرمه به يې په بله کلا کې له غنمو ډک شکورونه ورته کېښودل، مازديگر يې له ښاره د باندې څو ځايونه ورته ټاکلي ول. ... کوترې په لنډ وخت کې تربيه شوې. سهار به يې يو ځای کېدې مړې کړې، غرمې ته به بل ځای په دانې پسې تلې. ...

* * *

دوی مياشتې ووتې، خو د صفوي حکومت کوم درک ونه لگېد. يوه ورځ ميرويس نيکه د چهل زينو په کلا کې د خوراکي موادو د ذخيره کولو گدام کوت چې يو جنگيالی راغی، نيکه ته يې وويل چې له اصفهانه د شاه حسين خاص استازی محمد جامي راغلی دی.

ميرويس نيکه جنگي کلا ته ورغی. محمد جامي له عمره پوخ سړی و، سپينه پسته ږيره يې درلوده، له څېرې تازه ښکارېده.

ميرويس نيڪه ٽينگه غيڙ ورڪره، محمد جامي بي د نارنج د ماني لوي سالون ته بوت. دواڙه پر ڏوڪيو
ڪٺناستل، محمد جامي شاوخوا وڪتل، ويبي ويل:

_ مور خبر شوو چي د نارنج ماني سوڏبلي ده، خو اوس د خرابي کومه نبنه نه پڪي بنڪاري.

ميرويس خان وخنڊل:

_ بپرته مو جوڙه ڪره!

محمد جامي ميرويس نيڪه ته وڪتل، ويبي خنڊل:

_ پر همدې ڏوڪي به گرگين ناست و.

ميرويس نيڪه وخنڊل:

_ نيت دي سم ونيسه، خير دي چي د يو ڏو وڙو له پاره پر دي ڏوڪي زه هم ڪينم. ڇه خبره ده، مور
اوس هم صفوي حڪومت ته وفاداره يو، تمه ده چي شاه حسين بپرته خپل حاكم راولپري...٠٠٠

محمد جامي په خبره ڪي ور ولوڊ:

_خو په جنگي کلا کې مې ستا لښکر او تیاری ولید، ماته خو داسې ښکاره شوه چې پر دې څوکې دې پاڅه اړولي دي.

میرویس نیکه وخنډل:

_هوښیار سړی یې! نه غلطېږي، فکر وکه چې همداسې ده.

محمد جامي پیاله ورپورته کړه، له چایو یې غورپ وکړ، ویې خنډل:

_تاوان به وکې!

میرویس نیکه وویل:

_تر اوسه هم چندان په گټه کې نه وو، یو ځل به همدا تاوان هم وازمایو.

_خو ته کمزوری یې، په دې څو ورو قبیلو له شاه حسین سره ډغري نه شي وهلی، ملا به درماته کړي.

میرویس نیکه وخنډل:

_ مور په سلو کلونو کې د خپلواکۍ څکه نه وه کړې، اوس يې په خوند وپوهېدو، همدې خوند زړور کړو.

محمد جامي وتوخل، ويې ويل:

_ خوبه دي، زه شاه حسين را ولېرلم، راته ويې ويل چې ستاسو له نيت نه خبر شم او بېرته احوال ور وړم.

ميرويس نيکه وخنډل:

_ نو اوس به زموږ په نيت پوهېدلی يې؟

محمد جامي وويل:

_ هو! د وينو بوی مې حس کړ.

ميرويس خان وخنډل، ولاړ شو، کړکۍ ته و درېد، ويې ويل:

_ مور په وينو تويولو پسې نه گرځو، خو که نور زموږ د وينو تزي وي او زموږ په وژلو پسې دلته راځي، روغي پښې به رانه يونه سي.

محمد جامي ودرېد، ويې ويل:

_ دا دې وروستی پرېکړه ده؟

ميرويس نيڪه لاسونه سره و جنگول، دوه کسان راغلل. ميرويس نيڪه وويل:

_ محمد جامي په جنگي کلا کې تر ټولو پاکې او سوتره کوټې ته رهنمايي کړئ! د ده خپگان زما خپگان دی، عزت يې وکړ او د يوه دروند ميلمه غونډې يې وساتئ!

محمد جامي په حيراني ورته وکتل، ويې ويل:

_ څه مانا؟

_ مانا دا چې ته به تر يو څه وخته زموږ مېلمه يې.

محمد جامي چيغه کړه!

_ خو زه غواړم چې سبا بېرته د اصفهان خواته حرکت وکړم.

ميرويس نيڪه وويل:

_خوزه نه غوارم چي اصفهان ته ڙر ورسپري. يو دوي مياشتي گذاره وڪه. ستا په خند کي زمور خير دي.

مياشت وروسته په هرات کي د صفوي حڪومت حاکم محمد خان کندهار ته ورغي، ميرويس نيڪه ته يي وييل چي کندهار بېرته صفوي حڪومت ته ور وسپاري، خو د ميرويس نيڪه خبره يوه وه، ويي ويل چي نور نو د غلامي له ژونده ستري شوي دي.

ميرويس نيڪه د هرات حاکم ته هم له بناره د وتلو اجازه ورنه کړه، ده او ملگرو ته يي د نارنج په ماني کي د اوسېدو خاي برابر کړ.

ميرويس نيڪه ته وخت مهم و. ده د وخت په سپما کي خپل برياليتوب ليد.

ميرويس نيڪه خو توپونه له کلاوو واپستل، خينو ته يي د چهل زينو د غره لوري څو کي وټاکلي، يو شمېر نور يي د بنار په خندو کي خاي پر خاي کړل.

ده قومي مشرانو ته امر وکړ چي تر دوو مياشتو پوري پنځه زره نور جنگيالي هم برابر کړي.

د مني په لومړيو کي خبر ور ورسېد چي د هرات نوي والي پر کندهار د يرغل له پاره له خپلو درېيو زرو جنگياليو سره را روان دي. ميرويس نيڪه ملا پيرمحمد مياجي را وغوښت، ورته ويي ويل چي دبنمن بايد تر کندهاره راونه رسپري.

مياجي له پنځو زرو جنگياليو سره له بناړه ووت، د هرات د نوي والي پر لښکر ورغی، څه يې ووژل، څه بېرته دهرات خواته وتښتېدل.

صفوي حکومت غلی کېنه ناست، په يو نيم کال کې يې څلور نورې حملې هم وکړې، خو مات شول.

اخير د ميرويس نيکه جنگيالي دومي زور شول چې د تبريز د حاکم محمد خان پنځه زره کسيز لښکر يې يواځې په پنځو سوو جنگياليو له پښو وغورځاوه. د فراه تر دلارامه پورې مخکې لاړل، محمد خان يې ژوندی ونيو او په زرگونو توپکي، آسونه، اوبنان، زغري... او څو توپونه يې کندهار ته راوړل.

* * *

سارايي مړې له غاره خپل سر را وايست، ځمکه ودرېږده، د غار په خوله کې را ټولې خاورې بېرته غار ته ور ورغړېدې، مږه په غار کې ننوته، په زرگونو تورې، سپينې او خړې نرۍ پښې تېرې شوې... ځمکه درېږده... آسونه شنبېدل، په گاډيو پسې د درنو تړلو توپونو غنجاخته... دېرش زره کسيز سور لښکر په مړو دورو کې پټ و.

شېبه وروسته د هلمند د سيند پر غاړه سلگونه سپينې خيمې ودرېدې. د خيمو په مينځ کې يواځينۍ سره خيمه تر نورو لويه او هسکه وه.

په دې خيمه کې يو پنځه دېرش کلن غښتلی ځوان ناست و، ده د خپل تره د انتقام فکرونه وهل، تنده يې تروه وه، په ذهن کې يې د کندهار بناړ په سرو لمبو کې ليد. ځوان خسرو خان نومېده، همدا دېرش زره گرجي پياوړي عسکر يې تر امر لاندې ول.

خسرو خان مازدیگر له خیمې ووت، درې کسان د لرگي په پایو پورې تړلي ول.

یوه عسکر په وپړېدلي غږ وویل:

_صېب! کوچیان دي، د سیند پر غاړه مو له سلامتې رمې سره ونيول.

خسرو خان د اوبو غاړې ته ورغی، پوځي جامې یې وایستي، اوبو ته ورگډ شو، خو عسکرو مخامخ گڼو لوڅو ته ټوپکونه ونيول.

خسرو خان تر لوڅو لامبو ووهله، بېرته را وگرځېد، پښې یې پر ځمکه ولگېدې، په اوبو کې ودرېد، د ټټر بېر لاندې وېښته یې سره نښتي ول.

ویي ویل:

_کوچیان راولئ!

په لنډ وخت کې درې لاس تړلي کسان راوستل شول.

خسرو خان وویل:

_اوس يې نو اوبو ته ور واچوئ.

کوچيان له لاسونو- پښو ونيول شول، اوبه باد شوې، شېبه وروسته د ابو سر ته واړه ډومبکونه را وختل.

يوه پوځي په بېره توليا ورته ونيوله، خسرو خان ځان وچ کړ، جامې يې واغوستې، خيمې ته ننوت. سترگې يې پټې کړې، نيمه شپه د باندي را ووت. پيره دار وېده و.

خسرو خان چيغه کړه، پيره دار په بېره ودرېد، گڼ پوځيان له خيمو را ووتل. خسروخان وويل:

_زه ویده جنگيالي نه غواړم! اعدام يې کړئ!

پيره دار ته لاسونه ور ولوېدل، هغه چيغې وهلي، بخښنه يې غوښته... خو د دار گردې حلقې يې ورمپړ مات او چيغې يې غلي کړې.

سهار ته يې د لښکر مهم قوماندانان را وغوښتل، امر يې وکړ چې خپل څو کسان د جاسوسانو په جامه کې کندهار ته ولېږي او د ميرويس خان د جنگياليو د شمېر او جنگي امکاناتو په اړه معلومات راوړي.

خسرو خان هوښيار سړی و، مخکې تر حملې يې د قومونو په اړه معلومات ټول کړي ول، پوهېده چې په دې خلکو کې د غلجې او ابدالي کيسه توده ده، ده د قومونو په بې اتفاقي کې خپل برياليتوب ليد. ځکه يې وار له وار پر کندهار د حملې پر ځای د ابداليو مشر عبدالله خان د هرات والي مقرر کړ، خو عبدالله خان ډېر ژر د خسرو خان په هدف پوه شو او ولايت يې پرېښود.

خسرو خان نهیلی نه شو، ده هڅه کوله چې ځینې وړې قبیلې د خان ملگرې کړي، خو میرویس نیکه هم غلی نه و ناست. د ده په امر ټولې کروندې ورپېل شوې او حاصلات یې کلاوو ته یووړل.

میرویس خان پوهېده چې ښار محاصره کېږي، ځکه یې د دوو کالو غله – دانه او نور ضروري مواد ذخیره کړل.

ده ځینې قومي مشران نورو قبیلو ته ور ولېږل، هغوی ته یې پیغام ورووړ چې په یوالي کې مو بری دی او که دا ځل دښمن ته تسلیم شوی، نو بیا د پېړیو له پاره د ازادۍ خوبونه مه وینۍ.

د میرویس نیکه په امر له عمومي دروازو پرته د اوو کلاوو نورې ټولې دروازې په تیرو بندې شوې. ده د ټولو جنګي کلاوو دېوالونو ته اضافه ټوپونه وڅېژول، تر ښار گرد چاپېره سرپټي مضبوط سنگرونه جوړ شول.

ده د ښار اوسیدونکو ته ډاډ ور کړ چې تر خپله وسه به د دوی دفاع کوي، خو ځینې کسان نه قانع کېدل، د دوی په زړونو کې وېره ننوتې وه، له ښاره به هره ورځ څو کډې وتلې.

میرویس نیکه خپله کورنۍ راوسته او په یوه جنګي کلا کې یې واړول. ده د ښار اوسیدونکو ته وویل چې خسرو خان د گرګین وراره دی او د خپل تره په انتقام پسي راوتلی. که ښار وساتئ، خسروخان ماتې خوري او که ښار پرېږدئ، بل ځای هم نه شی ترې خلاصېدی.

کډې ودرېدې، ځینې تللي کسان هم بېرته راغلل.

ميرويس نيڪه ٿولو نارينه وو ته امر وڪر چي د خپلو ڪورنيو بنخي، پيغلي او تنڪي خوانان په ٽوپڪ وپوهوي او د ضرورت پر مهال دي له ڄانه دفاع وڪري.

وروسته يي هري ڪلا ته يو،يو قوماندان وٽاڪه، جنگي ڪلا يي سيدال خان نصري ته ورسپارله، د نورو ڪلاوو مسووليت يي بابو جان، بهادر خان، ملا پيرمحمد مياجي، عزيزخان نورزي، نصروخان الڪوزي،... او د نورو قوماندانانو پر غاره ور واچاوه.

بيا يي له خپلو پنخلسو زرو جنگياليو ڇخه دري زره سپاره ٻيل ڪرل، د دوى مشري يي داوود خان هوتڪ ته ورڪره چي فراه، سيستان او گلستان ته لار شي او له خلکو مرسته وغواړي.

په خپله له دوو زرو ڪسانو سره له بناوه ووت او د هلمند د بست ڪلا په زرو ڪنڊوالو ڪي پٽ شو.

ديارلسمه (ورستي) برخه

* * *

سپڀدي چاودلي وي، خو لا هم پورته ڄو رانه ستوري ڄلبدل.... ڪله ڪله به يو آس وشنڀد، يو توخي به راغي، په غونڊيو ڪي به يوه لپوه وانگول...۰۰۰

داوود خان هوتڪ له خپل لښڪر سره بڀرته را روان و، په لښڪر ڪي يي زر سپاره جنگيالي اضافه شوي ول، اوس يي شمڀر څلورو زرو ته رسېده.

دوی د شگلنو غونډېو په پیڅکو کې روان ول. کله کله به یوه آس توده ووهله، مخکینی پښې به یې تر
زنگنو په شگو کې ننوتې.

هوا ولاړه وه، شگې پر خپلو ځایونو پرتې وې.

یو ناڅاپه څرر شو، د داوود خان هوتک یوه جنگیالی چیغه کره، لاندې ولوېدل.

مخامخ شگې باد شوې، له شگو په سلگونو کسان را ووتل، غشي وورېدې، د داوودخان څو سپاره یو په
بل پسې ولوېدل.

داوود خان چیغه کره!

_ کمین دی!

آسونه وشنېدل، د داوود خان جنگیالیو خپلې توپکې تشې کړې، له شگو راوتلې څو جنگیالی یو په بل
پسې ولوېدل.

داوود خان چیغه کره!

_ شاته وگرځئ!

د آسونو مخي را وگرځېدې، د داوود خان لښکر شاته لاړ. ليرې په دښته کې ودرېد، وارخطا جنگياليو
مخامخ غونډيو ته کتل، هېڅ هم نه و.

داوود خان ناره کره!

__تش شوي ټوپکونه ډک کړئ!

ټوپکونو ته باروت، چرې او پلتي ور ولوبدې.

واړه قوماندان راغلل، له داوود خان سره ودرېدل، ټولو مخامخ غونډيو ته کتل... ليرې د يوې غونډۍ پر
سر يو تور ټکی ښکاره شو، ټکی ورو، ورو غټېده. د غونډۍ پر سر يو سپور ودرېد.

ورپسې پر يوه اوږده لکره پېيلی بيرغ ښکاره شو، شېبه وروسته د غونډيو سرونو زرگونو سپرو
واخيست.

داوود خان وويل:

__د خسرو خان لښکر دی.

غلی شو. ويي ويل:

__ څه کوو؟

یوه قوماندان وویل:

__ پرې ورځو!

بل په خبره کې ور ولوېد:

__ نه، تباهي ده! ورته وگورئ!

ټولو غونډیو ته کتل، خړې غونډۍ تکی توري بنسکارېدلې.

داوود خان وویل:

__ تاواني کېزو. څلور زره کسان له دېرشو زرو جنگیالیو سره نه دي برابر.

د یوه قوماندان ټنډه تروه شوه:

__ نو وتبنتو؟!

داوود خان وویل:

_ هو!

_ خو دا بی غیرتی ده.

_ خو زه په خان وژنه کی غیرت نه وینم!

لبنکر ته بی مخ ور وراوه! چیغه بی کره!

_ شاته گرځو!

قوماندانانو ته بی وکتل، بی ویل:

_ جگره کوو، خو دلته نه! دا دبنته مو په گټه نه ده. مور باید د بست د کلا تر کنډوالو پورې ځانونه ورسوو.

غلی شو، بی ویل:

_د خسرو خان له لښکره دومره فاصله ونیسئ چې د توپ گولی مو ونه خوري.

یوه وویل:

_خو که هغوی راپسې را چټک شول، بیا؟

_په دې شگو کې آسونه دومره تېز نه شي تلای، بل دا چې خسرو خان په لسگونو درانه توپونه لري، سلگونه بگۍ یې له خوراکي او نورو موادو ډکې دي، تېز نه شي تلای!

_خو ټوله دښته شکه نه ده، که کلکې ته ورسېدو بیا؟

داوود خان وویل:

_بیا به یې هغه وخت گورو، اوس حرکت کوو.

لښکر حرکت وکړ، دوی د خسرو خان له دېرشو زرو سپرو څخه په گلالی فاصله کې مخکې روان ول.

دوه درې ځله توپونه وغږمېدل، خو گولی یې لیرې لگېدې.

غرمي ته شگي کمي شوي، پسته ځمکه ورو ورو کلکېدله... آسونه گړندي شول، خو لا هم د دواړو لښکرو تر منځ ډېره فاصله پرته وه.

ماسپښين سپېره دوره راغله. سترگي نه رڼي کېدې، خو د داوود خان جنگيالي ونه درېدل.

مازديگر دوره کېناسته، د خسرو خان لښکر نه ښکارېده. آسونه ستري ول، داوود خان له دمې پرته بله چاره نه لیده، خو خپلو دوو سپرو ته يې امر وکړ چې په چټکي سره د بست د کلا تر گنډوالو لار شي او ميرويس نیکه ته احوال ور وړي چې د دښمن لوی لښکر در روان دی.

له تياري سره ليري په دښته کې سرې رڼاوې بلې شوې. د داوود خان جنگياليو حرکت وکړ، دوی تر هغو مخکې لارل چې رڼاوې ورکې شوې.

د شپې يې په دښته کې واړول، پيري ودرېدې، ستري لښکر سترگي پټې کړې.

نيمه شپه يو پيره دار پر ځمکه پرېوت، پر سپېرو خاور يې غوړ و لگاوه، ځمکه نری نری درېدله.

شپه وروسته ټول لښکر وپښ شو، په شپه کې يې حرکت وکړ، سپېده چاود روانو اوبو ته ورسېدل، جنگيالي د اوداسه له پاره له آسونو کښته شول، ډزې شوې... څو کسان اوبو ته ولوېدل، نورو آسونو ته ور منډه کړه، پر زینونو پورې تړلې توپکې يې را واخيستي.

توره غوټه را راوانه وه. دوه، دوه نيم زره کسان ښکارېدل.

د داود خان جنگیالیو گونډې ووهلي، د ټوپکو له نلیو سپینې لوخړې را ووتې، د دښمن لښکره کسان
ولوبدل. . . .

تورې را وختې، لاس په لاس جگړه ونښته، روانې اوبه سرې شوې. . . د خسرو خان عسکر یو په بل
پسې لوبدل، د شاته تگ چیغې پورته شوې، پاتې عسکر بېرته شاته وتښتېدل.

داوود خان چیغه کړه!

_ هلی! وخت مه ضایع کوئ! د خسرو خان سلامت لښکر را روان دی، خپل ټپیان را ټول کړی، له دې
خایه خو.

درب شو، د ټوپ گولی ولگېده، د داوود خان ټنډه سره شوه، لاس یې ور وور، تورې خټې وې.

داوود خان چیغه کړه!

_ د بست د کلا کنډوالو ته نږدې یو! هلی!

* * *

هوا توده وه، د سترو آسونو له خولو سپین ځگونه بهېدل... د سپرو مخونه سپره بنکارېدل.

میرویس نیکه وویل:

_څومره تلفات لري؟

داوود خان سره سا وایسته:

_نه پوهېږم، درې-درې نیم سوه ته رسېږي.

میرویس نیکه د بست دروازي ته نږدې ټیټې غونډۍ ته وخوت. چيغه یې کړه!

_سل کسه له ټپیانو سره لار شئ. نور په رنگو دېوالونو کې مورچې ونیسئ!

یوه آس هم حرکت ونه کړ.

د لښکر له مینځه یوه چيغه راغله!

_مور جگړه کوو.

ميرويس نيکه وويل:

_پوهېرم، خو مور دلته تر ډېره مقاومت نه شو کولی، د تگ په وخت کې به د تپيانو انتقال اسانه نه وي. هلی نو، سل ستري کسان را مخته شی.

ټول غلي ول.

ميرويس نيکه چيغه کړه!

_دا يو امر دی!

خو کسان را مخته شول او له تپيانو سره يې د کندهار د بناړ په لور حرکت وکړ.

د ميرويس نيکه په امر څه کم شپږ زره جنگيالي په کنډوالو کې پټ شول. ميرويس نيکه آس ته پونده ورکړه، په دښته کې مخکې لاړ، ودرېد، له ليرې يې ړنگو دېوالونو ته وکتل، له سپيرو کنډوالو پرته هېڅ نه هم بنکار بدل.

بېرته غونډۍ ته وخوت، د يوه دېوال سيوري ته کېناست، دښتې ته يې وکتل، ليرې مړه دوره ولاړه وه.

شېبه وروسته توره غوټه بنکاره شوه، سراب و، غوټه په هوا کې لړزېدله، تر ځمکې پورته ولاړه وه.

وخت ووت. د زرگونو آسونو پښني پر ځمکه لگېدلې.

ميرويس نيکه وويل:

__يو وار کوو، خو پوخ وار.

غلی شو، داوود خان ته يې وکتل، ويې ويل:

__په جنگياليو باندې وگرځه، د د بنمن د توپ له لومړۍ گولۍ سره شاته گرځو.

داوود خان ورو ولاړ شو، تر يو څه ځايه پر ملا کړوپ ته، وروسته تر دېوال پټ شو.

وخت ووت، داوود خان بېرته راغی، پرېوت، ويې ويل:

__توپک ور رسېږي!

ميرويس نيکه وويل:

__مه کوه! يو څه نور هم بايد مائل شو.

وخت ووت، د آسونو د پينو دربا او د درنو توپونو غنجا راتله. ميرويس خان خپله كينه سترگه پټه كړه، د مخي سپور يې د توپك په زخه كې راووست، ورو يې وويل:

_ اوس يې وخت دى.

ماشه يې كڅ كړه، ږز شو، سپور لاندې ولوېد.

له كندوالو په زرگونو توپكې تشي شوې، په دبنته كې آسونه وشنېدل، ميدان تېرو چيغو پر سر واخيست، د خسرو خان لښكر شاته لاړ. گڼ مري او ټپيان ترې پاتې شول.

ميرويس خان وويل:

_ اوس نو توپك نه ورسپيري، مخكې تر دې چې د دبنمن توپونه وغرمبېري، بايد دا خاى پرېږدو.

* * *

سور لښكر د كندهار ښار ته نږدې واړول. خيمي ودرېدې، درانه توپونه په اوږده كتار كې منظم شول، د پسونو غاړو ته چرې سيخي شوې، تور دېگونه بار شول. ...

خسرو خان خپله کینه سترگه پټه کړه، نیم گز اوږد دوربین یې بنی سترگې ته ور نږدې کړ، مخامخ یې وکتل، ویې ویل:

_ماز دیگر ته حمله کوو.

یوه پوځي په خواره خوله وویل:

_صیّب! لښکر ستړی دی!

خسرو خان چیغه کړه!

_احمق! دومره صبر نه شم کولی، دا کوچینی ښار څه ستړیا غواړي، پرې ورشئ، ښار ته اور ورته کئ، غواړم چې د ماښام ډوډی د لمبو رڼا ته وخورم.

خسرو خان سرې خیمې ته ننوت. اوږد وغځېد. شېبه وروسته څو تنه قوماندانان ورغلل، پر مېز یې یو کاغذ وپړ کړ.

خسرو خان وویل:

_څه دي؟

_صېب! د بنار نخشه، له کومې خوا پرې ورشو؟

خسرو خان وخنډل، کېناست، نخشي ته يې وکتل، ويې ويل:

_ډېر وار خطا ياست؟

پوه قوماندان وويل:

_صېب! ميرويس خان په زرگونو جنگيالي لري، زموږ د معلوماتو له مخې د هرې کلا دېوالونو ته توپونه خپږول شوي دي.

موږ...

خسرو خان چيغه کړه!

_د وېرې خبرې مه کوئ! څه کم، دېرش زره کسان يو وړوکی بنار نه شئ نيولی!

غلی شو، نخشه يې ور واخيسته، ويې ويل:

_ جنگي کلا تر ټولو را نږدې ده! له همدې خوا پرې ورځو، توپونه ور مخکې کړئ! حمله به تر لمر لوېدو مخکې کوو.

نخشه يې سره ټوله کړه، تر څنگ ولاړ په ونه لوړ ځوان ته يې وکتل، ويې ويل:

_ قلې بېگه! لومړی به ستا تر قوماندې لاندې اووه زره جنیگالي پر بنار ورځي!

عباس قلې بېگ وويل:

_ په سترگو!

په تا پسې به لس زره نور سپاره در روان وي، قومانده يې زه په خپله غاړه اخلم، اوس اوولس زره کسان بس دي.

ټول غلي ول... .

خسرو خان نخشه ور ټوله کړه، ويې ويل:

_ د حملي له پاره تياری ونيسئ! خو گورئ! ان ولاړه لوته به هم تر پښو لاندې کوي!

* * *

درب شو، ميرويس نيکه منډه واخيسته، د چهل زينو د غره پر لوره ودرېد، د توپ د گولي دوره جنگي کلا ته نږدې ولاړه وه.

څو پرله پسې توپونه ودرېدل، د بناړ ځنډې له دورو ډکې شوې. له کلاوو د بنځو او ماشومانو چيغې راتلې. ...

ميرويس نيکه د يوه توپ تر څنگ ودرېد.

توپچي وويل:

__ صېب! د دېنمن د خيمو تر مخ توري غوتي بنکاري، فکر کوم چي توپونه بناړ ته را نږدې کوي. ستا امر ته ماتله يو.

ميرويس نيکه وويل:

__ مور په لوره کې يو، له دې ځايه د توپ گولي ور رسېږي، خو مه کوه! يو څه بايد نور هم را نږدې شي.

وخت ووت، ميرويس نيکه وويل:

_ اوس يي وخت دی!

د چهل زينو د غره پر لورو اېښودل شوي لس توپونه يو په بل پسي وغرمېدل. د دېنمن په ليکه كتار توپونو کي دورې پورته شوي.

له هاخوا هم د توپونو له خولو سپين لوگي را ووتل، خيني گولي د جنگي کلا پر دېوالونو ولگېدې، نوري تر کلا واوښتې، په ښار کي څو ځايه سرې لمبې را وگرځېدې...

توپونه غلي شول، د دېنمن د خيمو تر مخ زرگونه سپاره ودرېدل. مخکي راغلل، بېرته ودرېدل. د لومړي لښکر تر شاپه لنډه فاصله کي بل لښکر ودرېد، دوهم لښکر لوی و.

ميرويس خان چيغه کړه!

_ توپونه تيار کړئ!

د عباس قلبي بېگ په مشرۍ اووه زره کسيز لښکر حرکت وکړ، آسونه تيز شول، چيغي راتلې...

ميرويس نيکه وويل:

_اوس!

خُمکه ولرزېده، لس توپونه په یو بل پسې تش شول. د جنگي کلا د دېوالونو پر سر ایښي توپونه هم ودرېدل. د عباس قلې په لښکر کې سرې لمبې را وگرځېدې، دورې پورته شوې... آسونه ولوېدل، له درده ډکې تېرې چيغې اورېدل کېدې، خو لښکر ونه درېد، هماغسې مخکې روان و.

شېبه وروسته له دواړو خواوو زرگونه توپکې تشې شوې... د جنگي کلا له دېوالونو ګڼ جنگيالي ولوېدل.

د خسرو خان تر قوماندې لاندې لس زره کسان هم د کلا تر دېوالونو ورسېدل.

د توپونو او توپکو له خولو اورونه بادېدل، بنار د بنځو او ماشومان له چيغو ډک وو.

میرویس نیکه چيغه کړه!

_د بهادر خان د حملې وار دی! هیندارې تیارې کړئ!

خو لویو آينو ته د مازدیګرني لمر ژېرې وړانګې سیخې شوې.

ناڅاپه د قیتول د کلا عمومي دروازه خلاصه شوه، د بهادر خان تر مشرۍ لاندې څلور زره جنگيالي له کلا را ووتل، د خسرو خان پر لښکر ورغلل... څلور زره توپکې یو ځای تشې شوې، د خسرو خان په

سلگونو جنگيالي ولوبدل. د خسرو خان لښکر شاته لار، د عباس قلبي او خسرو خان د لښکرو تر مينځ
فاصله ډېره شوه.

له کلاوو، کورونو، ونو، کوڅو... ډزې کېدې، د حسن قلبي جنگيالي يو په بل پسې لوبدل...

د دښمن په لښکر کې وېره او وحشت گډ شو، د شاته تگ نارې پورته شوې. ماښام په خپلو خيمو کې ول.

خسرو خان په غوسه ښکارېده، ده په لومړۍ حمله کې يو نيم زر تلفات درلودل.

په يوه مياشت کې يې پر ښار درې نورې حملې هم وکړې، خو له تلفاتو پرته يې کومه گټه ونه لیده، دا
ځل د جنگي کلا تر څنډو پورې هم ونه رسېد.

خسرو خان وپوهېد چې د ښار نيول اسانه خبره نه ده، ده يو بل فکر وکړ، خپلو قوماندانو ته يې امر
وکړ چې د ښار د محاصرې تياری ونيسي.

ده د ښار په محاصره کې برياليتوب ليد.

خپلو قوماندانو ته يې وويل:

د ښار اوسيدونکي بله لاره نه لري. درې، څلور مياشتې وروسته به يا له لورې مري، يا به تسليمېږي.

* * *

ميرويس نيڪه له اوله پوهيده چي بناار تر محاصري لاندې راځي، ده خپل قوماندانان را وغوښتل، اوږدې محاصري ته د تياري په اړه وغږېدل، ويي ويل چي د دوو کلونو له پاره خواره لري، خو بيا دي هم له خوراكي موادو سره احتياط کوي.

وروسته يي وويل چي د بناار د باندې هم بايد يو څوک ولرو چي د قبيلو له مشرانو سره خبرې وکړي، لښکر جوړ کړي او راتلونکي ته تياري ولري. ده دا مسووليت سيدال خان ته ور وسپاره، خو سيدال خان او نورو قوماندانانو وويل چي د دي کار له پاره تر ټولو ميرويس نيڪه ښه دي، دي د قبيلو له مشرانو سره په ژبه پوهېږي، له ټولو قومونو سره نېک راوبط لري، باوري کس دي او ډېر خلک پرې را ټولېدای شي.

ميرويس نيڪه نه منله، ويل يي چي خپل اولس يواځي نه شي پرېښودلای، خو د نورو ټينگار دي ته اړ کړ چي د هغوی خبره ومني.

قوماندانانو وويل چي دا محاصره اوږده ده، ميرويس نيڪه دي خپله کورنۍ هم له بنااره وباسي، خو ميرويس نيڪه وويل چي ټول بناار د ده کورنۍ ده. که بناار مري که پايي، د ده کورنۍ به هم ورسره وي.

ميرويس نيڪه په دوهمه ورځ يواځي له سلو جنگياليو سره له بنااره ووت.

يوه اوونۍ وروسته تر ټول ښار پردي عسکر راوگرځېدل، خسرو خان خپلو جنگياليو ته امر وکړ چې د هوا مرغان به هم ښار ته له ننوتو او راوتو راگرځوي!

ميرويس نيکه لومړی کلات ته لاړ، له مختلفو قومونو سره وغږېد، ټولو د مرستې ژمنه ورکړه. مياشت وروسته يې د چمن او بوري خواته حرکت وکړ، له بلوڅو، کاکړو او د نورو قومونو له مشرانو سره يې خبرې وکړې، بيا د ابداليو ځينو پاتې مشرانو ته ورغی، ټولو قبيلو د خپل گډ کور د خلاصون له پاره د مرستې ټيرونه ووهل.

ميرويس نيکه له مختلفو قومونو درې زره جنگيالي برابر کړل، مانجې ته لاړ، همالته يې وارول، کله کله به له ښاره د کوټرو په واسطه پيغامونه ور ته را رسېدل. تر دې دمه د ټولو قوماندانانو روحيه قوي وه.

محاصره اوږده شوه، کله کله به دواړو غاړو ته توپونه وغږمېدل، خو د خسرو خان لښکر له خپلو مورچو مخکې نه ورتلل.

د مني په يوه سره شپه کې د سيدال خان زر تکره سپاره له ښاره راووتل، د ښار په لويديځه برخه کې يې د خسرو خان پر عسکرو يرغل وړ وور، خو گټه يې ونه کړه، له راغلو زرو جنگياليو ايله څلورو سوو کسانو بېرته روغي پښې يووړې.

ميرويس نيکه يو کوچینی کاغذ د کوټري پر پښه وړ وټاړه، سيدال خان ته يې ليکلي و چې د خسرو خان د لښکر خوراکي مواد په خلاصېدو دي، ډېر وخت مقاومت نه شي کولای. اوس يواځې ښار وساتئ!

د ميرويس نيکه خبره سمه وه، د خسرو خان د عسکرو خوراکه اېله پنځه مياشتې بس شوه. زرگونو آسونو هم وابنه غوښتل، خوار او ناروغ آسونه به چړو ته سيڅېدل. وړو عسکرو به د آسونو غوښي خورلي.

خو د پسرلي په پيل کې بېرته بڼه شول، ښار ته نږدې يې له هلمنده د راتلونکو کوچيانو په سلگونو مېړي، پسونه او اوبښان را وگرځول او وړی لښکر د يو څه وخت له پاره بېرته مور شو.

آسونه هم بېرته يو څه په غوښه پټ شول، شنه باغونه، د ونو پانې او راشنه شوي وابنه ورته بڼه ول.

ميرويس نيکه د کوچيانو د تگ لاره بدله کړه. ده د کندهار لويديځو او شمالي برخو ته خپل کسان ولېږل چې پر دښتو يې پام وي.

د جوزا د مياشتې په لومړيو کې يې، هغه سلگونه په خوراکي موادو بار اوبښان را وگرځول چې له هراته د خسروخان مرستې ته راتلل.

د خسرو خان په لښکر کې بيا لوړه ډېره شوه، دوی به د روغو آسونو پر ستونو چارې ور تېرولې.

خو د هوا په گرمېدو سره د ميرويس نيکه زړه ولوېد. سيدال خان ورته ليکلي و چې د غنمو په ذخيرو کې تورې وړې حشرې پيدا شوې او تر نيمايي ډېر غنم يې له خوراکه ايستلي دي.

د اوړي په لومړيو کې د ميرويس نيکه جنگيالي ډېر شول. له غزني، کلات، هلمند او نورو سيمو گڼ کسان راغلل. د ميرويس نيکه د جنگياليو شمېر شپږو زرو ته ورسېد.

له بناره خواشینونکي پیغامونه را رسېدل، یواځې ماشومانو درې وخته وچه ډوډۍ خوړلې شوای. نورو به په دوه وخته گوزاره کوله.

میرویس نیکه یو ځل د محاصرې پر لیکي حمله ور وړه، نه کېده، د خسرو خان جنگیالیو سخت مقاومت وکړ، بېرته را وگرځېد.

میرویس نیکه فکر وکړ، ده باید د دښمن ځیني عسکر له مورچو را ولاړ کړي وای. یوه شپه یې د محاصرې لیکي ته نږدې څو پسونه پرېښودل. له سپیده چاود سره د خسرو خان دوه، دوه نیم سوه وړي جنگیالی له خپلو مورچو منډه ور واخیسته، خو په ونو او کنډوالو کې د میرویس نیکه ناستو جنگیالیو د توپکو نلۍ ور واړولې، دوه، دوه نیم سوه کسان یو په بل پسې ولوېدل، خو دا چل بیا نه شوای تکرارېدی.

په بنار کې هم لوړه ډېره وه، د ماشومانو درې وخته ډوډۍ، دوه وخته شوي وه، لویانو ته به یواځې یو وخت ډوډۍ ورکول کېدله.

میرویس نیکه خواشینۍ و، نه یې خوراک ته زړه کېده او نه یې هم پوره خوب درلود. ډېر وخت به په فکرونو کې ډوب و. ده باید د بنار محاصره ماته کړي وای.

سردردې ورته پیدا شوه، کله کله به یې له پزې وینه راتله. طبیبانو د استراحت مشوره ورکړه، خو میرویس نیکه کرار نه کېناسته، دی به سره لمر ته ټوله ورځ پر آس سپور و، تر محاصرې به را گرځېده، د دښمن کمزوري ټکي به یې مالومول.

کله کله به یې آس لیرې ودراره، سلگونه گزه به پر سینه وښویږد، د انگورو په وچو جووو او لښتیو کې به مخکې لار، د محاصرې لیکې ته به نږدې ورغی، په ساعتونو ساعتونو به د اورې سره لمر ته پروت و او د دښمن جنگیالیو ته به یې په ځیر ځیر کتل. ...

یوه غرمه د نورو خیمو په مینځ کې ولارې یوې لویې خیمې ته بگی ودرېدې، میرویس نیکه ورته ځیر شو، څو ځله یې پر سترگو لاغلي خوله پاکه کړه، بگیو ته د لرګي درانه صندوقونه ور پورته کېدل.

بگی ډکې شوې، حرکت یې وکړ، د محاصرې له خط سره سمې تلې، خو چپرته چې به توپ و، وبه درېدې، هر توپ ته به څو صندوقونه کښته کېدل.

میرویس نیکه وپوهید چې دا لویه خیمه د توپ له گوليو ډکه ده.

بله شپه یې درې سوه جنگیالی ورسره کړل، له ټولو سره یواځې غشي او لیندۍ وې، خو د غشوڅوکو ته په تېلو لړلې ټوټې ور اغوستل شوې وې. دوی په تیاره کې مخکې لاړل. وچو باغونو ته ورسېدل، د اورده رنګ دېوال شاته کېناستل، څو ځایه یې له ځان سره ورو وچو څوڅو ته خوله ورکړه، د غشو پر سر تړلو غورو ټوټو اور واخیست، په یوه ځل درې سوه بلې غشي پر لویه خیمه ورغلي.

په خط کې چیغې شوې، توپکې وږېدې، له دېواله مړې لوتې راولوېدې. میرویس نیکه له خپلو ملګرو سره شاته منډه واخیسته، څو کسان ولوېدل، نورو لیرې د باغونو په رنګو دېوالونو کې سا ونیوله.

ټولو خیمې ته کتل، چیغې وې، اور ته د اوبو ډک سطلونه ور وړل کېدل. ...

له خسرو خان سره مخالفتونه ڊپر شول، مجبور و، محاصره يي ماته ڪره، درويشت زره ورپاتي پوڄيان يي د بنار جنوبي ڇنڊو ته ورتول ڪرل.

* * *

ميرويس نيڪه له خپلو پنڄو زرو جنگياليو او له خوراڪي موادو ڊڪ ڪاروان سره بنار ته ننوت. ڪاروان ته په زرگونو تور، خيرن او ڊنگر لاسونه ور وڃڻدل. سپرو په پاسٽو ڪي پيچلي پخي غوڻي ورڪولي.

ڪورونه ڀنگ ول، دٻالونه تور بنڪارڊل، د زرگونو ورو زرو، بنڄو او ماشومانو د غومبرو هڏوڪي را ختلي ول.

ميرويس نيڪه له آسه ڪنٽه شو، په ڀنگو دٻالونو ڪي سره لمر ته ڀرتي ماشومي ته ور وڃڻدل. ڪپناست، يوه شپه يي د ماشومي بپرو وڀنتو، شڪڊلو جامو او په ڊنگر، سپيره مخ ڪي تر پتو سترگو را ڳرڄڊلو تورو حلقو ته وڪتل. غاري ته يي لاس ور وور، سره وه.

يودم يي ماشومه له ڄمڪي را پورته ڪرل، د هغي سر يي پر خپل تتر پوري ولگاوه. غريو واخيست.

ماشومه يي د يوه ڀنگ دٻال سيوري ته ڀري اڀسته. ودرڊ، شاو خوا يي وڪتل، په خاورو ڪي بنڄي او ماشومان ناست ول، له چاودو، خيرنو، ڊنگرو گوتو يي غور ڇڏيل، پر پخو غوڻو يي بي واره خولي لڪولي...

ميرويس نيڪه يوه بام ته وخت، د بازار او ڪورونو رنگ دپوالونه لوگو وهلي ول...٠٠٠

له بامه ڪنٽه شو، آس ته ور وگرڇڏ، پر اوڙه يي لاس ولڪڏ، په بپره يي مخ ور واراوه. څلور هڏوڪي،
ڍنگره پيغله ولاڙه وه.

ميرويس نيڪه په خير خير ورته وڪتل.

نجلي په غريو ڪي وويل:

_ ابا! زه يم، زينبه!

ميرويس نيڪه يو دم خپله لور په غڀر ڪي ونيوله، زينبي په چيغو چيغو وڙرل...٠٠٠

د ميرويس نيڪه په سترگو ڪي اوبنڪي ڍنڍ وي، يوه شبيه يي خپله لور په غڀر ڪي ونيوله، بيا يي پر
ڪڪري بنگل ڪره، په غريو ڪي يي وويل:

_ نور چيرته دي؟

يو غڀر يي واورڍ:

_ ابا!

ور ویی کتل. محمود او حسین دواړه ولاړ ول. په لاسونو کې یې توپکې بنکارېدلې.

میرویس نیکه تر درېیو واړو اولادونو یو ځای لاسونه را وگرځول. ټولو یوه شپبه اوبنکې تویې کړې، بیا یې یو یو پر تنده بنکل کړل. پر خپلو لندو سترگو یې لستونۍ تېر کړ، ویی ویل:

_ مور مو ښه ده؟

زینبې وویل:

_ هو، د نارنج په مانۍ کې د ناروغو ښځو او ماشومانو خدمت کوي.

میرویس نیکه یو ځل بیا خپلو اولادونو ته وکتل، له اوبنکو ډکې سترگې یې وځلېدې، یو دم یې وخنډل:

_ حسینې! ته ډېر نه یې خراب شوی، تر زینبې او محموده یو څه په غوښه پټ یې، د نورو حق خو به دې نه وي خورلې!

زینبې په ژړا کې خندا واخیسته:

_نه ابا! مور او محمود ورور مي مور دواڙه په گډه ماڙه ساتلو، خپله برخه وچه ډوډۍ به يې راسره نيموله.

ميرويس نيڪه يو ځل بيا خپل اولادونه په غېږ کي ونيول. ويي ويل:

_وروسته به په کراره کيسې سره کوو، هلي! اوس وري ماشومان ماڙه کړئ!

درې واړو د خپل پلار لاسونه بنکل کړل.

ميرويس نيڪه پر ټولو کلاوو را وگرځېد، نيمايي بناږ رنگ و، د کلاوو برجونه اودبوالونه توپونو خوږلي ول. د چهل زينو د غره په لمنه کي د بناږ عمومي هدېره څو ځله لويه شوې وه.

ميرويس نيڪه د جنگي کلا زېرميني ته ور کښه شو، په سلگونو ناروغان پراته ول، طبيبانو نوي راوړي درمل ورکول... په دوهمه ورځ يې د نارنج د ماني په لوی سالون کي قوماندانان او د قبيلو مشران را ټول کړل. د ټولو زړونو ته لوږلې وه چې خسرو خان پر بناږ وروستی حملې ته تياری نيسي.

دوی پوهېدل چې دا جگړه برخليک ټاکونکي ده. ماته خوا به له رېښو راخېژي.

ميرويس نيڪه له ټولو قوماندانانو راپور وغوښت. يو ساعت وروسته وپوهېد چې شپاړس زره جنیگالي لري او د توپونو گولی هم د يوې زورورې حملې له پاره کفايت کوي.

ده غوبنٽل ڇي دا ڄل له بناره د باندې پر دبنمن حمله وڪري. ميرويس نيڪه پوهيده ڇي د خسرو خان جنگياليو ته كال مخڪي جنگي روحيه نه ده ور پاتي. وري او نهيلي دي. ده په لومري او ناڅاپي بريد كي خپله گته لیده.

ميرويس نيڪه خپلو قوماندانانو ته د جگري د تياري امر وڪري. هغوی ته يي وويل، مخڪي تر دي ڇي خسرو خان خپل لښکر تيار او پر بنار راشي، مور له بناره ور وځو.

دوی تر نيمي شپي د جگري پر نخشه وغربدل. په سبايي د چهل زينو او جنگي كلا پرته نور توپونه د بنار مينځ ته راوړل، د ماڻنام په تياره كي له پلان سره سم، عزيز خان نورزی له څلورو زرو جنگياليو سره له بناره ووت.

ماخستن ٽول بنار د ډولونو غږ پر سر واخيست. هر توپ پر دو قوي آسانو پسي وٽرل شو. د توپونو د ارابو غنجا د ډولونو په غږ كي ورکه وه.

تر نيمي شپي له بناره پنځوس توپونه ووتل او په داسي کنډوالو او هوارو ځايونو كي ودرول شول ڇي گولی يي د خسروخان سلگونو خيمو ته ور رسيدای شوای.

له هري كلا په زرگونو جنگيالي را ووتل، تر سپيدو مخڪي د جنگي كلا تر مخ اته زره آسونه ولاړ ول. چوپه چوپتيا وه، په اتو زرو جنگياليو كي توخي هم نه اورېدل کېده، کله کله به يو نيم ځای اغوستي زري وشرنگېدي.

له اوږدې چوپتیا وروسته میرویس نیکه وویل:

_ اوس یې وخت دی.

د جنګي کلا په یوه برج کې مشعل بل شو، ناڅاپه د پنځوسو توپونو له خولو سرې لمبې را ووتې، ځمکه ولړزېده، د خسرو خان په ویده لښکر کې اورونه بل شول.

میرویس خان خپل آس ته پونده ورکړه، زوروره چېغه یې له خولې راووته!

_ حمله!

اتو زرو آسونو مخامخ منډه واخیسته، تر خپلو توپونو تېر شول، له مقابل لورې یواځې د توپونو دوی گولۍ راغلې، د عزیز خان نورزي څلورو زرو جنګیالیو د دښمن توپچیان سر پورته کولو ته نه پرېښودل.

له رڼا سره تن په تن جگړه ونښته. چېغې وې، تورې شرنګېدې... وینو دارې وهلې... .

د خسرو خان د جنګیالیو تلفات ډېر و، دې ناڅاپي حملي خوبولو وارخطا عسکرو ته دومره وخت نه و ورکړي چې ان خپلې زړې واغوندي. توپچیان یې هم توپونو ته نه شواى ور ولاړېدای.

لمر را وخوت، له مړو دوړو چېغې او د تورو شرنګا راتله... .

خسرو خان پر آس سپور و، دی زړور جنگېده.

ميرويس نيکه خان ور ورساوه، د دواړو توري سره وجنگېدې، تر مينځ يې يو سپور تېر شو، خسرو خان توپانچه را وايسته، يو غشی د ميرويس خان د آس تر غاړې ووت، خسرو خان ماشه کش کړه، آس ولوېد، گولی تشه تېره شوه.

ميرويس خان توپک ته ور وبنويېد، تش و. خسرو خان ته يې وکتل، توره يې په لاس کې وه، په تيزی سره راته. ميرويس خان شاوخوا وکتل، هېڅ هم نه و. خسرو خان ته يې سترگې ور واړولې، په خاورو کې پروت و، نېزه يې تر زړه ختلې وه.

د دښمن په لښکر کې وارخطا چيغې پورته شوي:

خسرو خان يې وواژه! خسروخان يې وواژه، خسرو...

د دښمن په لښکر کې ماته گډه شوه، پلو او سپرو منډې وهلي..._

شېبه وروسته ټوله دښته د انسانانو او آسونو جسدونو نيولې وه. د اورو لمبې لانه وي ناستې. خای خای تور لوگي پورته کېدل.

د خسرو خان نيمايي عسکر وژل شوي وو. نور د هرات خواته په تېنټه بريالي شول.

* * *

غمونه هېر شول، خلکو له سلو کلنو وروسته د آزادۍ احساس کاوه. ټول خوشاله ول. د ميرويس نيکه په امر جنگي کلاوي بېرته ورغول شوي، بازار او کورونه جوړ شول، په خلکو کې د خوشاله ژوند هيلې را وتوکېدې.

مېرويس نيکه شپه او ورځ کار کاوه، ټول پوځيان يې منظم کړل، پوځي چوکاټونه يې ورته جوړ کړل. د ده په لښکر کې له ټولو قومونو را ټول، شل زره منظم پوځيان موجود ول.

ده د هند مغولي حکومت ته خپل استازي ور ولېږل، له هغوی سره يې تجارتي روابط پياوړي کړل.

د خسرو خان له ماتې وروسته يو ځل بيا صفوي حکومت يو لښکر جوړ کړ او د رستم خان تر قوماندې لاندې يې حملې ته را ولېږه، خو د کندهار تر څنډو هم نه را ورسېدل. مات شول او صفوي حکومت بلې حملې ته زړه ښه نه کړ.

ميرويس نيکه شپه او ورځ د خپلو خلکو د هوساينې له پاره کار کاوه. سر دردي يې ډېره شوې وه، ډېر وخت به يې له پزې وينه راتله. طبيبانو داستراحت خبره ورته کوله، خو ميرويس نيکه به ټوله ورځ د خلکو ستونزو ته د حل لارې لټولې، تر نيمې شپې به د قومونو له مشرانو سره ناست و. ټول يې يووالي او اتفاق ته رابلل. ...

اخير ناروغي غلبه پرې وکړه، په دوه څلوېښت کلنۍ کې له پښو وغورځېد او په بستره کې پرېوت.

بنار له خواشینی ډک و، ورو زرو ژړل، دوی د خپل مشر د روغتیا له پاره دعاوې کولې. . . .

* * *

وره مرغی په هوا کې وچونېده، وزرونه یې خلاص کړل، پر شنه پټي ور کښته شوه، دهقان کولبه وهله،
د ونې سیوري ته ناستي ځواني بنځي ور غږ کړل:

_راځه! سا سمه که! نوین (تازه) کوچ می له تاوده پاستي سره در ته راوري دي.

مرغی پورته شوه، په دښته کې لوی تجارتي کاروان بې غمه روان و، یو مسلح کس هم نه ورسره
بنکارېده.

مرغی د یوه بنار ځنډو ته ورغله، څو ماشومانو په یوې سپینې جنت کوکۍ (پتنگ) پسې منډې وهلې. . . .
خندل یې، پایڅي یې گڼو وښو شني کړې وې. . . . ور هاخوا څو پېغلو له روانو اوبو منگي ډکول. . . .

مرغی د بنار پر سر تېره شوه، بنار ژوندی و، دوکانونه له مختلفو خوراكي موادو ډک ول.

د ډول غږ راغی، په یوه کور کې واده و، گڼو ځوانانو د اتن ګرده داېره جوړه کړې وه.

مرغی پورته وخته، د اوو کلاوو پر دېوالونو منظم پوځیان ولاړ ول، خپلواک بیرغونه رپېدل. . . د توپونو
خولي ټیټې وې.

مرغی لاره چپه کره، تر کروندو تیره شوه، لنډه دښته یی په مخه ورکړه، د یوه قبر پر سر پر را شنه شوي ترخه کښاسته.

د قبر په مرمینه شناخته لیکل شوي ول:

_د ستر غازي او خپلواکي اخیستونکي الحاج میرویس نیکه مقبره.

د زېږیدو نیټه ۱۰۸۴ هـ ق کال _ وفات ۱۱۲۸ هـ ق کال

لاندې یی د میرویس نیکه مشهوره وینا لیکلې وه:

((که سره یو نه شی، له خپلو اوږو دپړدیو جغ نه شی لري کولای.))

(پای)

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**